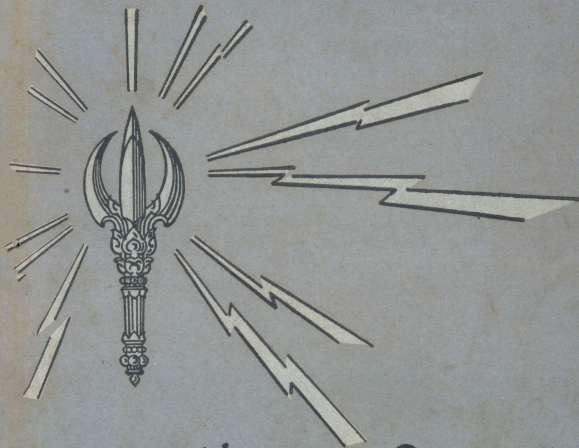

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาพิชัยญาติ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

มหาจักรพรรดิ

พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

มกราคม

๒๕๗๑

โฝแบกซ์

สำนักงานล้างรูป ประสาทสุชุม

ถนนหลานหลวง (ห้างขอนแก่นชั้นเก่า) พระนคร

เราสอนการถ่ายภาพรูป โดยส่งแบบแนะนำกำกับฟิล์ม ทุก ๆ ฟิล์มที่ส่ง

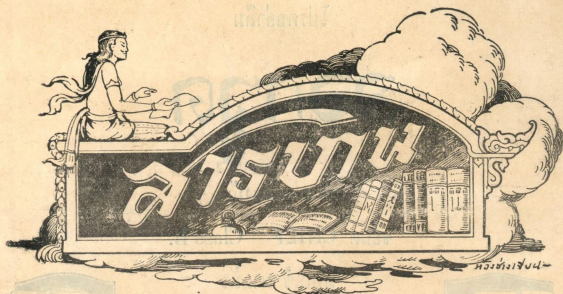
มาถึง ณ สำนักงานล้างรูปของเรา

รูปธรรมดา

ล้างรูป พิมพ์รูป ขยายรูป ฯลฯ

ภาพยนตร์

ถ่ายภาพยนตร์ ล้างภาพยนตร์ พิมพ์ภาพยนตร์ ฯลฯ

(ปีที่ ๕ เล่ม ๙ วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๑)

ยาฉนพจน์ . . . คณะหนังสือรายเดือนไทยเชชม . . . หน้า พิเศษ

ล่ำมดี . . . พระราชานิพนธ์ ร. ๖ . . . , ๑๑๘๕

ชิงนาง . . . พระราชานิพนธ์ ร. ๖ . . . , ๑๒๑๑

กรมสรรพ การคลัง อธิบดีกรม การคลัง

๒๒๐๗ ๒๒๐๘ ๒๒๐๙ ๒๒๑๐

นายพรหม อธิบดีกรมการคลัง

เมื่อท่านจะซื้อเครื่องยนต์ ติดท้าย

โปรดยาลืม

ลวกวด ข

ขนาด ๘ แรงม้า

ชนิด CHIEF Class B.

มีตกเข้ามาแล้ว

มีจำหน่ายพร้อมทั้งเรือแข่ง

ซึ่งแล่นเร็วที่สุดราคาเยาว์

ท่านจะหาเครื่องยนต์ ที่เร็วกว่านี้

ในขนาดเดียวกันไม่ได้แล้ว

ขอเชิญท่านไปชมและถามรายละเอียด

ได้ที่

ห้างสามเหลี่ยม จำกัด

ห้างสามศรี ปากคลองตลาด พระนคร

โทรศัพท์ที่ ๖๕๓ และ ๒๐๕๕

เปนเอเจนต์ในกรุงเทพฯ

ย่ำจัญพาพนั

บริษัการแก้

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ

พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

๖๖ โอมข้าประณมพุท—	ธพิศุทธิ์จินาจารย์
การุณย์พระคุณปาน	กะกระแสนสาคร
๖๗ โอมข้าประณามธรรม	สิริคำพระชินวร
ส่องสัตว์กระไลจร	มะละโชนสงสาร
๖๘ โอมข้าประณตสงฆ์	ชินพงศ์พิศาลญาณ
นาบุญย์วิบุลบาน	บมิ่งวังมิโรธรา
๖๙ คาบนี้ประจวบพรรษ	วรรณัฐราชา
สมภพนิวัฒน์มา	ประลุตั้งฉนำเดิม
๗๐ รำลึกพระคุณแม่	กรณีย์ธสงเสริม
ไต่หาดพระเพ็ชรเดิม	อประโยชน์พระรอนทอน
๗๑ ทุกสิ่งเจริญทัส—	นพิพัฒน์สถาพร
ราชภูริสุขสโมสรณ์	เพราะประสพพระการุณย์
๗๒ จิงควรพสกผอง	จะสนองพระคุณสุน—
ทรนាំบำเพ็ญบุญย์	และอุทิศถวายไท
๗๓ ด้วยเดชพระไกรรัต—	นจรัสสถานไโก—
วัลรักษ์พระทรงชัย	พระสถิตพิมานนาน
๗๔ แม่หากเสด็จจุติ	ณมนุษย์เอาจดาร
ตรัสแก่พระโพธิญาณ	อภิเนตูประชาเทอญ ๑

ข้าพระพุทธเจ้า

คณะหนังสือรายเดือนไทยเชชม

NEWSPAPER

NEWSPAPER

1911

THE NEWSPAPER

NEWSPAPER

NEWSPAPER

บทละครพูด

เรื่อง

ล๋ามดี

สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสุนทร

มหาวชิราวุธ

พระมงกุฎเกล้าเจ้ากรุงสยาม

ทรงพระราชนิพนธ์

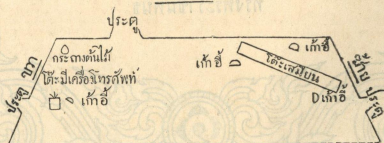
ตัวละคร

นายจอ	(“ลามดี”)
ยอน สมิท	(คนอังกฤษ)
ริชาร์ด ดิกสัน	(ชายหนุ่ม อังกฤษ)
นายตำรวจกูธร	
พลตำรวจกูธร	
นายสมบุญ	(เสมียนที่โฮเต็ลสงขลา)
จันเก้	(บ๋อยที่โฮเต็ลสงขลา)
เบ็ตตี สมิท	(ลูกสาวของ ยอน สมิท)

สถานที่: ห้องกลางโฮเต็ลสงขลา เมืองสงขลา.

ด้านหลัง

“ลำนदी”

นาค: ห้องกลางโฮเต็ลสงขลา. ข้างขวามือประตู ๑ ประตู; ด้านหลังมีประตูอีก ๑ ประตู; ด้านซ้าย ก่อนมาข้างหน้าโรง มีประตู, ทางหลังโรงมีโต๊ะยาวๆ เป็นที่เสมียนนั่ง, มีราวกุญแจอยู่ใกล้ๆ. ตามผนังมีแจ้งความเวลารถไฟเดิน, แจ้งความขายของต่างๆ, ฯลฯ ข้างขวา ก่อนมาทางหน้าโรง มีโต๊ะวางหนังสือพิมพ์และหนังสือเล่ม, กับมีเครื่องโทรศัพท์ ๑ เครื่อง (ดูแผน.)

(เมื่อเบ็ตมาน วิชารัต ดึกชัน พาเบ็ตตีเข้ามา และบ้อยตามเข้ามา).

ดึกชัน

เบ็ตตี

(พูดยกับบ้อย) ฉันต้องการห้อง
สองห้อง.

I should like to have a room facing the
sea

บ้อย

ดึกชัน

อ้อ ! อ้าวจะไปนอกสิเหมือน.

All right, dear.

ดึกชัน

เบ็ตตี

สถานที่ไปรสน้อยอยู่ที่ไหน ?

I am awfully tired, and I know I am
fearfully untidy.

บ้อย

ดึกชัน

อยู่ลิ้มทีเถ. จะให้อ้าวเอาไปพลั่ว ?

เราพูดไทยกันดีกว่า จะได้ไม่แปลก
กับคนอื่น ๆ มากนัก.

ดึกชัน

เบ็ตตี

ฉัน อยาก ส่งโทรเลขไป เกาะ หมาก.
แต่ขี้เถอะ บ้อย ฉัน จะไปสถานี
ไปรษณีย์เอง. (บ้อยออกไป)

ฉันพูดไทยได้ไม่ดีเลย. ลืมเสีย
มาก !

ดิ๊กสัน

หล่อนพูดได้พอทีเดียว !

เสมียน

(เข้ามา จาก ทาง ข้างซ้าย แล้ว พูด)

นายจะต้องการอะไรฤ ?

ดิ๊กสัน

ฉันต้องการห้องสองห้อง และให้
อยู่ใกล้ ๆ กัน.

เสมียน

มีว่างอยู่เลข ๑๑ กับ ๑๒ ชั้นบน.

เบ็ตตี

ใกล้ กันนัก.

ดิ๊กสัน

(พูดบึ้ง) อย่างนี้ไปซิหล่อน.

เสมียน

เชิญนายลงชื่อในสมุด.

ดิ๊กสัน

เขียนไว้ว่านายขอนแก่น กับ แฮ่มม
ขอนแก่น ก็แล้วกัน.

เสมียน

(จดชื่อในสมุดแล้วพูด) นายคอย
สักครูเถอะ. ฉันจะไปสั่งให้เขาจัดห้อง.
(ออกไปทางซ้าย)

เบ็ตตี

นาย ขอนสัน กับ แฮ่มม ขอนสัน !

ทำไมบอกเขาอย่างนั้น ?

ดิ๊กสัน

จะให้ฉัน บอกชื่อจริง ๆ ได้ หรือ
หล่อน ? ถ้าฉันบอกเขาว่านายดิ๊กสัน
กับมิสส์สมิท เขาก็จะเห็นอะไร ๆ
อยู่. หล่อนก็ทราบอยู่แล้วว่าพ่อของ
หล่อนเขารู้จักโฮเต็ลอยู่แล้ว. และ
อาจจะมาเอ็ดตะโรใหญ่ได้.

เบ็ตตี

เอ็ดตะโร ? แปลว่าอะไร ?

ดิ๊กสัน

อาจจะมาโกรธอึง. Kick up a row,
you know.

เบ็ตตี

จริงซิ. พ่อฉันเคยได้ยินเราพูดถึง
โฮเต็ลหลายหนแล้ว. เขาเป็นคน
จำแม่นด้วย, คงจะจำชื่อได้. โฮเต็ล
สงขลา-ซอจ่างย ๆ. แล้วฉันจะต้องเล่า
อะไรให้เธอฟังสักหน่อย. ฉันเข้าใจว่า
ฉันได้เห็นพ่อเมื่อก่อนเอง. ฉันเห็น
หมวกสีเทาของเขาอยู่ใกล้ ๆ.

พ.ศ. ๒๔๗๑

เล่มที่

ดิกัน

เบ็ตตี

ที่ สงขลา มีหมวก สีเทา อยู่หลายใบ
เหมือนกัน.

ก็ถ้านายห้างของเรอดกลง — How
do you say "make you a partner?"

เบ็ตตี

ดิกัน

ฉันจำหมวกพ่อของฉันได้.

ให้ ถ้อหูน.

ดิกัน

เบ็ตตี

อะไร ! หล่อนพูดเหลวไหลเสีย
แล้ว.

ให้ถ้อหูน—นั่นแหละ พ่อก็ จะ ขอม
ให้ฉันแต่งงานกับเธอ.

เบ็ตตี

ดิกัน

Oh! My dear!

ฉันรู้แล้ว. แต่นายห้างขอผิดไว้.

ดิกัน

เขาว่าให้รออีก ๓ เดือน. พ่อหล่อน
ก็อยากจะให้ฉันรอจนกว่าจะได้เป็นผู้ถ้อ
หูน. เราจึงต้องพากันมาอย่างนี้.

อย่าให้ คำว่า "my dear" ใช้คำ
"คุณพ่อ", จะได้เหมือนไทยเขา.

เบ็ตตี

เบ็ตตี

คุณพ่อ ! (หัวเราะ) ฉัน ออก
กระดาก ! ถ้าเราได้แต่งงานกันเสียก่อน
ก็จะดี. เราพากันหนีมาเช่นนั้น ดูไม่สม
ควรเลย.

เธอควรจะลาออกเสียทันที. คว้า
จะพูดกับนายห้างว่า "นายไม่ให้ฉันถ้อ
หูน, ฉันไป !" อย่างนี้.

ดิกัน

ดิกัน

จะเป็นอะไรไปหล่อน ! แล้วเราพา
กันไป หา กงสุลให้ เขา แต่งงาน ให้ เรา ก็
แล้วกัน. แต่ ถ้าเราไม่พากันมาเสีย
เช่นนั้น พ่อหล่อนก็คงไม่ตกลงเป็นแน่.

จริงซี, แต่ถ้าว่านายห้างเขาดกลง
ตามคำฉันล่ะก็ ฉันก็เอ๋ยเท่านั้นเอง,
เพราะไม่มีทางจะไปทำอะไรอีก.

เบ็ตตี

"เอ๋ย" อะไร ? แปลว่า กระไร ?

ดิถีชัย

ถ้าปาก—กระเซห์ร้าย.

เบ็ดเต

อ้ออย่างนั้นหรือ ? ฉันยังไม่เคยได้

ยินเลย.

ดิถีชัย

นั่นแหละหล่อน, ฉันไม่กล้าทำให้
นายห้างโกรธ, จึงต้องรอนกว่าเขา
จะเห็นว่าฉันดีพอที่จะเป็นผู้ถือหุ่นได้.

เบ็ดเต

แล้วเธอ ก็จะต้องทิ้ง ฉันไว้ คนเดียว
บางเวลาสำหรับไปทำงาน.

ดิถีชัย

ก็คง จะต้อง ทำ เช่นนั้นบ้าง บางครั้ง
บางคราว. เช่นเดียวฉันก็ต้องไป
ส่งโทรเลขถึงนายห้าง, แล้วจะต้องเลย
ไปหาผู้ที่ทำการค้าขาย ติดต่อกันในเมือง
นี้ด้วย. แต่ฉัน หวังใจว่า คงจะไปไม่
นานนัก. ฉันจะรีบกลับโดยเร็วที่สุด
ที่จะมาได้.

เบ็ดเต

เขียนจดหมายไปไม่ได้หรือ ?

ดิถีชัย

มีข้อความ ที่ จะต้องพูด ปรึกษากัน
ด้วยปาก. ฉันเป็นคนที่ไม่พูดภาษาไทย
ได้ดี ห้างจึงได้ส่งมาจัดการอันนี้.

เบ็ดเต

ถ้าเธอไปแล้ว ฉันอยู่ทางนี้จะต้อง
ทำอะไรจะทำอย่างไร ?

ดิถีชัย

ก็หล่อนก็พูดไทยเป็นอยู่แล้ว.

เบ็ดเต

ฉัน พูดไทยได้ แต่ กับ คน ที่รู้ ภาษา
อังกฤษด้วย, เพราะถึงจะพูดผิดเขา
ก็คงเข้าใจ. แต่พูดกับคนไทยจริง ๆ
ฉันกลัว !

ดิถีชัย

ไม่จำเป็นต้องกลัวเลย (หันไปพูด
กับเสมียน, ซึ่งเข้ามาทางซ้ายณบัดนี้)
ที่นี่มีล่ามหรือเปล่า ?

เสมียน

มี, นาย. มีอยู่เสมอ.

ดิถีชัย

ล่ามภาษาอังกฤษหรือ ?

พ.ศ. ๒๔๗๑

ล่ามดี

เสมียน

อย่างนั้นซินาย. ประเดี๋ยวก็เห็น
จมะ. ฉันจะบอกตัวเขาให้คอยแปล
อะไรตามแต่นายประสงค์. ห้องพร้อม
แล้ว.

ดึกชัน

(พูดกับเบ็ตตี้) ฉันจะพาห่านไป
ห้องเสียก่อน แล้วจึงจะไปสถานี
โปรสนีย์. (ดึกชันกับเบ็ตตี้พากันออกไป
ทางซ้าย)

เสมียน

บ๊อย ! เจ็กเก้ ! (บ๊อยเข้ามาทาง
ประตูด้านหลัง) ล่ามทำไมยังไม่เห็นมา ?

บ๊อย

อาบุญนำหลือ ? ลือลิมเสียแล้ว
หลือ ? อ้าววังน้องสาวของอ๊ตตาย อ๊ไป
ทำศพ. อ๊ให้คงอิงมาแทน. อ๊อยู่
ข้างนอก.

เสมียน

บอกเขามา. (บ๊อยไปกวักมือที่
ประตู. นายจอเดินเข้ามาช้า ๆ และ
เบ็ตหวมก, เสมียนจึงพูดกับนายจอ
ต่อไป) แกมาแทน นายบุญ หรือ ?

(จอพยักหน้า) นายบุญเห็นจะบอก
คำจ้างแล้วละกระมัง ? วันละ ๓ บาท;
ไม่เลวเลยนะ. นายโฮเต็ลต้องการ
ล่ามดี จึงยอมให้คำจ้างแพง ๆ. แกไม่
ต้องทำอะไร นอกจากคอย เป็นล่ามให้ผู้
ที่มาอยู่ที่นั่น. เข้าใจไหม ? (จอ
พยักหน้า) ดีแล้ว. (เสมียนออกไป
ทางซ้าย)

จอ

(พูดกับบ๊อย) มีคนมาที่โฮเต็ล
มากหรือน้อย ?

บ๊อย

บางวังมามาก, บางวังมาน้อย. คง
อังกิชก็มีมา.

จอ

ตายโหง ! มามากหรือ ?

บ๊อย

ไม่ลู่ได้ ! นี่หวมก.

(บ๊อยหยิบหวมกแถบให้นายจอ.
ที่นำหวมกมีหนังสืออังกฤษว่า "Inter-
preter")

บ๊อย

(ชี้หนังสืออังกฤษ) อังกิช !

จอห์น

เขาอ่านว่าอะไร ?

บ๊อย

อ้อไม่ลู้ (ออกไปทางซ้าย)

จอห์น

อ้อก็ไม่วู้! (ใส่หมวก) คงหมายความว่าล่ำมแน่ละ! ฮือ! อ้ายภาษาอังกฤษเรา หรือมันก็รู้น้อยใจหายเทียว. ถึงภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน อะไร มัน ก็รู้ปาน ๆ กันอีกนั่นแหละ. อ้ายภาษาในโลกนี้ ที่เราไม่วู้ มันมีมากกว่า ที่เรารู้มากเทียว! (หัวเราะ) ล่ำมเก่งพิลึกละเรา! เมื่อทิตบุญวานให้มาแทนตัววันนี้ เกือบจะไม่ตกตลงแล้วทีเดียว, แต่เสียอ่อนวอนไม่ได้. แล้วก็การที่จะหางานอะไรที่ได้ค่าจ้างถึงวันละ ๓ บาทก็ยากอยู่! ทิตบุญว่าบางวันไม่มีชาวต่างประเทศมาเลย; หัวใจว่าวันนี้ก็จะบัตตกตลอดจะได้รอดตัวไปวันหนึ่ง.

เสมียน

(กลับเข้ามาทางซ้าย) อ้อฉันลี้มถามข้อสำคัญอะไรไปอย่าง ๑. ฉันเคยพบล่ำม บางคน ที่พูด ภาษา อะไรได้หมดนอกจากไทย. แกพูดไทยได้หรือ?

จอห์น

ข้อนั้นนายไม่ต้องวิตก, ฉันพูดไทยเปรี๊ยะเทียว; นักขุนทองก็สู้ฉันไม่ได้.

เสมียน

ก็ดีละ. ในเวลานี้ที่จริงไม่มีใครจะมีชาวต่างประเทศมา. (ครั้งที่เครื่องโทรศัพท์) อ้อโทรศัพท์! (เสมียนไปฟังโทรศัพท์อยู่ครู่ ๑ แล้วจึงหันไปพูดกับจอห์น.) เขาพูดมาจากเมืองโทร. (จอห์น ย่น พิงโต๊ะ ของ เสมียน เเฉย อยู่, เสมียนจึงไปพูดใกล้.) อย่างไรเล่า! เขาพูดจากเมืองโทร! พูดภาษาอังกฤษ

จอห์น

ก็ถ้าเขาเป็นคนอังกฤษก็คงพูดภาษาอังกฤษ

เสมียน

ก็แกไปพูดกับเขาซิ!

จอห์น

(เดินไปโดยไม่ใคร่เต็มใจ, และพูดสาย) โห!—โห! (พูดกับคนดู) จบเทียว! พูดภาษาอังกฤษ! (ฟังครู่ ๑ แล้วหันไปพูดกับคนดูอีก) ไม่เข้าใจจนคำเดียว, ให้ดะกรกะ!

พ. ศ. ๒๔๗๑

ลำดับ

(อีก ครู่ ๑ แล้วพูด) เฮส ! เฮส !
(พูดกับคนดู) ภาษาอังกฤษแปลว่า
“จ๊ะ” !

เสมียน

เมื่อไร ?

จอห์น

วันอังคารหน้า.

เสมียน

เขาวางอะไร ?

เสมียน

ชั้นบนหรือชั้นล่าง.

จอห์น

ไม่มีเรื่องอะไรเลย !

จอห์น

ชั้นล่าง.

อ๊ะ ! อะไรไม่มี เรื่องอะไร ทำไมจะ
ต้องโทรศัพท์มาจากเมืองไทร. ฟังดู
ให้ดีกว่าก่อนเดอน่า !

(ระหว่างเวลาที่เสมียน
กำลังพลิกสมุดดู, จอห์นไปเยี่ยมกับ
คนดูและพยักหน้าแสดงกิริยาให้เห็นว่า
ตนเก่งในการที่หลอกเสมียนได้.)

เสมียน

จอห์น

(พูดโทรศัพท์) เฮส ! เฮส ! (พูด
กับเสมียน) คนอังกฤษ ขอให้เตรียม
ห้องไว้ให้เขา. ฉันตอบว่า “เฮส” —
แปลว่า “จ๊ะ.”

เสมียน

บอกเขาที่ว่า มีห้องว่างอยู่ชั้นล่าง
๒ ห้อง, และจะไม่ว่างอีกจนวันที่ ๑๕;
แต่มีห้องว่างอยู่อีก ๒ ห้องที่ชั้นบน.

เสมียน

ต้องถามให้ได้เนื้อถ้อยกระทงความ
ยิ่งกว่านั้นอีกหน่อยซิ. เขาจะต้องการ
กี่ห้อง ?

จอห์น

(ตกใจ) อ้อฮอ ! ต้องพูดขัดขวาง
อย่างนั้นเทียวหรือ ?

เสมียน

อย่างนั้นซิ ! อย่างไร ! จะรออะไร
อีกเล่า.

จอห์น

(พูดเอาเอง) สี่ห้อง.

จอห์น

กระเบี๋มาวางที่โต๊ะข้างขวา, แล้วจึงไป
พูดกับจอห์น.)

ลีมิต

Is this the hotel Songkhla ?

จอห์น

(ตกใจ) เฮส ! เฮส ! (หันมว
กลับหลัง เพื่อมิให้ฝรั่งเห็นตัวหนังสือ
ที่หน้าหมวก.)

ลีมิต

I want to ask the manager whether a
young fellow and a girl have been here.

จอห์น

เฮส ! เฮส ! (ถอยหลังไปจนถึง
ประตูซ้ายแล้วเลี้ยวหนีออกไป.)

ลีมิต

Hullo ! What's the matter with that
fellow ? I must try and get hold of an inter-
preter. They say there is one here who could
speak English. Interpreter ! Interpreter !

เลี่ยมยน

(กลับเข้ามาทางซ้ายและถาม) นาย
ต้องการอะไร ?

ลีมิต

Ah ! I want to know whether Mr. Richard
Dixon has been here.

(พูดกับคนดู) นี่แหละมันเป็น
คราวเคราะห์จริง ๆ ! (พูดโทรศัพท์)
วิสกีโซดา—แรฟเฟอ โอเต็ล—กินินเอ้
จะเป้นแนน—โอเรียนตันสโต ! เฮส !
สปอตคลับ โมเต็อบี โมเต็อกา !
(หันไปพูดกับคนดู) อ้ายตาขรวัวที่พูด
สาบข้างโน้นเอ็ด ตะโรใหญ่ ! (พูด
โทรศัพท์) ฮ้อเร็ด ! ฮ้อเร็ด ! (วาง
เครื่องฟัง, แล้วหันไปพูดกับคนดูอีก)
ไม่ไหว ! ตาข้างโน้น แกตะโกน เอา
แก้วหูลั่นเปรียะ ๆ เทียว.

เลี่ยมยน

คนที่โทรศัพท์มานั้น เห็นจะมั่งมีพอ
ใช้. โทรศัพท์จากเมืองไทรต้องเสียเงิน
ไม่น้อย. (ออกไปทางซ้าย)

จอห์น

ฮ้อ ! อ้ายการรู้ภาษา ต่างประเทศนี้
มันก็มีประโยชน์มากพิดัก ! เสียใจที่
เราไม่ได้เรียนเสียแต่เมื่อเล็ก ๆ. (ยืน
แท้อยู่, หน้าหันไปทางซ้าย)

(ยอน สมิท เข้า มา ทาง ประตู ด้าน
หลัง. ใส่หมวกสักกะหลาดสีดำ, ถือ

พ. ศ. ๒๔๗๑

ล่ามดี

เสมียน

อะไรนะนาย ?

สมีท

I said Dickson! - Richard Dickson has he
been here?

เสมียน

ว่ากระไรนะ ?

สมีท

"Khon 'name-Dickson !

เสมียน

อ้อ ! ซ้อคนหรือ ?—ไม่มี นาย—ไม่มี
ซ้ออย่างนั้น— (สั่นหัว) ไม่มีตึกสัน !

สมีท

See here, young man, Did a young fellow
bring a girl here this morning ?

เสมียน

(ยิ้ม) ฉันทเสียใจ ฉันทไม่เข้าใจ
ภาษาอังกฤษ !—ล่าม ! ล่าม ! เอ๊ะ !
หายไปข้างไหนหนอ !—บ๊อย ! (บ๊อย
เข้ามาจากทางด้านหลัง) เห็นล่ามอยู่ที่
ไหนบ้าง ?

บ๊อย

อ้ออยู่นะเอง.

สมีท

(พลิก สมุด อ่านและพูด ทีละคำ)

Tamruat - Puthorn-marnee !

บ๊อย

อ้อว่าไ ?

เสมียน

ดูเหมือนจะต้องการตำรวจภูธร.

สมีท

(เอาเงินให้บ๊อยแล้วพูด) Tamruat

Puthorn-marnee ! Savvy?

บ๊อย

อ้อให้เงงอ้อทำไ.

เสมียน

เขาจะให้ไปตาม นายตำรวจ ภูธร มา.
ก็ไปตามมาให้เขาหน่อยก็แล้วกัน จะได้
รู้เรื่องกันเสียที.

บ๊อย

อ้อพูดไไม่เบ็งจะลู่เลื่องโลกัง ?

เสมียน

ล่ามของเรานั้น.

สมีท

Say, young fellow, I want a room !

(พลิก สมุด แล้วจึงพูด) Hong !

[๑๑๕๓]

เสมียน

อ้อ ! ต้อง การ ห้อย หรือนาย ?
(สมิทพยักหน้า) บ๊อย, พาเขาไปห้อย
เลข ๑๑. (ส่งกุญแจให้บ๊อย)

ลมีท

Take my bag, boy.

บ๊อย

(ไม่เข้าใจ) ฮ้อ ! ฮ้อ !

ลมีท

(เสียงดังขึ้น) Take my bag !

บ๊อย

ฮ้อ ! ฮ้อ ! (ตั้งท่าจะเดินออกประตู
ไป)

ลมีท

(โกรธพูดเสียงดัง) Take my bag,
damn you ! (ชม่อ)

บ๊อย

อ้อ ! เอากระเป๋าไปห้อย ? ฮ้อ ! ฮ้อ !
(หยิบกระเบา.)

ลมีท

It's damned nuisance talking to fool
chinamen ! Come along ! (ออกไปทาง
ขวากับบ๊อย)

เสมียน

นี่ล้ามหายไปไหนก็ไม่รู้ ! (ออก
ไปทางประตูด้านหลัง)
(ดึกขึ้นกับเบ็ดดีเข้ามาทางซ้าย)

เบ็ดดี

ต้องไปเคียวหนหรือ ? อยู่กับฉัน
ก่อนไม่ได้หรือ ?

ลมีท

ดิฉัน
ฉันไปเพียงสถานไปรษณีย์เท่านั้น.

เบ็ดดี

ฉันออกกลัว. เมื่อคืน ไม่ได้ยิน
เสียงใครพูดจอยู่หรือ ? ฉันคิดว่าเป็น
เสียงพ่อ !

ลมีท

ไม่ใช่ดอกหล่อน ! หล่อนหวาด
เสียวเกินไป. เมื่อเช้าฉันว่าเห็นหมวก
สีเทา; เคียวหนว่าได้ยินเสียง ! อย่า
กลัวเหลวไหลไปเลย. ฉันจะต้องไปที่
ลาก่อน ! (จับมือส่งให้เบ็ดดีแล้วออก
ไปประตูด้านหลัง; ส่วนเบ็ดดีไปทาง
ประตูซ้าย.)

พ. ศ. ๒๔๗๓

ลามดี

(อีกครู่ ๑ นายจอน จึงค่อย ๆ บ่อง
เข้ามาทางประตูซ้าย; หมวกยังใส่กลับ
อยู่.)

จอน

ไม่มีใครอยู่แล้ว!— (ดูนาฬิกา)
พั่ง ๔ โมงครึ่งเท่านั้น.— ต้องอยู่ต่อไป
จนกลางคืน! (ถอนใจใหญ่, แล้วไปดู
เวลารถไฟ) รถไฟจะมาอีกครั้ง ๑ ต่อ
เวลาเย็น ๆ. บางทีจะค่อยว่างบ้างกระมัง
ในเวลานี้.

(เสมียนกลับ เข้ามา ทางประตูขวา)

เสมียน

ลาม! เมื่อกัน แกลยไปข้างไหน ?

จอน

เมื่อกันหรือ ?

เสมียน

ฉันบอกแล้วให้อยู่ที่นี่.

จอน

อ้อ ? ฉันเบ็ดหนึไป— เอ๊ย ! ไม่
ใช่ ! ฉันได้ขึ้นโครร้อง เป็น ภาษา รุเซีย
ว่า “ช่วยด้วย” ฉันก็รีบออกไป. แต่
ทจริงหุฉัน เห็นจะเพื่อนไป เพราะไม่พบ
ใครเลย.

เสมียน

แกออกไปโดยรีบร้อนเหลือเกินจน
ใส่หมวกกลับเพี้ยนนะ !

จอน

(คลำ หมวก แล้วพูด หน้า เฉย ๆ)

เออ ! จริง เหละ.

เสมียน

ก็จะหันมาเสียบให้ถูกทางไม่ได้หรือ ?
หันกลับมาซิ ! แล้วก็อย่าแอบเลียงไป
เสียบอีกเล่า. (เสมียนนั่งข้างหลังโต๊ะ,
จอนนั่งเก้าอี้หน้าโต๊ะขาว.) เมื่อกันมี
อังกฤษคน ๑ มาที่นี่, พูดไทยไม่ได้,
เขาต้องการพบนาย ตำรวจภูธร ทำไมก็ไม่
ทราบ.

จอน

(พูดกับคนดู) — ฉันก็ไม่ทราบ,
แล้วก็ไม่มีท่าทางที่จะทราบอีกด้วย !

เสียงสมิทหลังฉาก

Boy! Boy! Take these boots and give
them a shine. And get me a whisky and soda-
stengah, savvy?

จอห์น

สมิท

อ้ออ. ได้ยินเสียงก็ชนลูกข้า. เหลือ
รับจริงๆ! เมื่อไรคนทั้งโลกจะพูดภาษา
ไทยกันให้หมดก็ไม่รู้ละ! ที่จริงควรจะ
มีสมาคมจัดส่งครูไปเที่ยวสอนภาษาไทย
ให้ทั่วโลกแท้ ๆ ที่เดียว.

Beg Pardon?

นายตำรวจ

แล้วกัน! พูดกันไป คนละทางอย่าง
ไรเสียแล้ว. —นั่นแน่, นายคูก็เป็นผู้ดี.
ถ้าคราวหน้านายต้อง การพบฉันล่ะก็ไปที่
โรงพักจะดี; ธรรมเนียมเมืองไทยเขา
ใช้เช่นนั้น.

(สมิทเข้ามาจากประตูขวา, และใน
ขณะ เดียว กัน นั้น นายตำรวจ ภูธร เข้ามา
ทางประตูด้านหลัง.)

สมิท

สมิท

Yes?

Well, where is the Gendarme Officer?

นายตำรวจ

นายตำรวจ

แล้วกัน! เลยไม่รู้เรื่องกัน!

อ้อนาย? ต้องการอะไร? นาย
ใช้ไหมที่ต้องการจะพบฉัน? นายนั้นพอ
ใช้เที่ยวนะ; จะไปถึงโรงพักหนอยไม่
ได้เที่ยวหรือ?

เสมียน

เขาพูดไทยไม่เป็น.

นายตำรวจ

อ้ายฉันก็พูดอังกฤษไม่เป็น! ทำ
อย่างไรจึงจะได้รู้เรื่องกันเล่า?

สมิท

เสมียน

Oh! How do you do?

นายตำรวจ

ล่าม!

ไม่ต้องหาหาอะไรละนาย; ฉัน
ไม่ใช่นัก! นายควรจะไปที่โรงพักจึง
จะถูก.

จอห์น

อยู่! (เดินไปหานายตำรวจภูธร,
ยิ้มแห้ง ๆ)

พ.ศ. ๒๔๗๑

ล้ำเลิศ

นายตำรวจ

จอห์น

บอกให้เขาเล่าเรื่องไปทีหรือ.

เรื่องราว มัน บุ่ง พิลิกละ ขอรบ --

(จอห์นไปหาสมิท; ฝ่ายสมิท เรื่องขัดขวาง มาก ! -- ฝรั่งคนนี้เป็น
เห็นคำว่า "Interpreter" ที่หน้าหมวก คนอังกฤษ.

ก็พยักหน้าแสดงความพอใจ.)

นายตำรวจ

สมิท

ข้อนั้นฉันก็รู้แล้ว !

Ah ! Interpreter !

จอห์น

จอห์น

ผมก็เหมือนกัน. -- เขา มา เทียว

เฮส ! เฮส !

เมืองสงขลา เพราะ -- เอ้อ -- เพราะ
เขายังไม่เคยมา เขาก็อยากมา.

สมิท

นายตำรวจ

Tell the officer that my name is John
Smith, of Penang. I have five daughters.
The second girl has run away with a young
fellow named Richard Dickson. Tell him
that! (จอห์นเลดู สมิทแต่ไม่พูดว่า

มาเทียวทำไมต้องขอพบฉันด้วยเล่า?
ดูไม่มีมูลเลย.

จอห์น

อะไร.) Translate what I have said!

ประเดี๋ยวขอรบ -- คุณต้องให้ผม
มีเวลาแปลหน่อยซิ.

(จอห์นนั่งอยู่, สมิทออกโกรธพูดเสียง
ดัง) Why the devil don't you tell the
officer what I said?

สมิท

นายตำรวจ

Tell him that the young man is confiden-
tial clerk to a merchant in Penang, with con-
nections both in Bangkok and Singora.

เขาวาอะไร ?

จอห์น

นายตำรวจ

รู้แล้ว! (พูดกับนายตำรวจ) ทำไมคน
อังกฤษที่มาเที่ยวเมืองสงขลาจึงอยากพบ
นายตำรวจหรือขอรับ! (เกาหัว) หรือ? (พูดกับจอห์น) ล่าม! เขามี
เพราะถูกขโมยเครื่องเพชร — อ๊ะ!
ไม่ใช่, ถูกขโมยสมุดพก. (นึก
เรื่องออกแล้วก็เลยพูดเรื่อย) นายคนนั้น
กำลังเดินขึ้นมาจากสถานีรถไฟ —

(เห็น สมิต คว้าสมุดพก ออกมา ก็
ปลาดใจ) เอ๊ะ! นายมีสมุดพกสองเล่ม
หรือ? (พูดกับจอห์น) ล่าม! เขามี
สมุดพก ๒ เล่มแน่ะ!

จอห์น

อ้อ! ตามแบบ! คนอังกฤษเขาพก
๒ เล่มทุกคน.

สมิต

Tell him that the young man—

สมิต

(ยื่นสมคิให้นายตำรวจ) Here is the
photograph of the young man I am inquiring
about.

จอห์น

หยุด! (พูดกับนายตำรวจ) พอ
นายคนนั้นไหล่ออกมาจากสถานี ก็มี
คน ๆ หนึ่งเข้าไปกระแทกไหล่ แล้ว
เลยฉวยเอาสมุดพกไป. (นายตำรวจ
จดข้อความลงในสมุด)

นายตำรวจ

รูปผู้ร้ายหรือนาย?

สมิต

Yes!

สมิต

(เห็นนายตำรวจจดข้อความก็พอใจ,
พยักหน้าพลางพูดพลาง) That's all right!

นายตำรวจ

พิลึกมาก! อะไรมีคนที่กระแทกไหล่
กลางถนน และล้วงกระเป๋าเขาก็ได้รูป
ผู้ร้ายไว้แล้ว. คนอังกฤษนี่พิกลมาก.
(ตรองครุ่นหนึ่ง) นี่เขาได้รูปมาอย่างไร
กันหือ?

จอห์น

อ้อ! ฮือแร่หรือ? ก็คืนะซินาย!
(เลียงไปที่ละน้อย)

จอห์น

ผมลืมบอกไปว่า ผู้ที่กระแทบไหล่
นั้นเป็น คนที่เขา รู้จัก กัน มา ก่อน แล้ว.
เป็นฝรั่งเหมือนกัน.

จอห์น

ดีแล้วขอรับ, รีบไปเถอะ: (ซึ่ง
สมิท) นายคนนั้นเขาอ่อนใจแล้ว.

นายตำรวจ

นายตำรวจ

อ้อ! คนนั้นชื่ออะไร? ถามดูที่หรือ?

(พูดกับสมิท) ฉันจะไปสืบความ
เดี๋ยว. (ออกไปทางด้านหลัง)

จอห์น

ต้อง ถาม ด้วย หรือ ขอรับ? — ไม่
จำเป็นเลย. เขาบอกชื่อให้ผมแล้ว.
เขาชื่อ (ทำเสียงครืดในคอ) กรซึก!

สมิท

(พูดกับจอห์น) What did he say?
(จอห์นพยักหน้าแต่ไม่ตอบ) What did
he say? (จอห์นพยักหน้าอีก, สมิทเคือง
พูดเสียงดัง) Well, what did he say?

นายตำรวจ

แม่เจ้าไว้อย! จะเขียนอย่างไรกัน?

จอห์น

เขียน หรือ ขอรับ? — ก-ฮ-จ-บ.

จอห์น

เฮส! เฮส!

นายตำรวจ

อ่านว่ากระไรนะ?

สมิท

Hang it, man, what the devil do you
mean?

จอห์น

(ทำเสียงบ้าอีก) ก็ฮัจบ!

เลมีย่น

เขาว่ากระไรล่ำ?

นายตำรวจ

เหลื่อรับจริง! แต่เอาเถอะ ฉัน
จดไว้ได้แล้ว. จะต้องรีบไปสืบดู.

จอห์น

เขาไม่ได้ว่ากระไรเลย.

เสมียน

เอ๊ะ! ไม่ได้ว่าอะไรทำไมเอ็ดตะโร
นัก? ทำทางดูเขาโกรธอยู่นี้. ถ้ามหา
ที่หรือว่าเขาต้องการอะไร.

จอห์น

ไม่ได้! อย่ากวนเขาอีกดีกว่า. เขา
ว่าอย่าให้ใครกวนเขาอีก. เขาว่าถ้าใคร
พูดกับเขา อีกคำเดียว เขาจะไป เสียจาก
โฮเต็ลนี้.

เสมียน

โอ! ถ้าเช่นนั้นก็เป็นบ้านะซี!

จอห์น

ถึงไม่ยากเห็นจะจนแล้ว — และ
ฉันก็จนอีกคน ๑ เหมือนกัน!

สมิท

(พูดกับเสมียน) What sort of
blamed idiot do you call this interpreter?

เสมียน

เขาว่าอะไร?

สมิท

(ชี้จอห์น แล้วพูดไทย เสียงไม่ชัด)
มายดี — มายดี! — — Rottenest inter-
preter I've ever come across!

เสมียน

ดูเหมือนเขาว่าแกเป็นล่ามไม่ดี.

จอห์น

ก็เขาจะเห็นอย่างไรก็ช่างเขาเป็นไร!

สมิท

Look here, young man, I've never seen
any hotel like yours, and it's certainly the
last time I shall ever stay in it! (หันไป
พูดกับจอห์น) As for you, you are the most
downright specimen of a damned idiot I've
ever had the misfortune to come across. Call
yourself an interpreter? Why, I don't believe
you understand a single word of any human
language! (กระแทกต้นไปทางขวา)

เสมียน

ดูเขาโกรธมากนี่!

จอห์น

เปล่า! ไม่โกรธเลย! พอใจมาก.
เป็นธรรมเนียมคนอังกฤษยิ่งชอบใจยิ่ง
เอ็ดตะโร.

เสมียน

ฉันจะต้องไปดูการทางอื่นสักครั้งหนึ่ง.
แต่แกอย่าไปไหนเสียอีกเล่า. (ออกไป
ไปทางซ้าย)

จอห์น

(นั่งลงอย่างเหนื่อย) ฮือ! อ้าย
การ เป็น ล่าม นี่ มัน เหนื่อย เหนื่อย เช่น
เอง. ออกอกยากจะเลี้ยงเข้าบ้านเข้าดง
ไปเสียทีเดียวให้รู้แล้วรู้รอดไป. ที่นี้
ชาวต่างประเทศมากนัก. อยู่บ้านจะค่อย
สบายหน่อย, เพราะสัตว์ในบ้านคงไม่
มากวนให้เราพูด. แต่ถึงสัตว์อะไรจะ
มาสนทนากับเรา เราไม่ตอบเสียก็ได้.
การโต้ตอบ กับ สัตว์ ก็ เห็น จะไม่สู้ เป็น
ประโยชน์อะไรนักด้วย!

(เบ็ตตีเข้ามาทางประตูด้านหลัง)

เบ็ตตี

Interpreter!

จอห์น

ตายโหง! มาอีกคนหนึ่งแล้ว!
(หันไปพูดกับเบ็ตตี, แกล้งทำเสียง
แหบ, และซื่อ.) เจ็บคอ — — ไม่มี
เสียง — —! (พูดกับคนดู) ตาย! ไม่
เข้าใจ! จะต้องพูดภาษาอังกฤษ อีก
กระมัง?

เบ็ตตี

นั่นพูดไม่ออกหรือ?

จอห์น

(เสียงดัง) แหม่มพูดไทยได้หรือ?
พุทโธ! ทำไมไม่พูดเสียตั้งแต่แรกเล่า?

เบ็ตตี

อ้อ! พูดออกแล้วหรือ?

จอห์น

(ทำเสียงแหบอีก) ยังไม่หายสนิท,
แต่ค่อยยังชั่วขึ้นมาก! (กระแอมแล้ว
พูดเสียงปรกติ) หายแหบแล้ว!

เบ็ตตี

Can you tell me where the post office
is?

จอห์น

พุทโธ! ก็ พูดไทยได้ละก็ จะ พูด
อังกฤษทำไมเล่าแหม่ม?

เบ็ตตี

ฉันพูดไทยได้น้อย. เมื่อเด็ก ๆ ฉัน
เคยไปอยู่บางกอกกับบิดาของฉัน, แต่
ฉันไปจากบางกอกเสียมานานแล้ว ออก
จะลืมภาษาไทยเสียบ้าง.

จอห์น

อ้อ ! เท่าที่เหม่อมพูดอยู่นี้ ก็ดีอยู่
แล้ว. ฉันไม่เกลียดเลย, แต่เหม่อม
พูดไทยชัดมาก. ถ้าเหม่อมอยากจะพูด
ให้ดีขึ้น ควรจะหัดพูดกับฉัน จึงจะดี.
คราวนี้ ถ้าเหม่อมพูดอังกฤษ อีกสักทีฉัน
ไม่ตอบละ !

เบ็ตตี

But I find it rather difficult to get hold
of the words I want when speaking Siamese !

จอห์น

ฉันไม่เข้าใจ ! ฉันไม่ต้องการจะ
เข้าใจ !

เบ็ตตี

ฉันหมายความว่า — (แลเห็นหมวก
สีเท, ซึ่งสมิทล์มทั้งไว้นบนโต๊ะข้างขวา)
โอ๊ะ !

จอห์น

อะไรเหม่อม ?

เบ็ตตี

หมวกของใคร ?

จอห์น

ของคนอังกฤษที่เขามาเมื่อนั้น.

เบ็ตตี

Father's hat ! (พูดกับจอห์น) What-
ever shall I do ? My-er-my friend has gone
out, leaving me alone, and I don't know
when he will be back. I am going back
home—I mean to my room !

จอห์น

ตามใจหน่อยซิ !

เบ็ตตี

ฉันจะกลับไปห้องของฉัน.

จอห์น

อ้อ ! เชิญเถอะเหม่อม ! (เบ็ตตี
ออกไปทางด้านหลัง) พูดกับแม่คนนั้น
บ่อยๆหน่อย. ค่อยมีเวลาเข้าใจกัน
ได้บ้าง. ไม่เหมือนพูดกับตาฝรั่งแก่
คนโน้น. ทำไมฝรั่งจึงไม่พยายามเรียน
ภาษาไทยเสียบ้างก็ไม่รู้ละ !

(ดิกชัน เข้า มาจาก ทาง ประตู ด้าน
หลัง)

ดิกชัน

Interpreter !

จอห์น

จบกัน ! เหลือรับเสียแล้ว ! ต้อง
ลาออกจากน้าที่ล้าม. วันนั้ฝรั่งชมราว
กับแมลงวัน ! (ไปพูดกับดิกชัน)
อ้ายบ้า ! อ้ายพูดมากนั้กเลย ? ข้าเบอ
หุนัก !

ดิกชัน

(โกรธ) เอ๊ะ ! นั้อะไร ! ข้าก็
เบอเอ็งเหมือนกัน ! เอ็งเป็นอะไรมาจึง
มาพูดกับข้าเช่นนั้น ? เอ็งนั้กหรือว่าข้า
จะยอมให้เอ็งมาแสดง กิริยาหยาบกับข้า
อย่างนั้น ? อ้ายข้า, อ้ายกากมนุษย์,
ไม่รู้จักสมบัตินั้ !

จอห์น

(ดีใจ) นายพูดไทยได้หรือ ? (จับ
มือดิกชัน) ขอบใจนาย, ขอบใจ ! นาย
เป็นผู้ดีแท้, พูดไทยชัดราวกับคนไทย !
ไหนนายพูดให้ฉันใจอกั้หรือ. อ้ายข้า,
อ้ายกากมนุษย์หรือนาย ? ตามใจเถอะ !
นายจะดำ่ว่าอะไร ฉันไม่โกรธทั้งนั้น, ขอ
แต่ให้พูดภาษาไทย ละก็ เป็น แล้วกัน !
(ดิกชันหัวเราะ) เมื่อฉันได้พบฝรั่งผู้ดี
อย่างเช่นตัวนายเท่านั้นแล้ว, ฉันจะขอ

ฟังสักครั้ง ๑.

ฉันมีความเสียใจที่
ต้องรับสารภาพว่า ภาษาอังกฤษพะเอิน
ฉันรู้่น้อยอยู่่น้อย. ฉันจำนาญแต่
ภาษาจีน, ญี่ปุ่น, เขมร, แวก, กับ
ภาษาฝรั่งเศสกับเยอรมัน.

ดิกชัน

อ้อ ! ภาษา ฝรั่งเศส ีรู้หรือ ? —

Quelle heure est-il ?

จอห์น

ข้างก่อนเถอะนาย — — ฉันกำลังเล่า
ให้นายฟังว่า — —

ดิกชัน

ฉัน ก็ กำลัง ตามอะไร อย่าง ๑ — —

Quelle heure est-il ?

จอห์น

จะ ต้อง การให้ ฉัน ตอบ ทัน ที่ เทีย
หรือ ? ขอผัดศรีกตรองก่อนซิ.

ดิกชัน

อะไร ฉัน ตามว่า ก็โมง เท่านั้น ที่ ต้อง
ตรีกตรองด้วยหรือ ? (หัวเราะ) แก
เป็นล้ามฝรั่งเศสเก่งพอใช้ !

จอห์น

อ้อ ! ถ้าอยากรู้เท่านั้นจะยากเย็น
อะไร. (ดูนาฬิกา) เวลา ๕ โมงครึ่ง.
แต่ฉันแนบ, ช่วยฉันหน่อยเถอะ. ฉัน
ต้องพูดกับคนอังกฤษคนหนึ่ง, แต่
เขาพูดมาฉันไม่ค่อยจะเข้าใจ, เลยไม่รู้
ว่าเขาต้องการอะไร.

ดิกชัน

เดี๋ยวเขาอยู่ที่ไหน ?

จอห์น

ขอบใจนายที่ช่วยฉันเช่นนั้น.

ดิกชัน

เขาอยู่ที่ไหนเล่า ?

จอห์น

ดูเหมือนจะอยู่ใน ห้องนั่งข้างเอง.
ฉันแนบ, หมวกฉัน. นายเอาใส่เข้าก็
ได้เป็นลำนก้นพัก ๑. (ดิกชันหัวเราะ
และรับหมวกไปใส่; จอห์นไปเรียกที่
ประตูซ้าย) นาย ! นาย !

ดิกชัน

เรียกเขาว่า "Sir" ซิ.

จอห์น

เชอ ! เชอ ! (หันไปถามดิกชัน)
คำว่า "ลำนก้น" จะใช้เป็นภาษาอังกฤษ
อย่างไร ?

ดิกชัน

Good interpreter.

จอห์น

"กู๊ดอินเตอร์เพรเตอร์" ถูกไหม ?
(ดิกชันพยักหน้า) เอาละ ! ประเดี๋ยว
ก็ได้ฟังพูดกันจ้อละ. (เกาะประตูซ้าย
แล้วพูด) เชอ ! เชอ ! กู๊ดอิน
เตอร์ !

(สมิทเปิดประตูซ้ายเข้ามา, ทนใด
นั้นดิกชันจำได้ก็หันหลังให้ทันที)

สมิท

Oh ! Is this the new interpreter ? Look
here, I want some tiffin in the diningroom.
Let me have a table to myself, please.

(ดิกชัน, ซึ่งในระหว่างนั้นค่อย ๆ
เลี้ยวไปข้างหลัง, รีบวิ่งหนีออกไปทาง
ประตูด้านหลัง.)

จอห์น

อู้ย ! หมอนั่นก็กลัวตาขรวันเหมือน

กัน !

สมิท

(พูดกับจอห์น) What's the matter with that fellow?

จอห์น

(โบกมือ) ไม่ใช่! ไม่ใช่! ฉันออกจากน้ำที่ล้นแล้ว. คนโน้นล้นไหม. กู๊ดอินเตอเพรเตอ! (ขมและพยักหน้า) ฉันทาก่อนละ!

สมิท

What the devil do you mean by your tomfoolery, you grinning jackass? Do you want your skull cracked? (กระแทบตีขึ้นไปทางซ้าย)

จอห์น

เหลือรับ! อีตาฝรั่งคนนี้กับเราดูช่างไม่ถูกชากันเลย! เจ้าประคุณ, ขออย่าให้ต้องเห็นหน้าค่าตาอีกเลย! (เสียงเอะอะข้างหลังฉาก) เอ๊ะ! นั่นอะไรกันหนอ? เสียงใครตีกันหรือ? อ้อ, ดูเหมือนวามวายนกันขึ้น, แต่เสียงพูดไทย. เห็นจะไม่ต้องเคอะตรอนถึงล้น!

(นายตำรวจภูธรเข้ามาทางประตูด้านหลัง, มีพลตำรวจภูธรชุดติดกันเข้ามาด้วย.)

นายตำรวจ

(พูดกับจอห์น) ได้ตัวแล้ว! เห็นไหมเล่า? กำลังเดินผ่านประตูโอเต็ล, เห็นคน ๆ กำลังรีบออกมา, จำหน้าได้ว่า เหมือนรูปฉายที่ฝรั่งให้ดูเมื่อคืน. แกลไป ตามตัว คน อังกฤษ เมื่อคืน มาซิ. ฉันท้อง แสดงให้เห็นความสามารถของตำรวจภูธรเมืองนี้. พอรู้ตัวผู้ร้ายก็จับได้ทีเดียว! ไปตามฝรั่งนั้นมาเถอะ. แล้วตัวแกลกลับมาด้วย จะได้แปลคำพูดกัน.

จอห์น

ขอใจที่บอกกล่าวให้ผมรู้ตัว! (พูดกับคนดู) ต้องแอบเลี้ยงไปเสียให้พ้น! (ออกไปทางประตูด้านหลัง.)

ดิกชัน

นี่แปลว่าอะไรกัน? จับฉันทำไม? นี่ธรรมเนียม เมืองนี้ เขาไซกัน อย่างนี้หรือ?

นายตำรวจ

แกไม่ต้องไขส้อ! แกไม่ใช่หรือที่
ข้อ—เออ—(พลิกสมุดอ่าน) ก—ฮ
จ—บ?—หนอยแน่, ทำเป็นปลาดใจ!
เอาเถอะ แล้ว คงได้ไปพูด กัน ที่โรงพัก.
(เห็นบ๊อยมาโผล่ประตูซ้ายมองดู, นาย
ตำรวจจึงพูดกับบ๊อย) บ๊อย, ไปตาม
ฝรั่งที่มาเมื่อเช้านมกเถอะ. คนที่ได้
หมวกสีเทานะ, เข้าใจไหม. (บ๊อย
พยักหน้าแล้วไป.)

ดิกซัน

(ตกใจ) หมวกสีเทา!

นายตำรวจ

อ้อ! รู้สึกตัวละซี! (พูดกับพล
ตำรวจ) จับมัน ๆ นะ!

เบ็ตตี

(เข้ามาทางขวา) Oh! Dick, what's
the matter?

นายตำรวจ

จับผู้หญิงคนนั้นด้วย! (พลตำรวจ
จับเบ็ตตีออกมา ๑)

เบ็ตตี

My dear Dick! — นี่อะไรกัน?

ดิกซัน

จริงของหล่อน! หมวกสีเทาอยู่นี่!
(ชี้หมวก. เบ็ตตีสอด้ง)

นายตำรวจ

อย่าอึ้ง! แล้วก็อย่าไขว่ไขว่กัน! ฉัน
จะต้องจำอ้ายชื่อหมวกสีเทานี้ไว้, (พูด
กับพลตำรวจ) เห็นเขาให้สัญญากัน
ไหมเมื่อพูดถึงหมวกสีเทา? ทำทางจะ
เป็นพวกผู้ร้ายสำคัญเป็นแน่!

(สมิทเข้ามาจากทางซ้าย, พอเห็น
ลูกสาวก็เริ่มเทศน์)

สมิท

Betty! Are you still my daughter?
Have you no thought for the anxiety and
sorrow you are causing your mother-
(หันไปพูดกับนายตำรวจ ซึ่งกำลังจะ
สอด้งพูด) Don't interrupt, sir! (พูด
กับลูกสาว) Have you considered what a
bad example you are setting to your sisters
by your shameless conduct? Have you
considered- (พูด กับ นายตำรวจ อีก)
I say! I asked you not to interrupt!- (พูด
กับลูกสาว) Think of the consequences of
your misconduct!

นายตำรวจ

ดึกชัน

นี่แน่นอน, รู้ไหมว่านายมัวพูดเสียเวลาเปล่า ๆ ! นายนี้กลัวว่าฉันมีเวลาว่างเปล่า สำหรับ ฟัง นาย เทสนา โปรตผู้ร้าย ?

(พูดกับนายตำรวจ) เขาว่าเขายังไม่ได้กล่าวเช่นนั้นเลย.

นายตำรวจ

แก่ก็รู้อยู่ดีแล้ว ว่าฉันไม่เข้าใจ

สมิท

Think of it, sir ! Isn't it scandalous ? I have got five daughters, and this girl-my second daughter, sir, called Betty-has run away with that young man_ (ชดิกชัน)

ภาษาอังกฤษ, เพราะฉันจะตกแต่งอะไร ฉัน ฉัน ก็รู้ไม่ได้. (พูดกับพลตำรวจ) มาเถอะ ! พาผู้ชายกับผู้หญิงคู่กันไปเข้าห้องขังเสียเถอะ !

นายตำรวจ

ดึกชัน

คุณใช้ไหม ที่ ขะโมย สมุดพกของนาย ?

(พูดกับสมิท) Mr. Smith, do you

know they are going to take your daughter to the lock-up ?

สมิท

สมิท

Yes ! That's the man !

ดึกชัน

Oh ! My dear girl ! (จับแขนลูกสาว

เอ๊ะ ! อะไร หว่าฉันชะโมยหรือ ? ไว้) Here, Mr. Police-man, you leave my (พูดกับสมิท) Mr. Smith, do you accuse daughter alone, do you hear ? me of having stolen your pocket book ?

เลี่ยมยน

สมิท

(เข้ามา ทาง ซ้าย) เกิดเหตุอะไร

What ! Certainly not ! Who put such an idiotic idea into your head ?

กัน ?

นายตำรวจ

ฉันเบื่อเต็มที่แล้ว ! ต้องเอาไป
โรงพักทั้งโขลง. เป็นดีกว่าอย่างอื่น !

เปิดดี

ฉันเป็นลูกสาวของนายคนน.

นายตำรวจ

ไม่ต้องตอบฉัน ! ฉันไม่ใช่ทรก.
(ครั้งที่เครื่องโทรศัพท์. เสมียนไป
ฟัง.)

เสมียน

เขาตีสายมาจากเมืองโทร. ได้ยิน
ออกซอดิกชัน.

ดิกชัน

ดิกชันหรือ ! ฉันเอง.

เสมียน

ไหนนายว่า ขอยอนสัน อย่างไรเล่า ?

ดิกชัน

ฉันซอดิกชันด้วย.

นายตำรวจ

แล้วักข้อ ก-ฮ-จ-บ อีกด้วย !
หลายชอนักแก !

ดิกชัน

ขอฉันไปพูดสายเถิด. (พูดสาย)

Hullo ! Hullo !— Yes, this is the Hotel Song-
khla all right— นายห้าง ! ฟัง มา ถึง
เมืองโทรเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง — Yes ?

Oh ! indeed ?— นายห้างว่าได้โทรศัพท์มา
ที่หนึ่งแล้ว, แต่ดูเหมือนเขาจะต่อสาย
ไปที่โรงพยาบาลบ้างหรืออย่างไรไม่ทราบ,
เพราะได้ขึ้นคนพูดบ้างต่าง ๆ มากมาย —
Oh ! do you mean it ?—Really ?— How can
I thank you enough ? Believe me I am most
grateful !— นายห้างโทรศัพท์ บอกมาว่า
เขา ตกลง รับฉัน เป็นผู้ ถูหั้น คนหนึ่ง
แล้ว. หล่อนจะว่าอย่างไร ?

เปิดดี

Oh ! Father ! Mr. Lawley has consented
to make Dick a partner.

สมิท

Is that so ?

เปิดดี

Yes ! I am so glad !

ดิกชัน

ให้พ่อหล่อนมาฟังเองซิ ! (พูดกับ
สมิท) Come and listen for yourself,
Mr. Smith.

พ. ศ. ๒๔๗๑

ลามิด

สมิท

(พูดกับนายตำรวจ) Sir, I think it's going to turn out all right after all ! (พูดโทรศัพท์) Hullo ! Speak a little louder, Please !—That you Lawley ?—This is Smith speaking—Oh ! Really ?—Certainly, I agree with you ! Fine young fellow, Dickson !—got his head screwed on the right way ? I should say so !—My dear Lawley, pleased is not the word ! I am highly delighted !—Thank you ; most considerate of you !—Good-bye ! (วางเครื่องฟังแล้วหันไปพูดกับดิกชัน) My dear Dick ! Here is Betty's hand, with my blessing ! (จับมือลูกสาวยื่นให้ ดิกชัน.) (จอห์นเข้ามาจากทางซ้าย, ทำหน้าตลก.)

จอห์น

อะไรกัน ?

นายตำรวจ

อะไรกันเล่า ! คูมันยุ่งกันใหญ่เสียแล้ว. แกจได้ไ้ใหม่ว่าคนอังกฤษคนนี้ได้ร้องทุกข์ว่าถูกขโมย ? ฉันอุส่าห์พยายามจับผู้ร้ายมาให้. เมื่อได้ตัวผู้ร้ายมาแล้วซิ แกกลับขกลูกสาวให้ผู้ร้าย !

นี่จะเป็นธรรมเนียม อังกฤษหรืออย่างไรฉันก็ไม่เข้าใจ, แต่คราวหน้าฉันเห็นจะไม่ยอมลำบาก สำหรับความพอใจของคนเข้้นอกละ ! (ออกไปทางประตูด้านกลางกับพลตำรวจ)

จอห์น

(พูดกับดิกชัน) นายกับແหม่มนพอใจหรือ ?

ดิกชัน

พอใจมาก !

จอห์น

นี่ก็เพราะฉันนะซิ นายจึงได้รับความพอใจ ! ควรขบใจฉัน !

ดิกชัน

เอ๊ะ ! อย่างไรกัน ?

จอห์น

ถ้าจะอธิบายก็จะยืดยาวนาน, แต่ถ้านายเป็นผู้ดีและใจดีสมบูรณ์ละก็ นายช่วยฉันสักหน่อยเถอะ. ฉันอยากจะทำงานอะไร ทำที่ เกะหมาก หรือ ที่ไหนใกล้ ๆ พอให้มีช่องได้เงินเดือน และให้มีความสุขด้วย.

พระราชนิพนธ์ ร. ๖

มกร

ดึกชัน

ต้องการรับจ้างเป็นล่ามหรือ !

จอห์น

ไม่เอาละ ! เป็นล่ามวันเดียวพอ
แล้ว ! ฉันอยากหางานอะไรทำที่จะได้มี
โอกาสได้เรียนภาษาอังกฤษด้วย, ได้
ไหมนาย ?

ดึกชัน

พ่อตาฉันบางที่จะหางานให้ได้. ฉัน
จะลองพูดกับเขาดู. (พูดกับสมิท)
This fellow says he wants a job where he
could pick up some knowledge of English.

สมิท

(จับมือกับจอห์น) Well, well, since
you are acquainted with my future son-in-
law, I'll see what I can do for you.

จอห์น

(พูดกับดึกชัน) ฉันอยากจะพูด
อะไรกับเขาพอเป็นกิริยา. ฉันต้อง
การบอกกับเขาว่าฉันไม่เข้าใจเลย, จะว่า
อะไร ?

ดึกชัน

I do not understand.

จอห์น

(จับมือกับสมิท) นี้อัดอันเดอ
สแตน !

บิดม่าน

บทละครพูด

เรื่อง

ชิงนาง

สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสุนทร

มหาวชิราวุธ

พระมกุฎเกล้าเจ้ากรุงสยาม

ทรงพระราชนิพนธ์

คำอธิบายในส่วนตัวละคร

—๐๐๐๐—

๑ พระยาสักกรินทร์ฤไชย อายุราว ๕๐ เศษ เป็นคนโกรธง่ายแต่หายง่าย ก่อนข้างจะชอบสนุก และตามความจริงเป็นคนใจดี ผมและหมวดทองบังนิตน้อย เว้นตาสรวมบ้างไม่สรวมบ้าง แต่งตัวชอบนุ่งผ้าสีสุหร่า หรือสีอื่นคล้าย ๆ อย่างนั้น.

๒ นายร้อยเอกจอน อายุราว ๒๔ หรือจะแก่กว่านั้นก็ไม่มีมากนัก หน้าตา ก่อนข้างคล้ายเหมือนคนถูกแดดมาก การแต่งตัวเวลาอยู่ในบ้านสวมกางเกงเงินแพร ออกนอกบ้านแล้วแต่งทหาร เป็นคนฉลาดพูดและชอบใจสนุกโดยมาก.

๓ พระค่านุชนกร อายุระหว่าง ๔๕ กับ ๕๐ แต่ทำหนุ่มและทำเจ้าชู้ ผมหงอกบังนิตน้อย แต่หนวดยังดำก่อนข้างแดง เป็นคนค่อนข้างดุ และพูดไม่เกรงใจใคร การแต่งกายนั้น เห็นได้ว่าตั้งใจจะให้เก๋ ที่จริงค่อนข้างโหด.

๔ นายชะแล่ม อายุรุ่นราวคราวเดียวกับนายจอน หน้าออกจะซีด ๆ ก่อนข้างเป็นคนเลือนน้อย กิริยาอาการเรียบร้อยเป็นผู้ดี แต่ดีดจะเซอะเป็นบ้านนอก และเป็นคนกลัวง่าย เกรงใจคนทั่ว ๆ ไป การแต่งตัวใช้สิ่งของที่ด ๆ มีราคาแพงทั้งนั้น แต่เห็นได้ว่าเป็นคนไม่เคยแต่ง.

๕ อ้ายเพลี่ย อายุประมาณ ๑๕-๒๐ พูดจาคล่องดีดีจะถน และอยู่ข้างดีสนิทกับนายมาก อยู่ในบ้านนุ่งกางเกงเงิน ใ้ไปนอกบ้านนุ่งผ้าพันสรวมเสื้อสีเทา.

๖ อ้ายจุ อายุประมาณ ๓๐ กิริยาอาการเป็นชาวบ้านนอก และมีความจงรักภักดีต่อนายมาก แต่งตัวนุ่งผ้าพัน เมื่อไปนอกบ้านสวมเสื้อขนนอกผ้าขาวหลวม ๆ ไม่เป็นรูปเป็นร่างและไม่กลัดคุม.

๗ อ้ายแซ อายุประมาณ ๑๒-๑๓ กิริยาอาการและรูปร่างบอกว่าเคยเป็นเด็กเลี้ยงควายมาก่อน.

๘ แม่ลำไย อายุ ๕๐ เศษ ทำสาวเลวดตัวว่าเป็นนักปราชญ์ใช้ศัพท์ล้วน
แต่ในทีถัดทั้งสิ้น ชอบขบย แต่งตัวตั้งใจจะให้เก๋ แต่ก็ไม้สู้จะเป็นไปได้สม
ประสงค์นัก.

๙ แม่เลียบ อายุราว ๑๗-๑๘ เป็นคนชอบทำตามใจตน.

๑๐ แม่ซ้อย อายุรุ่นราวคราวเดียวกับแม่เลียบ เป็นคนหึงม ๗ และพุดจา
กิริยาก่อนข้างจะทำแก่เกินอายุ ถึงการแต่งตัวก็ไม้สู้จะแก่นัก.

๑๑ นางชั้น อายุราว ๒๐ เป็นคนที่ต่อหน้าคนทำเซอะ แต่ที่จริงเป็นคน
มีความคิดทางโกง ๗ อยู่มก การแต่งตัวก่อนข้างจะดี คือสวมเสื้อหลวมมี
ผ้าคล้องคอ.

ตัวละคร

พระยาจักรีมนตรีภักไชย.

นายร้อยเอกจอน (บุตรพระยาจักรีมนตรีภักไชย.)

พระคันทน์นาร.

นายชะแล่ม (บุตรพระยาจักรีมนตรีภักไชย.)

อ้ายเพี้ย (บ่าวนายร้อยเอกจอน.)

อ้ายจู่ (บ่าวนายชะแล่ม.)

อ้ายแช (เด็กบ่าวพระยาจักรีมนตรีภักไชย.)

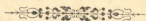
แม่ลำไย.

แม่เลียบ (หลานแม่ลำไย.)

แม่ช้อย (หลานพระยาจักรีมนตรีภักไชย.)

นางซัน (บ่าวแม่เลียบ.)

(นอกนั้นยังมีบ่าวแม่ลำไยอีกสองสามคน.)

หมายเหตุ— เรื่องนี้แต่งได้ใช้เรื่องละครภาษาอังกฤษของ มิสเตอร์ริชาด
บรินสเลี่ เซริเดน เป็นโครง แต่คำพูดแต่งขึ้นใหม่โดยมาก และตอนจบ
นั้นแก้ไขใหม่เพื่อให้เป็นเครื่องเหมาะกับการที่อาจจะเป็นไปได้ในเมืองไทย.

องก ที่ ๑

ฉาก—เกลี้ยงที่บ้านแม่ลำไย.

(แม่เกลี้ยงเอกเขนกอยู่บนพรม มีหมอนแพรองอยู่หลายใบ; นางชั้นนั่งอยู่
ปลายดิน.)

เกลี้ยง

(ถอนใจ.) เอ๊ย นางชั้นเอ๊ย เออ
นี่วันหนังสือประดิษฐ์มีไหมล่ะ?

(ชั้นเข้ามา.)

ชั้น

ดิฉัน ยังไม่ได้พบ คุณประดิษฐ์เลย
คะวันน.

เกลี้ยง

อย่างนั้นแหละ เหลวเสียอีกแล้ว
ไหมล่ะ.

ชั้น

พุทไรคุณนายก็ จะให้ดิฉันไปเที่ยว
วิ่งไล่ ตาม ขื่อ แอ่ง หนังสือ จาก คุณประ
ดิษฐ์อย่างไรได้ละคะ เมื่อเธอมีหนังสือ
มาเมื่อไร ดิฉันก็เอามาให้คุณนายอย่าง
เร็วทันควันทุกทีน่ะ.

เกลี้ยง

นางชั้น เอ็งอย่าต่อล้อต่อเถียงกับ
ข้าหน่อยเลย ข้าไม่มีกะออกกะใจจะ
เถียงกับเอ็งหรอก พุทไรเอ็งช่างไม่
เห็นใจข้าเลยที่เดียวนะ เนี้เองนะไม่
เคยรักผู้ชายบ้างเลยเทียวหรือ?

ชั้น

คุณนายอะไรตามอย่างนั้น (หัวเราะ
ดัดจริต.) ในบ้านนี้ มิใช่จะมีสาวแต่
คุณนายเท่านั้นเมื่อไหร่ละคะ แต่ถึง
อย่างไร ดิฉันก็คงไม่—

เกลี้ยง

ไม่อะไร.

ชั้น

รับประทานไทยเถอะค่ะ ดิฉันคง
ไม่นั่งถอนใจใหญ่ฮือๆ อยู่ตลอดวัน คง
ไม่นั่งทำหน้าเมื่อยเป็นคนไข้หนัก ดิฉัน
คงไม่—

เลียบ

ขึ้น

ก็เอ็งเป็นไพร่เอ็งจะมารู้สึกเหมือน เจ้าค่ะ (ออกไปทางหลัง.)
ผู้ใดอย่างไรได้.

เลียบ

ขึ้น

(ส่องกระจกผัดหน้าต่อไป.) นี่ถ้า

ไพร่หรือผู้ใดฉันไม่เห็นผิดอะไรกัน กลายเป็นคนบ้าไปละก็ เสียเบี่ยงเม็ด
เล่นนี้ละ ก็เป็นผู้หญิงเหมือนกันไม่ใช่
หรือคะ. (นางขึ้นกลับมา.)
อย่างไรเห็นไหม.

เลียบ

ขึ้น

นางขึ้น เอ็งละกันวันนี้นะ— เห็นคะ ไม่ใช่คนอันคนไกลเลย
เอ๊ะ! คุณเหมือนเสียงใครขึ้นกระไดมา แหละคะ คุณซ้อยนี่เองแหละคะ
นั่นแน่ะ ไปหยิบเบี่ยงมาให้ข้าผัดหน้า
เม็ดเออะ เวิร์! (ซ้อย
เข้ามาทางหลัง.)

ขึ้น

เลียบ

เจ้าค่ะ (ลุกเข้าไปในห้อง.)

แห่มแม่ซ้อย! หล่อนนี่เองแหละ!
มานามางข้างฉันตรงนี้ นางขึ้นเอ็งไปนั่ง

เลียบ

ตายตาย! ถ้าใครมาเห็นหน้ามอม
อย่างน้อยเขาตาย. (นางขึ้นเอาเบี่ยง
ออกมา.) อ้าวกระจกก็ไม่เอามา อ้อ
ข้างเอะมีแล้ว. (หยิบกระจกออก

คอยอยู่ทางโน้น ถ้าข้าจะใช้ข้าถึงจะ
เรียก (นางขึ้นไป.) แม่ซ้อยฉันไม่นึก
เลยว่าจะได้พบหล่อนวันนี้น.

ซ้อย

มาจาก กระเบ้า หมา ผัดหน้า พูลง พุด
พลง.) นางขึ้นวิ่งไปดูที่หรือว่าใครมา
ไปแอบมองคุณะ.

พิลึกแท้ ๆ เทียว นางพลอยบอก
ฉันเมื่อกี้ว่าไม่สบาย หล่อนเจ็บเป็น
อะไรไปหรือ?

เลียบ

เปล่า มันก็อะไรเดิมนั่นเองแหละ
กันหล่อนทำไมหลดขมนานได้ละ
เจ้าคุณสักรินทร์ ขนมาหรือ?

ซ้อย

เจ้าคุณลุงมานะซัดจนถึงได้มาได้ แต่
ขออย่าให้ถามฉันหน่อยเลยว้า เจ้าคุณลุง
นะมาทำไม เพราะหล่อนก็รู้อยู่แล้วว่า
เจ้าคุณลุงของฉันนะ ถ้าฉันจะไปไหน
หรือ จะ ทำอะไร ก็ตั้ง ตั้งโครม ครามไป
อย่างนั้นเอง ฉันได้ยืนทันทันพูดอยู่
ว่าจะมาเยี่ยมคุณบ้าของหล่อนในบ้ายวัน
นแหละ.

เลียบ

ถ้าอย่างนั้น ก่อนที่เจ้าคุณ ลุง หล่อน
จะมา จะต้องเล่าเรื่องตัวฉันให้หล่อน
ฟังสักหน่อย ฉันเชื่อกันทีเดียวว่าหล่อน
คงจะเห็นใจฉัน แต่บางทีหล่อนก็จะ
ติฉันได้บ้าง ฉันได้มีหนังสือไปถึง
หล่อน เล่าเรื่องพิประดิษฐ์ให้หล่อน
ฟังตลอดแล้ว ไม่ใช่หรือ นั่นแหละ
เดี๋ยวนี้ฉัน เห็น จะไม่ได้ พบ พิประดิษฐ์
เสียอีกแล้ว คุณบ้าไปจับหนังสือที่มี
ไปมาถึงกันได้ฉบับหนึ่ง เลขรู้เรื่องหมด

แล้วก็เลยจ้งฉันไม่ให้ออกจากบ้านนเลย
ทีเดียว แต่ที่จริงคุณบ้าเองก็ไม่หยอก
ก็แกล้ง ๆ อย่าง นั้น แล้วละ ยัง อุตส่าห์รัก
ผู้ชายได้.

ซ้อย

เอ๊ะ! อะไรวางอย่างนั้น.

เลียบ

จริง ๆ นะ เมื่อไปช่วยงานที่บ้าน
เจ้าคุณสมบุรณ ไปพบน้องเจ้าคุณ
สมบุรณเข้าคนหนึ่ง ชื่อคุณพระคำนุน
พูดจกกันอยู่นานเลยหลงใหญ่เทียว.

ซ้อย

อะไรแม่เลียบ หล่อนพูดเล่นละ
กรรมมัง.

เลียบ

จริงนะหล่อน คุณบ้าและพระคำนุน
เขียนหนังสือไปมาถึงกันอยู่เสมอ นาง
ฉันเองเป็นผู้ถือหนังสือ แต่คุณบ้า
ไม่ได้ให้ชื่อจริงดอก ให้ชื่อปลอมอยู่
เดี๋ยวนี้ เห็นจะลองดูเสียทีก่อน ว่า
พระคำนุนจะพูดจกหรือไม่ว่ ดูเหมือน
คุณ บ้าให้ชื่อว่า แม่ดี หรือ แม่ศรีอะไร
อย่างหนึ่งแหละ.

ข้อย

ถ้าอย่างนั้น คุณลาใบ เห็นจะเห็นอก
หล่อนกระมัง.

เลียบ

ที่ไหนหล่อน มันกลับตรงกันข้าม
ทีเดียว ตั้งแต่เรารู้สึกความบกพร่อง
ของตัวแเองเข้าแล้ว กลับยังสงสัย
ความบกพร่องในตัวฉันหนักขึ้น ใช่แต่
เท่านั้น มีหน้าข้าอาชวะเล่มที่คบหา
อยากจะยกฉันให้ นั่นก็ติดต่อยห้อยตาม
เข้ามาด้วยแล้ว มาถึงเร็ว ๆ เองแหละ
ถ้าเช่นนั้น ใช่มั๊ย ฉัน คง ถูกรังแก ถูก
กวนตายวันหนึ่ง.

ข้อย

เถื่อนน่า หล่อนอย่าวิตกไปนักเลย
เจ้าคุณลุง บางที จะช่วยพูดจา กับ คุณบ๊ว
หล่อนได้บ้างดอก.

เลียบ

อัยหล่อนยังไม่ได้ฟังตลอด พระเอน
ฉันหรือก็เกิดโกรธกับ พี่ประดิษฐ์ขึ้นมา
แล้วคุณบ๊วก็เลยจับหนังสือเจ้ากรรมนัน
ได้เสีย ฉันก็ยังเลยไม่ได้ของดีกับเขา.

ข้อย

มีเรื่องอะไรถึงได้โกรธกัน.

เลียบ

ไม่มีอะไรเลยจนคิดเดียว พิลึก

แท้ ๆ ฉันกับพี่ประดิษฐ์ก็ได้ลักลอบ
พบพูดกันหลายครั้งแล้ว แต่ก็ยังไม่
ได้ทะเลาะกันเลยสักครั้งเดียว ฉัน
ก็ออกนึกวิตกว่า น่ากลัวพี่ประดิษฐ์จะ
ไม่ให้โอกาสฉันให้ทะเลาะเลย เพราะ
ฉันเมื่อวันพฤหัสบดีก่อนนี้เอง ฉันก็
จัดการเขียนจดหมายถึงตัวฉันเอง เล่า
ให้ตัวฉันเองว่า พี่ประดิษฐ์จะไป รักอยู่
กับผู้หญิงอื่นอีกคนหนึ่ง ฉันเอา
หนังสือนั้นแหละให้พี่ประดิษฐ์ดู แล้ว
เลขาความเอาไว้ว่าพี่ประดิษฐ์นี้เป็นคน
เลี้ยสัญญาแล้ว ฉันก็ทำคุณใหญ่ แล้ว
บอกว่าฉันไม่ขอเห็นหน้า พี่ประดิษฐ์อีก
ต่อไป.

ข้อย

อ้อ แล้วหล่อนก็เลยปล่อยไปเสีย
จริงและหรือ ?

เลียบ

พอรุ่งขึ้นคุณบ๊วก็จับหนังสือฉันได้

พ.ศ. ๒๔๙๑

จึงนาง

นะซี ที่จริงฉันตั้งใจจะทำโกรธต่อพี่
ประติษฐ์เล่นสักสามสี่วันเท่านั้นแหละ.

ซ้อย

หล่อนนี่แหละช่างปลาตจริง ๆ เทียว

ข้าง— เออ—

ซ้อย

เลียบ

ถ้านายประติษฐ์นี้รักหล่อนจริง ตาม
ที่เล่าให้ฉันทราบทางหนังสือละก็ ฉัน
เชื่อว่าเขาคงจะไม่ทิ้งหล่อนเสียง่าย ๆ
เป็นแน่แท้ซวย แต่นั่นแหละแม่เลียบ
หล่อนต้องนึกคุ้มกันนะ หล่อนว่านาย
ประติษฐ์นี่จะเป็น แต่เพียง นายร้อยตรี
แล้วก็เป็นผู้รักษาดูอะไร คนหนึ่งจน ๆ
อย่างนั้นเอง ส่วนตัวหล่อนนี่เป็นคน
มีเงินค่อนข้างจะเป็นเศรษฐีอยู่นะ.

หัวดี หัวดี จะมัวเอ้ออไปทำไม
ไม่ต้องเกรงใจฉันดอก ฉันรู้อยู่แล้วว่า
ตัวฉันนี่หัวดีมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย ถ้า
ยังห้ามสิ่งไรฉันยังอยากทำสิ่งนั้น.

ขึ้น

(เข้ามาทางหลัง.)

คุณนายเจ้าคะ
เจ้าคุณเสกวันทน์กับคุณนายลำไย กำลัง
ขึ้นกระโถมาแล้วเจ้าคะ.

เลียบ

เลียบ.

ถ้าจะมาทัน.

ซ้อย

ฉันเข้าใจดีแล้วตามพินัยกรรม คุณ
พ่อทำไว้ว่าถ้าฉันมีผัวก่อน อายุครบ ๒๐
ต้องให้คุณบ่าวยินยอมพร้อมใจ ถ้าไม่
เช่นนั้นฉันจะไม่ได้รับมรดกเต็มตามที่
อยู่ แต่เวลานั้นแหละ พ่อฉันร่ำวามขอ
ห้ามเช่นนั้น ฉันก็ได้ตั้งใจไว้ทีเดียว ว่า
จะต้องขึ้นทำให้ได้และถ้าผู้ชายคนไหน
ที่ต้องการจะรอคอยให้ เป็นไปตามพินัย
กรรมละก็ ฉันก็ไม่ปรารถนาเลย เพราะ
ฉันจะรู้ได้ว่าไม่ได้รับตัวฉัน รักแต่เงิน
เท่านั้น.

ถ้าอย่างนั้นฉันลาทีละนะจะ ฉัน
นั่งหมัก หมม มากับ เจ้าคุณสูง ตลอดวัน
แล้ววันนี้ ต้องขอเวลาพักเสียสักที
คุณบ่าว หล่อน นี่ฉัน พัง พุดละ เหนื่อย
ชอบใช้คำให้ ผิดความเสียจริง ๆ จนฟังดู
ราวกับแกล้ง.

เลียบ

เอาไปก็ไปซิ นี่แน่ถ้าหล่อนไม่

พระราชนิพนธ์ ร. ๖

มกร

อยากพบเจ้าคุณลุง ก็ลงเสียทางกระได
หลังก็ได้ นั้นแน่ไปทางห้องฉันนะ.

ซ้อย

จะ ฉันลาที่ (ออกไปทางห้อง.)

เลียบ

นางชั้นเร็วเข้า เก็บหนังสืออเนก
เสีย เอาพระอกัยนั้นอีกเล่มหนึ่ง
อาหรับตราด้วย เอาลิติดพายัพอย่างไร
ไม่เก็บละ เออนั้นแหละ เอาหนังสือ
เต็มยี่ซ้าถูกเปิดไว้ทนนั่นนะ หนังสือ
สวดมนตร์วางข้างนั้น เอาละไปเถอะ
(นางชั้นขนหนังสือที่เก็บแล้วนั้นไปทาง
ห้อง.) เอาละไม่ต้องกลัวแล้ว.

(แม่ลำไยกับพระยาจักรินทร์ภักไชย
พากันเข้ามาทางหลัง.)

ลำไย

นั่นแหละเจ้าคุณเฒ่าเถอะ แม่
ตัวดีทอยากจะทำให้เสียอริยาภรณ์ของ
พวกพ้องบ้านเครือ คิดจะยอมยกตัว
ให้กับ เจ้าผู้ขาย ที่หา เงิน ติดตัวจนตรง
เดี๋ยวก็ไม่มี.

เลียบ

พุทไร่คุณน้าก็ คิดฉันคิดว่า—

ลำไย

หล่อนคิดหรือ? หล่อนมีหน้าที่อะไร
ที่จะคิด การที่จะคิดไม่เป็นการที่ผู้หญิง
สาวควรจะทำเลยเถียว แต่เดี๋ยวนี้
นะ ฉัน ขอ อะไร หล่อน สัก อย่าง จะ ได้
ไหม? เจ้านายประดิษฐ์คนนั้นมันไม่
เป็น คน ที่นับว่า สม พงศ์ ไก่นิมหันยา
เลยนะ เพราะฉะนั้นขอให้ตั้งใจล้มเขา
เสียที่เถอะ ขอให้สำราญเสียจากใจ
สักที่เถอะ.

เลียบ

กั้นนั้นแหละค่ะ ความจำหรือความ
ลืมมันบังคับยาก.

ลำไย

ฉันไม่เห็นจะยากเย็น เช่นเรืออะไร
การ ที่จะ ลืมนั้นไม่เห็น อะไร จะ ยากเท่า
ถ้าเรต้งใจจะ ลืมจริง ๆ ละก็ดูแต่ฉันซิ
ฉันบังคับตัวฉันให้ ลืมคุณลุง ของหล่อน
ได้เหมือนยังกะแกไม่ได้ ระเบิดมาใน
โลกนี้เลยที่เดียวก็ว่าได้ การที่จะ
จำนำผู้ขายไว้นาน อย่างนั้นไม่เป็นการที่
ผู้หญิงสาวควรจะทำเลยที่เดียว.

จักรินทร์

ฉันเชื่อว่าแม่เลียบ คงจะไม่จดจำ

สิ่งไร หรือผู้ใดที่แม่ลายสั่งให้ล้มเป็น
แน่ทีเดียว.

เลียบ

ฉันขอถามสักหน่อยเถอะ ว่าดิฉัน
มีโทษผิดอย่างไร ถึงได้ถูกลงโทษกักขัง
อย่างนี้.

ลำไย

ขอทีเถอะ อย่าคิดว่าหล่อนจะเฉลย
ไขให้พ้นไปได้เลย ฉันมีพระราชยาน
แน่นอนทีเดียว.

เลียบ

ดิฉันบอกหรือว่าจะเฉลยไข หรือ
อะไรเหลวแหลกอย่างนั้น.

ลำไย

ไม่ต้องเถียงอวดวิหาร, ไม่เป็นโลก
ผลมงคลถูกละไรรเลยจนนิดเดียว. ฉัน
ขอรู้สักหน่อยเถอะว่า หล่อนนี้จะ
ยอมทำตามคำฉันไหม? จะยอมทำงาน
สัประสตามใจผู้ใหญ่จัดให้ไหม?

เลียบ

นั่นแหละค่ะ ดิฉันต้องพูดตามตรง
ว่า พระเณรเดียนดิฉันก้มทักแล้ว แต่
แม้จะยังไม่ได้รับรักใครเลยก็ตาม คงจะ

ไม่เว้นการที่จะเกลียดชังอีกคนที่คบ
จัดทำมาให้.

ลำไย

หล่อนไม่มี ฐานะ ที่จะ รักใคร หรือ ชัง
ใครเลยทีเดียว, ไม่ใช่ของสมควรที่
ผู้หญิงสาวจะทำทั้งสองสถาน.

แล้ว หล่อน ก็ ควร จะ รู้ว่า ทั้ง ความ รัก วิเลขา
และความ ชัง ฉันทนานะ มี เวลา จาก ทั้ง
สองอย่าง

เพราะ ฉะนั้น ใน ส่วน การ
สาร พิกรยานะ ถ้า เมื่อ ตก ลง ตก แต่ง
กัน แล้ว แรก ส่ง ตัว ไป อยู่ ด้วย กัน เริ่ม
ด้วยความ ชัง นิด หน่อย ดี กว่า, แล้ว พอ

ความ ชัง นั้น งาม ไป ความ วิเลขา ก็ เกิด ขึ้น
เอง. ดู แต่ ตัว ฉันทน เอง ชะ, เมื่อ ก่อน ที่ ฉันทน
ทำการ สัประสกับ คุณ หล่อน นั้น ฉันทน
เกลียด คุณ หล่อน ราว กับ ประสาท, ที่ แล้ว
ที่ หลั่ง ใคร ๆ ก็ รู้ ว่า ฉันทน นั้น ประณิบัติ ตัว ตัก
ผู้ ฉันทน ดี ปาน ไດ; แล้ว เมื่อ คุณ หล่อน ถึง
พิณิจะ กรรม นั้น ไม่ มี ใคร เดา ได้ เลย ว่า
ฉันทน ร้อง ให้ สัน น้า ตา เสีย สัก กี่ ขัน สิ่ง ชร.

แต่ ว่า นี้ แฉะ, ที่ ฉันทน หา ค่ำ มา ให้ หล่อน
เลือก ให้ หมัก หล่อน จะ ยอม เลิก นึก ถึง

นาย ประดิษฐ์ นั้น ไหม? จะ กระบด
กระบาน ได้ ไหม ว่า จะ ทั้ง เจ้า คน ตำ ต้อย

นั่น?

เลียบ

ถ้าดิฉันเลวทรามพอที่จะสบถ ว่า
จะรับทำตามคุณบ๊ายขอแล้ว ดิฉันก็คงจะ
เลวทรามพอที่จะทวนสบถได้เหมือนกัน.

ลำไย

ฉันไม่อยากจะฟังห่อถั่วอีก
ต่อไปแล้ว.

เลียบ

ถ้าอย่างนั้นดิฉันก็ยินดีที่จะไปเสีย
ให้พิน. (หันไปไหว้พระยาสักรินทร์
แล้วลุกออกไปทางประตูเข้าในห้อง.)

ลำไย

ดูเถอะเจ้าคะ เจ้าคุณได้เห็นสำคัญ
สิทธิขัยของเขาเต็มทีละ ดิฉันยังไม่เคย
เห็นใคร คือฉัน อัญชลี เหมือน แม่เลียบ
นเลย.

สักรินทร์

อ้อ ๆ! นี่ก็เพราะสัประตน สอน
ผู้หญิงให้อ่านหนังสือมาซิ.

ลำไย

อะไรเจ้าคุณก็, อะไรจะให้ผู้หญิง
นั่งนั่งโง่งมเป็นเต้าขานอยู่อย่างนั้นแหละ
หรือเจ้าคะ? ผู้ชายเดี๋ยวนี้เขาหาเมีย
ที่มมีความรู้กันนะเจ้าคะ.

สักรินทร์

ถ้าอย่างนั้นเขาก็คิดผิดละ ทำไม
พวกผู้หญิงชั้นเก่า ๆ นะ เขารู้หนังสือ
หนังสืออะไรกันก็มากนักน้อย เขาคิดแล
การ บ้านช่อง ปรนนิบัติวัดตากผ้า เลี้ยงดู
ผักปลูกหลานได้ดีเท่ากัน จึงไหมละ
แม่ลำไย?

ลำไย

ก็จริงละเจ้าคะ, แต่ตามคำเขาว่า
“รู้ไว้ไว้ว่าใส่บาฬคอน” นะเจ้าคะ.

สักรินทร์

ก็ถ้าอย่างนั้นตามความเห็น แม่ลำไย
นะ ผู้หญิงสาวควรจะรู้อะไรบ้าง?

ลำไย

ดิฉันนะหรือเจ้าคะ ถ้าดิฉันมีลูกสาว
ดิฉันก็ คงจะไม่ ยอกายให้ เป็น ศรีปราชญ์
ฉลาดทะลัดยอะไรนักดอก ดิฉันเห็น
ว่า ความรู้ มาก ๆ นั้นไม่ เป็น สิ่ง สมควร
สำหรับผู้หญิงสาว, คือเหมือนยังกับ
จะเรียนภาษาองคตหรือสังสกฤตอย่างนั้น
เป็นต้นก็ไม่จำเป็น. ของไม่จำเป็น
ต้องเรียนยังมีอยู่อีกหลายอย่าง, เหมือน
เช่นวิชาอักษรเลขหรือคยาศาสตร์, หรือ
วิชามิสะกวี หรือพวกวิทยาจารย์ชั้น

อุกฉกรรจ์ต่าง ๆ อย่างนั้น ; แต่ถ้ามืดฉันมีลูกผู้หญิง ดิฉันคงคิดอ่านหาโรงเรียนผู้หญิงที่ดี ๆ ส่งไปเสียตั้งแต่เด็กนั้นอายุได้สักเก้าขวบ แล้วพอโตขึ้นอีกหน่อยก็ให้เรียนรู้ทางสารบาณเสียหน่อย จะได้ระวังการใช้จ่ายได้, แล้วก็ทำให้ได้เรียนภูมิมาตรเสียมั่งก็ดี จะได้รู้ว่า ประเทศนาไหนใกล้เคียง ติดต่อกับพระราชอาณาจักรของกรุงสยาม. แต่ข้อสำคัญที่สุดนี่คือ จะต้องรู้ตัวสกตให้ดี แม่เฒ่า จะได้ เขียน หนังสือไม่ผิด, และต้องให้รู้ที่มาของคำต่าง ๆ จะได้ไม่เอาไปใช้ในที่ผิดละเออะ. ส่วนความ ประพฤติ และ กะตึกา มารยา นะ ดิฉันก็จะฝึกฝนเอง นี่แหละเจ้าคะ ดิฉันเห็นว่า เป็นสิ่งที่ผู้หญิงควรจะรู้ ดิฉันเห็นว่าไม่มากไม่น้อยเกินไปนะเจ้าคะ.

สักรินทร์

นั่นแหละแม่ลำไย ถ้าจะเถียงกัน ไปอีกในเรื่องนี้ก็ดี ไม่มีสาระเลย ยังเป็นเรื่อง สำคัญ กว่า ที่จะ ต้อง ปรึกษา กัน หล่อนว่า หล่อนไม่เห็น ข้อขัดข้องอะไร ในการที่จะตกลงตามฉันทขอหรือ ?

ลำไย

ไม่ขัดข้องอะไรดอกเจ้าคะ ดิฉันก็ยังไม่ได้ตกลงแน่นอน กับ นายชะแล่ม แหละ แม่ เลียบ ก็ ยัง ดัน ทูลา จาร อยู่, เพราะฉนั้น บางที พ่อจอน ลูกเจ้าคุณ จะมีทาง เข้า วิจิตรชิดเชิงได้ก็ กระมัง เจ้าคะ อย่างไร ๆ ควร จะลองให้พบ กัน สักที่ ถ้าหลานดิฉันได้สตาหมั้น กับ ลูกเจ้าคุณ ละก็ดิฉันจะเป็นที่ปรีชาமாக.

สักรินทร์

เอาเถอะ ถ้าอย่างนั้นฉันจะได้เขียนหนังสือไปถึงลูกฉัน มันยังไม่รู้เรื่องรู้ราวอะไรเลยเทียว แต่ที่จริงฉันได้คิดไว้นานแล้วว่า จะมาพูดกับหล่อนขอแม่เลียบให้กับมัน เดียวมันไปอยู่เป็นนายทหารที่สุพรรณ.

ลำไย

นายจอน ลูกเจ้าคุณนะ ดิฉัน ก็จำไม่ได้ถนัด แล้วก็ดูเหมือนจะยังไม่รู้จัก บั๊สสาสะกับแม่เลียบเลย ก็เขาจะไม่คัดค้านมั่งหรือเจ้าคะ ?

สักรินทร์

ก็ลองให้มันคัดค้านดูสักทีซิ ไม่เป็นไรแม่ลำไย อ้ายจอนมันรู้ดีทีเดียว

ว่า ถ้าขึ้นคัดค้านนิดเดียวฉันเป็นต้อง
โกรธใหญ่ ตั้งแต่นั้นเด็ก ๆ แล้ว
ฉัน เคยใช้ อยู่ วิธ เดียว คือ บอก มัน ว่า
“อายจอนทำอย่างนั้น—ทำอย่างนี้” ถ้า
มันขัด ฉันตะเพ่งทันที ถ้ามันถูกตะ
แล้วมันอีกเลยเขินซ้ำแล้วขังห้องเสีย
ด้วย.

ลำไย

นั่นแหละ ดิฉันเห็นด้วยเที่ยวว่า
เป็นวิธที่ถูก เด็กตามใจนักมักสำเร็จ
ถ้าอย่างนั้นละก็ ดิฉันจะ บอก เลิก นาย
ชะแล่มเสียก่อน, แล้วจะได้เตรียม
การที่จะให้แม่เลี้ยงรับสมอ้างลูกเจ้าคุณ
ส่วนเจ้าคุณ ก็ขอให้พูดจากับนายจอนไว้
ให้คั่นะเจ้าคะ.

สักรินทร์

เอาเถอะแม่ลำไย ข้อนั้นตกหนัก
งานฉันเอง ฉันเห็นจะต้องลาที่ แต่
ในส่วนแม่ลำไยนั้นแหละ เชอฉันเถอะ
ต้องแข็งแรงกับแม่เลี้ยงบให้เข้าใจชัดเจน
ว่าเป็น การ จำเป็น ที่จะทำตามใจ ผู้ใหญ่
ถ้า ไม่ ขอม ก็ จีบ ตัว ขัง ห้อง เสียละ กิด
ทีเดียว แล้วก็ถ้อยอย่างไรคิดอ่านให้
บ่าว ล้มเอา ขาว ขน มาให้กิน เสีย สักมอ

สองมือละแม่ลำไยคงได้เห็นอาการแห่ง
หลาน สาว หล่อน เปลี่ยน แปลง มาก ที่
เดียว ฉันลาที. (ออกไป.)

ลำไย

เอออย่างไร ๆ ขอให้พ้นมือไปเสียที่
จะค่อยเบาใจไปมาก. เต็มที่แม่หลาน
สาวคนนี้เลยยากจริง ๆ แล้วก็อย่างไร
ถึง ได้ เกิดระแวง เรื่อง เรา กับ คุณ พระ
คำคุณก็ไม่รู้. หรือนางชั้นจะเก็บเอา
ไปปากบอนห่อ! เห็นจะเปล่าดอก.
มันเป็นคนเซอะ ๆ ชะ ๆ อยู่; ถ้าได้
เอาไปปากบอนจริงละก็ ทำทางมัน
คงบอก, ที่ไหนจะบิดเรามาดี—เฮ้ย! นาง
ชั้น นางชั้นเฮ้ย!

ชั้น

(เข้ามา.) คุณนายให้หาดิฉันหรือ
เจ้าคะ?

ลำไย

เออ! นี่แหละ วันนั้นเองได้สมภพ
คุณพระคำคุณหรือเปล่า?

ชั้น

ไม่ได้เห็นเลยเทียวค่ะ.

ลำไย

เอ็ง นะ ไม่ได้ เอา ความไปโทษนาจ
กับใครเลย—

ขึ้น
ให้ตายซิเจ้าคะ ดิฉันยังไม่ได้เผยอปาก—

ลำไย
เอาเถอะ ๆ ดีแล้ว แต่เอ็งมัน
เชอะชะอยู่อย่าให้เขาหลอกหลวงลวงไล่
เอาได้ก็แล้วกัน.

ขึ้น
เจ้าคะ.

ลำไย
ถ้อยอย่างนั้นอีกประเดี๋ยวเอ็งไปห้อง
ข้า ๆ จะให้หนังสือไปถึงคุณพระ แต่
ถ้าเอ็งขยายความลับของข้าละก็ เป็นได้
เห็นสำคัญทชของข้าละ. (เดินจะเข้าโรง.)

ขึ้น
พุทไรคุณนายคะ ดิฉันสบถได้
ทีเดียวให้ดิฉัน—

ลำไย
เออน่า พอละ อย่าลืมละ. (เดิน
ออกไป.)

ขึ้น
(เปลี่ยนความประพฤติ.) เออ!
เล็กเชอะกันเสียที สะๆ สะๆ ใคร อย่างไร. (หัวเราะใหญ่.)

จะว่ากระไรก็ว่าไปเถอะ แต่การเป็น
บ่าวเขานี้เชอะ ๆ หิม ๆ ไว้ดีกว่าลลาต
ผาดโผน ได้เนื้อมากกว่าเป็นแน่ละ
ไหนลองคิดบัญชีดูทีหรือ (พูดพลาง
นับนิ้วมือพลาง.) ค่าอุดหนุนคุณนาย
เลียบในเรื่องนายประดิษฐ์ เงินหลาย
คราว รวมประมาณ ๕๐ บาท ผ้าแพร
สีเหลือง ๒ ผืน ผ้าห่มนับไม่ถ้วน
ได้รับจากนายประดิษฐ์ค่าส้อสายให้ใน
ระหว่างเดือนที่แล้วมานเงิน ๔๐ บาท
เท่าเงินเดือนเขาคั้งเดือน ได้รับจาก
คุณนายลำไย ค่าปากบอนเรื่องคุณเลียบ
๒๐ บาท กับผ้าพันผืนหนึ่ง สะๆ สะๆ
จริงเรื่องนั้นถึงอย่างไร ๆ ก็จับไม่ได้
มิตอยู่แล้ว เท่ากับได้ ๒๐ บาทเปล่า ๆ
ได้รับจากนายชะแล่ม ค่าถือนั่งส้อม
ที่ไม่ได้ส่งให้คุณเลียบ ๒๐ บาท ได้
รับจากคุณพระ คำนวน ค่า เป็น ส้อ สาย
ระหว่างคุณพระกับคุณนายลำไย ๑๐ บาท
กับผ้าเช็ดหน้าแพร ๒ ผืน แต่ส่วน
คุณพระต้องหลอกล่อย ให้เชื่อว่าแก
เขียนหนังสือถึงคุณเลียบ สะๆ สะๆ
นี่แหละ การที่ เชอะ ที่หิม จะว่า ไม่ได้

จบองก ที่หนึ่ง

องก ที่ ๒

ฉากที่ ๑—ห้องนั่งในห้องพักของนายร้อยเอกจอห์น.

(นายร้อยเอกจอห์นนั่งบนเก้าอี้ริมโต๊ะ อ้ายเพลย์นั่งกับพื้น.)

เพลย์

ผมไปนั่งอยู่นั่นได้สักครู่หนึ่ง เจ้าคุณท่านก็เดินผ่านมา ผมก็เลยกราบเรียนท่านว่า คุณใช้ให้ผมไปตามข่าวคราวถึงท่าน และถามว่าเมื่อไรท่านจะมีเวลาวางคุณจะได้ไปหาท่าน.

จอห์น

เออ ก็แล้วท่านว่าอะไรบ้างล่ะ.

เพลย์

ແຫມ່ກັບ ພໍມັງມີໄດ້ເຊັ່ນໃກ ທີ່ແສດອາກາດກິຣຶຍາປລາດໃຈເໝືອນເຈົ້າ ຄຸນເລັຍທີ່ເຊັ່ນ ພອມເຣີຍນຳນ ໆ ກໍ່ຈັກກ້ອວ໌ ໆ ແລ້ວກໍ່ສັບຄວາມລອ໌ ອະໄສອາມຄຳ ແລ້ວຈັກຖາມພວ່າ— ຮັບປະທານໂທຍເຄອະກັບ— ທ່ານຖາມວ່າອ້າຍຝັ່ທະເຄອະໄມນໄປຈິກສີຣະຄຸນມາ.

จอห์น

เออ ก็แล้วเอ็งตอบว่าอะไรล่ะ?

เพลย์

ผมก็ปดครับ แต่ผมจำไม่ได้ชัดเจนว่าปดว่าอะไร แต่อย่างไร ๆ ขอคุณได้โปรดเชื่อผมเถอะครับ เจ้าคุณเป็นไม่ได้ความจริงจากกระผมละครับ แต่รับประทานโทษเถอะครับ สำหรับบ้องกัณการที่จะพลาดพลั้งต่อไป ถ้าคุณตกลง เสียได้ว่า คุณ เข้ามา กรุงเทพฯ ทำไมละก็จะดีทีเดียว จะได้โกหกเขาได้ให้ เสมอต้น เสมอปลาย หน้อย ครับ บ่าวเจ้าคุณอยู่ข้างจะกวนอຍากรู้เรื่องราวอะไรต่าง ๆ มากอยู่ครับ.

จอห์น

อ๊ะ! นี่เอ็งเก็บเอาความไปปากบอนเสียแล้วละกรรมัง.

เพลย์

หามิได้ครับ เป็นแต่เจ้าถมเขาถามกระผมว่า คุณนะทำไมมาอยู่ในกรุงเทพฯ กระผมเห็นว่าเจ้าถมนะ ก็เป็นคนทวิวิไ

ได้—

พ.ศ. ๒๔๗๑

ชิงนาง

จอห์น

นี่เอ็งปากบอนกับอายถมแล้วหรอ
เอ็งละมันระยอย่างนั้นแหละ.

เฟลีย

หามิได้ซ้อรับ กระผมไม่ได้ขาย
ขึ้นเลย ว่าคุณนะเป็นนายประดิษฐ์อยู่
เดี๋ยว เรื่องคุณเลียบผมก็ไม่ได้ปรีปาก
เลยเทียวครับ.

จอห์น

ก็ อย่างนั้น เอ็งบอก อายถม อย่างไร
บ้างละ.

เฟลีย

ผมอยู่ข้างจะใช้ความคิดดีพอใช้อยู่
ครับ ผมบอกว่าได้เท่านี้มากรุงเทพฯ
ในทางราชการโดยแท้.

จอห์น

ก็เอาเถอะ มันก็มีจริงอยู่บ้าง.

เฟลีย

ก็ต้องอย่างนั้นครับ ถ้าจะเอาแต่
ความไม่จริงไปพูดทั้งหมดที่ไหนมันจะดี
มันต้องความจริงนั้นแหละครับ ไป
ตบแต่งเติมเต็มขึ้นให้มันหรูหราหน่อย
เพราะ ฉะนั้น กระผม เลย บอก เจ้าถม ว่า

กระทรวง กระจกโหมมีคำสั่งขึ้นไปให้หา
ตัวคุณลงมา เพื่อจะให้รับตำแหน่ง
สำคัญอะไรอันหนึ่ง กระทรวงกระจกโหม
ได้ให้คุณเลือกเอาว่า จะเป็นผู้บังคับ
การทหารกรมไหน คุณยังไม่ตกลงใน
ใจจึงได้ยังรอช้าอยู่.

จอห์น

อ๊ะอายถ้อย! เอ็งแหละมันพูด
มากเกินไปว่าต้องการนัก.

เฟลีย

กระผมขอรับประทานโทษครับ แต่
ไหน ๆ จะโกหกแล้วต้องให้เป็นเรื่อง
เป็นราวน่าฟัง ถ้าโกหกจืด ๆ ผมอาย
เขานัก.

จอห์น

เออ! ไม่ระวังตัวเขาคงจับได้วัน
หนึ่ง.

เฟลีย

นั่นก็แล้วแต่คุณแหละครับ ถ้า
คุณเมตตา อุดหนุน พูดตามผมอยู่แล้ว
ก็ไม่ใช่เป็นไรหรอกครับ การที่จะโกหก
เพื่อประโยชน์นายนะ ผมไม่เห็นเป็น
การเสียหายหรอก แต่ถ้าเขาจับได้ละ
ก็มันเสียเกียรติยศนัก.

จอห์น
เออ นี่เอ็งได้พบนางชั้นแล้วหรือ
ยัง?

รับมา ข้าได้คิดตลอดแล้วข้าจึงไม่พา
ไป ถ้าข้าจะพาละก็พาไปเสียจนนาน
แล้วละ.

เฟลีย์
พบเมื่อตะกี้นะเองครับ แต่ไม่มี
หนังสือจากคุณเลียบมีได้ครับ.

จอห์น
ฮือ ชอบกล.

เฟลีย์
ถ้าอย่างนั้น ผมก็เห็นว่า รออยู่เสีย
เวลาเปล่าครับ ถ้าคุณเชื่อใจคุณเลียบ
อยู่อย่างนั้นแล้ว ทำไมไม่บอกเจ้าคุณ
ให้ไปขอตามตรง ๆ ละครับ.

เฟลีย์
รับประทานโทษเถิดครับ คุณเลียบ
น่าจะทำไมคุณไม่คิดอ่านจัดการพาไปเสีย
ล่ะครับ.

จอห์น
อ้ายเฟลีย์ เอ็งน่าจะรู้มากจริงอยู่ แต่
เอ็งยังไม่รู้เหลืออยู่อีกหลายส่วน เอ็ง
น่าจะรู้สิว่า ถ้าแม่เลียบน่าจะผิดโดยไม่
ได้รับความยินยอมของคุณแม่ถ้าโยธะก็
อ้ายมฤตกที่ควรจะได้จากพ่อของหล่อน
นี่จะต้องตกไปเป็นของวัดอะไรก็ไม่ว่า
เสีย ๒ ส่วน หล่อนคงจะได้แต่ส่วน
เดียว อ้ายตัวข้าเนี่ยมันเป็นเสี้ยนรู้อยู่
หรือ? ข้าจะได้เลี้ยงเมียอย่างแม่เลียบ
ให้บริบูรณ์อยู่ได้เหมือนที่หล่อนได้เคย

จอห์น
ข้าก่อน จริงอยู่ข้าเชื่อแน่ว่าถ้าข้า
ยังคงเป็นนายประจัญรู้อยู่ละก็แม่เลียบ
คงไปกับข้า แต่ถ้าข้าเป็นนายร้อยเอก
จอห์นบุตร์พระยาศักดินทรวิไชย ข้าไป
ขอร้องตกแต่งกันโดยดีแล้ว บางที
แม่เลียบจะไม่มีเวลาพอใจเลย เพราะ
ฉนั้นข้าจะต้องคิดทำทางให้ดี เพื่อให้
หล่อน พอใจในตัวข้า เสียมาก ๆ ก่อน
แล้วถึงจะบอกความตามจริงได้.

เสียงเด็ก
(ข้างนอก.) พ่อเฟลีย์ พ่อเฟลีย์
ยะ!

จอห์น
นั่นอ้ายจ้อยตะโกนอะไรไปดู่ที่หรือ?

เฟลีย

ครับ (ออกไปครู่หนึ่ง แล้วกลับ
เข้ามา.) มีคนถามหาคุณครับ.

จอห์น

ใครล่ะวะ?

เฟลีย

เจ้าคุณครับ.

จอห์น

เจ้าคุณอะไร?

เฟลีย

เจ้าคุณบิดา.

จอห์น

เจ้าคุณพ่อหรือ พุทโธทัยนี้จะพูด
อะไรให้มันแจ่มแจ้งหน่อยไม่ได้; (ลุก
ขึ้น.) ไปหาน้ำร้อนมาชงชาหรืออะไร
มาเลี้ยงท่านซิ. (ออกไป.)

เฟลีย

ฮือ! นายเภาวันเห็นจะได้ฟัง
เทศนาถึกัณฑ์โตสะ ขออย่างเดียวแต่
ให้เจ้าคุณเทศน์ ตีๆ เอะ ไม่อย่างนั้น
จะเดือดร้อนถึงบ่าวด้วย. (ออกไป.)

(พระยาสักรินทร์ฯ ไซ้กับนายจอห์น
พากันเข้ามา.)

สักรินทร์

นี่เอ็งมาเข้าเขายูหรือ?

จอห์น

ขอรับ คุณหลวงพินิจจัดการให้ผม
แล้ว ท่าน เรียกเอา ค่าเช่าแต่พอสมควร
เชิญได้เท่านี้สิขอรับ.

สักรินทร์

นี่เจ้ามาราชาหรือ?

จอห์น

ขอรับ.

สักรินทร์

ก็ดีหรอกที่ได้พบกันเร็วเช่นนี้ พ่อ
นึกอยู่ว่าจะเขียนหนังสือถึงเจ้าอยู่ทีเดียว
มีธุระอะไรจะต้องบอกให้ทราบ เอะ
อ้ายจอห์น เอ็งตัวพอนี้ก็ชราทุพลภาพลง
มากแล้ว คงจะไม่ได้อยู่รับกวณเจ้าไป
อีกก็มากนักอ้อ.

จอห์น

ขอรับ ประทานโทษเถอะขอรับ ผม
เห็นได้แต่แข็งแรงแจ่มใสคืออยู่ ไม่
เห็นผิดกว่าแต่ก่อนเลยขอรับ และ
ผมเชื่อว่าได้เท่านี้จะแข็งแรงอยู่เช่น
อีกนาน.

ลักรินทร

เออ ๆ ก็ถ้าพ่อยังจะอายุยืนไปได้อีกนาน พ่อก็นึก ๆ คว้าเงินที่พ่อให้เจ้าใช้สรอยอยู่นะยังน้อยนัก ไม่พอกับคนเช่นเจ้า.

จอห์น

ก็เป็นพระเดชพระคุณมากอยู่แล้ว.

ลักรินทร

พ่อมานั่งอยู่ว่าในเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่นั้น อยากจะได้เห็นลูกชายมีหน้ามีตา กับเขาบ้าง เพราะณนี้ พ่อคิดว่าจะให้เงินเพิ่มเติมจนอีกให้มากพอที่เจ้าจะเลี้ยงตัวได้อย่างผู้ดีสมเกียรติยศ.

จอห์น

เป็นพระเดชพระคุณอย่างยิ่ง ผมแลเห็นได้แล้วว่า ได้เท่ากับความเมตตาผมเพียงไร และรู้สึกว่พระคุณได้เท่าใหญ่มากกว่าผู้อื่น ผมจะหาบทพดใดไหนเหมือนได้เท่าไม่ได้อีกแล้ว.

ลักรินทร

เออ ๆ ที่เจ้ารู้สึกบุญคุณอย่างนั้นก็ดีละ พ่อกำลังคิดจะจัดการขอที่บ้านให้สักแห่งหนึ่ง จะได้ไม่ต้องเที่ยวหาห้องอยู่ตามตึกแถวอย่างนี้.

จอห์น

แต่ได้เท่าเห็นจะไม่โปรดให้ผมออกจากทหารนะขอรับ.

ลักรินทร

อ้อข้อนั้น แล้ว แต่ เจ้าจะ ตกลงกับเมียเจ้าซี.

จอห์น

เมียผมหรือขอรับ.

ลักรินทร

อย่างนั้นซี พุดจากตกลงกันเองซี บางทีเขาจะไม่สมัครให้ เจ้าคงเป็นทหารต่อไปก็เป็นได้ เพราะถ้าเป็นทหารอยู่ก็จะต้องย้ายที่ราไป.

จอห์น

รับประทานโทษขอรับ เมียผมที่ไหน ผมยังไม่เคยขอรับ.

ลักรินทร

อ้าว นี่พ่อยังไม่ได้ออกเจ้าดอกหรือ?

จอห์น

ผมยังไม่ทราบทางเหนือทางใต้อะไรเลยขอรับ.

ลักรินทร

เออถ้าอย่างนั้นพ่อก็เห็นจะลำบาก

พ. ศ. ๒๔๗๑

ชิงนาง

ไป นั่นแหละอายจอน ตามที่พ่อว่าจะ
ให้เงินเจ้าเพิ่มเติมให้พ่อเลี้ยงตัวได้นะ
พ่อ หมายถึงจะให้ เมื่อ เจ้า แต่งงานนะ
แต่เจ้าคงจะไม่ขัดข้องอะไรละซี.

จอน

กระผม เบน ที่ ปลาดใจมาก ที่เดียว
ขอรับ.

สักรินทร์

เอะ! นั่นอะไรกัน ก็เมื่อแต่ก็
รู้สึกรู้สึกละแล้วอย่างไรละ.

จอน

ก็ได้เท่าที่จะกรุณาให้เงิน ผม ๆ ก็
รู้สึกเป็นพระเดชพระคุณมาก แต่
ได้เท่าไม่ได้กล่าวถึง เรื่องกรรยาเลยสัก
คำเดียวขอรับ.

สักรินทร์

เอะ! ก็ทำไมมันเป็นไปล่ะ ก็
ถ้าเจ้าอยากได้ที่บ้านก็ต้องรับเอาไปทั้ง
วิญญาณกตรพัยที่อยู่ในที่นั่นด้วยซี.

จอน

ถ้าผมจะต้องซื้อที่บ้าน ด้วยความสุข
กายสุขใจแล้ว ผมก็เห็นจะไม่รับประทาน
ละขอรับ ก็ผู้หญิงที่ได้เท่าจะยกให้ผม
นะใครละขอรับ.

สักรินทร์

(เสียงแข็ง.) กงการอะไรของเอ็ง
ที่จะมาถาม ก็ตกลงเสียว่าจะรักเขา
ฉันลูกฉันเมียก็เป็นแล้วกัน.

จอน

จะให้ผมไปนักรักผู้หญิงอะไร ที่
ผมยังไม่รู้จักเลย อย่างไรได้ละขอรับ.

สักรินทร์

ก็เอ็งยังไม่รู้จักเขาเลยเอ็งจะมากัด
กัน ในการที่จะเอาเป็นเมียอย่างไรอ้าย
จอน.

จอน

ผมต้องขอกราบเรียนโดยตรงว่าผม
รักผู้หญิงอยู่ก่อนแล้ว ใจผมได้ผูกพัน
ไว้เสียแล้ว.

สักรินทร์

ผูกแล้วก็ไปแก้เอากลับคืนมาเสีย.

จอน

ผมได้ให้คำมั่นสัญญาไว้แล้วนะขอรับ.

สักรินทร์

ถอนสัญญาเสียอายจอน เลิกสัญญา
เสีย เขาจะปรับว่าผิดสัญญาที่ยอมให้
เขาปรับเออะ.

จอห์น

กระผมต้องขอกราบเรียนโดยเคารพ เป็นคำขาดว่า ในเรื่องนี้ผมจะกระทำ ตามได้เท่าประสงค์ไม่ได้.

ลัทธิินทร์

(พูดเสียงโครธ และ คัง ขึ้น ทุกที.)
อ้ายจอห์นข้าสูดดอก อดใจ หนึ่งฟัง เอ็งมานานแล้ว ใจข้าเย็นเย็น แต่ะวังนะ ข้าจะใจดีที่สุด ถ้าไม่มีใครขัดคอ ข้า นะเป็น คน ว่าง่าย ถ้า ข้า ทำได้ตามใจข้า แต่เอ็งอย่ามาทำให้ข้าเคืองนะ.

จอห์น

ผมต้องกราบเรียนซ้ำอีก ว่าผม จะทำตามได้เท่าประสงค์ ไม่ได้เลยเป็น อันขาด.

ลัทธิินทร์

(ตวาด.) แล้วไป! แล้วไป! ข้าไม่ เรียกเอ็งว่าลูกอีกต่อไปเทียว.

จอห์น

ได้เท่าฟังผมอธิบายหน่อย.

ลัทธิินทร์

ข้าไม่ฟัง ไม่ฟังจนคำเดียว ถ้าเอ็ง จะทำตามข้าประสงค์ก็พักหน้า.

จอห์น

อะไรได้เท่า จะมา เกณฑ์ให้ กระผม พัก หน้า อ้อ ออ รับ รอง แต่ง งาน กับ อี ยักจะหมุขรวาหะ—

ลัทธิินทร์

เออๆ! อ้ายถูกระยา ผู้หญิงคน นั้นนะ ข้าจะให้หน้าตาน่าเกลียดเป็น อย่างที่สุดในโลก หลังก็จะให้ค่อม ขา ก็จะให้โก่ง ตาก็จะให้มืดตาเดียวกลอก ไปกลอกมาเป็นโคมตาวิว หนึ่งก็จะ ให้เหี่ยวแห้งเป็นชายแก่อายุสัก ๑๐๐ ปี แล้วก็ให้มี หนวดเครารุงรัง เป็นแขก ซิก แล้วก็อย่างนั้นแหละ ข้าจะ บังคับให้เอ็งอดจูบตลอดวัน ส่วน กลางคืนก็ให้นั่งแต่งเพลงยาวจนรุ่ง.

จอห์น

แฮมได้เท่า ข้าง อด กลั้นโทโยได้ คี จริง ๆ ขอรับ.

ลัทธิินทร์

เอ็งไม่ต้องมาเขี่ยข้า ไม่ต้องหัวเราะ เยอะ.

จอห์น

กระผมยังไม่เคยอยากหัวเราะน้อย เท่าเวลานี้เลย.

พ. ศ. ๒๔๗๑

ชิงนาง

สักรินทร์

โกหก! เวลานี้แหละเอ็งหัวเราะอยู่ในใจ พอข้าไปแล้วก็ได้หัวเราะก๊าก ๆ ใหญ่เท่านั้นเอง.

จอห์น

ผมหวังใจว่าผมก็ยังรู้จักความกตัญญู ต่อได้เท่าอยู่หรือขอรับ.

สักรินทร์

อย่ามาทำโกรธข้า อย่ามาตวาดเอา ข้า มันไม่เป็นประโยชน์อะไรเลยจน นิดเดียว.

จอห์น

กระผมไม่ได้โกรธเลย.

สักรินทร์

ข้าไม่เชื่อ เอ็งโกรธอยู่ในใจ ข้ารู้
ดอก.

จอห์น

พูดไรได้เท่าขอรับ—

สักรินทร์

(ตวาด.) ดูเอาซิ! ตวาดข้าอีกแล้ว ไหมล่ะ ทำไมเอ็งจะพูดเสียงเบา ๆ เถอะ ๆ เหมือนข้าไม่ได้หรือ อ้ายการ โกรธนะมันเป็นประโยชน์อะไร ขอ

อย่าให้หนักเลยทีเดียว ว่าเอ็งจะมาข่มข้า ด้วยความโกรธได้—ดูซิ ยังจะเยาะข้าอีก นี่เอ็งจะกวนให้ข้าโกรธหรือ—อะ ๆ เอ็งถือว่าข้าจะเป็นคนใจเย็น อ้ายชาติหมา! เอ็งถือว่าข้าเป็นคนทอดกลืนได้มาก แต่เอ็งระวังตัวเออะ ถึงเทวดาถ้าถูกกวนนักเข้าก็อาจจะเกิดขัดใจขึ้นได้เหมือนกัน นี่แน่ข้าให้เวลาเอ็งหกชั่วโมงให้ตรึกตรอง ถ้าเมื่อเอ็งตกลงรับจะทำตามข้าประสงค์ทุกประการ ไม่มีข้อคัดค้านเลยจนข้อเดียว นั่นแหละข้าจะยกโทษให้ได้ แต่ถ้าเอ็งไม่ยอมละก็ นี่แหละเอ็งนะอย่ามาอยู่โลกเดียวกับข้า อย่ามาใช้ตัวมันดวงเดียวกับข้า เอ็งไปหาพินาศวันของเอ็งต่างหากเออะ ข้าไม่อยากให้ฟ้าใช้ตัวมันร่วมกับคนทรยศอย่างเอ็ง แล้วก็ข้าจะบอกศาลาเอ็ง ข้าจะแก้พินัยกรรมมีติดชื่อเอ็งออกเสีย ข้าจะยกเลิกเอ็งเสียจากลูก แล้วก็ถ้าข้าเรียกเอ็งว่า อ้ายจอห์นละก็ขอให้กูฉิบหายตายโหงซิ. (กระแทบดินออกไป.)

จอห์น

เออเจ้าคุณบิดา ผมกราบแทบ

พระราชนิพนธ์ ร. ๖

มกร

ฝ่าเท้า วิธ้ออกความเห็นของท่านละ ขอรับ.

ช่างอ่อนโยนจริง ๆ ครั้นจะบอกความจริงก็ดูยังไม่ถึงสมัย นี่ท่านจะไปขอขายแก้มมีอะไรให้เราที่ไม่รู้ ส่วนตัวท่านเองจะไปพาเอาคุณแม่มาด้วยส่ง ที่เรละก็ท่านมาบังคับน้ำใจ.

(อ้ายเพ็ลยเข้าม.)

เพ็ลย

แหมคุณครับ เจ้าคุณท่านช่างโกรธเอาจริง ๆ ลงกระโถก ๆ ลงไปที่ละสามชั้น เจอผมที่ตีนกระโถกเอาไม่เท่าเคาะหัวผมไปก็แล้วท่านว่า “นี่แน่เอาฝากอ้ายอัปปรินายมิ่ง” ยังงั้นแหละ ขอรับ รับประทานโทษเถอะขอรับ ถ้าพ่อผมเป็นอย่างเจ้าคุณยังแล้ว ผมเห็นจะต้องเลิกไม่ คบคำสมาคมอีกละ

จอห์น

อ้ายนี้ละก็เริ่มระยำขึ้นทุกทีๆ แล้ว-

(เดินกระที่บดินออกไป.)

เพ็ลย

เออ! อย่างนั้นซิ เจ้าคุณขนบ

นายเรา นายเราโต้ตอบไม่ได้ต้องมาออกตัวกับเรา นี่แหละมันไม่เป็นยุติธรรม

เลย โกรธคนหนึ่งทำเขาไม่ได้กลับไป

ทำเอาคนหนึ่ง (เสียงเด็กเรียกในโรง.)

ประเดี๋ยว เอะนะ— เออ ที่จริง ในโลก

นี้— (เสียงเด็กเรียกซ้ำอีก.) เอ๊ะ! อ้าย

จ้อยนี้ประเดี๋ยวนี้เอง เจ้าทำอะไรเที่ยว

มาตะโกนเรียกออกไปโว้ย ๆ ข้าจะต้อง

สั่งสอน เอ็งให้รู้จักกิริยา ผู้ดี เสียบ้าง—

(เดินเอ็ดเต็กออกไปพลาง.)

บิดม่าน

ฉากที่ ๒— ถนนในสวนดุสิตแห่งหนึ่ง.

(นางชั้นเดินเข้ามา.)

ชั้น

เออนี่ก็มา เกิดมีผู้ชาย ต้องการคุณ
นายเลียบขนอกคนหนึ่งแล้ว ชั้นฉัน
แต่นายร้อยตรีประดิษฐ์ ที่ ๒ รองมา
ก็ถึงนายชะแล่ม เดียวกันเกิดมีนายร้อย
เอกจอนขึ้นอีกคนหนึ่งละ แต่ท่าน
นายร้อยเอกจอน นี่เราจะลง ทบเย็น ยัง
ไม่ได้จนกว่าจะได้เสียค่าธรรมเนียมตาม
เคย เสียใจแทนนายชะแล่มที่ถูกบอก
เลิกเสียแล้ว เออนี่คุณพระอย่างไร
ยังไม่มาจนบ้านแล้ว ถ้านัดกันไว้
คราวไรเคยมาตรงเวลาเสมอ ที่จริงก็
ออกจะบาป ๆ ที่หลอกเธอ ว่าเรามี
หนังสือไปมาอยู่กับแม่หลานสาว แต่
ถ้าเธอรู้ว่ามีไปมาอยู่กับคุณป้าอายุห้าสิบ
อ้อตัวเรานี้ก็ต้องอดสางค์เท่านั้นเอง.

(พระค่านุชนกรเดินเข้ามา.)

ค่านุช

อ้าวแม่ตัวดี นี่มาอยู่เองแหละ
หรือ ฉันไปเที่ยวหาทางเขากบเสียออก
แยะแล้วนี่ ไปที่นั่นไม่พบแล้วไปเที่ยว
หาเสียจนรอบสวนละ.

ชั้น

ก็คิดกัน เข้าใจว่า นัด กัน ว่า เขาเดิน
เข้าละ.

ค่านุช

ข้างเถะ ๆ ไหนมีอะไรมาฝากกัน
บ้างไหม ฉันเชื่อว่าหล่อนคงไม่ได้มา
มือเปล่าเป็นแน่ทีเดียว.

ชั้น

ดิฉัน มีหนังสือ มาให้ คุณพระฉบับ
หนึ่ง. (ส่งหนังสือให้.)

ค่านุช

(อ่าน.) “แจ้งความมายังคุณพระ
ทราบ—ความรักสมัครสัจจะนั้น บางทีก็
เกิดขึ้นโดยรวดเร็วทันที่ทันด่วน ความ
รักเช่นนั้นแหละ ได้เกิดขึ้นในจิตนาสิก
ของน้องเมื่อได้สมภพพี่” — ข้างพุดชา
ไพเราะจริง ๆ นะ— “น้องเป็นสัตว์
เพราะฉะนั้นจะแสดงความรักให้ถึงสดาน
ยังไปกว่านั้นก็จะเป็นที่มาพระขอสอดดู จึง
จำใจ ต้อง ของ ดอ อักษร สารไว้ เพียงนี้”
เออ! แม่ชั้นนายของหล่อนละข้าง

พระราชนิพนธ์ ร. ๖

มกร

เขียนหนังสือจริงๆ. ขำหาคำเก่ง ๆ
มาใช้ดีเหมาะเจาะแท้ ๆ.

ขึ้น

ก็แน่ละซิเจ้าคะ คุณนายคิดนั้นะ
ออกชำนาญซ้ำของ—โอ๊ย (เอามือบีบ
ปาก.)

คำนวน

อายุหรือก็เพียงสิบเจ็ดเท่านั้น ไม่
ใช้หรือ?

ขึ้น

เจ้าคะ แต่เธอเป็นคนชอบอ่าน
หนังสือมากนักเจ้าคะ.

คำนวน

เธอช่างใช้คำแปลจริง ๆ.

ขึ้น

ถ้าคุณพระได้ฟังพูดจะยิ่งกว่านี้.

คำนวน

หล่อนกลับไปละก็ วางส่งหนังสือ
นี้ให้คุณนายหล่อนหน่อยนะ.

ขึ้น

ทำไมคุณพระจะรอร้ออะไรอยู่อีกละ
เจ้าคะ.

คำนวน

ก็ต้องรอให้ยายบ้าแตกลงเสียก่อน
นะซิ ถ้าไม่อย่างนั้นอายรายมฤตกัน
ก็จะหลุดขาดลอยไปเสียนะซิ ถ้าฉัน
ไม่ต้องวิตกเรื่องเงินนี้แล้วละก็ บ้าน
ฉันพาเอานายหล่อนไปเสียแล้ว เอา
เถื่อนี่นะ ขอให้หล่อนช่วยฉันให้
เหมือนอย่างที่เคยมาเถื่อน (ควักเงิน
ให้.) เอานี่แน่ะ เอาไปซื้ออะไรแต่ง
ตัวเล่นเถื่อน. (เดินออกไป.)

ขึ้น

อีกห้าบาท ทำทางจะเกือบเกลี้ยง
กระเบ้าแล้ว ฮะ ๆ!

(อายพลีเข้ามา.)

พลี

อ้อแม่ขึ้น สบายหรือ?

ขึ้น

อ๊วยพ่อพลีตกใจแน่ะ.

พลี

แม่ขึ้น ฉันเห็นคอกนั้นะ.

ขึ้น

เห็นอะไร?

เพ็ญ

เห็น หล่อน ส่ง จดหมายให้ คุณพระ
แล้วก็เห็นคุณพระให้เงินหล่อน ดี่ละ ๆ
ฉันจะต้องเอาไปพ้องนายฉันทน์ว่า
หล่อนนะเสียสตัยเสียแล้ว.

ฉันทน์

แถมและมันอย่างนั้นแหละ ปุ่มปาม
งุ่มง่ามไม่ ดูเสียให้ ละเอียด แล้ว ก็มาหา
ความเอาเปล่า ๆ อ้ายหนังสือมันนะ
มันไม่ใช่ของคุณเลียบดอก มันของ
คุณนายลำไยต่างหาก.

เพ็ญ

อ๊ะพุทไร จันแก่บ้านนั้นแล้ว ก็
ส่วนนายฉันทน์ หล่อนมีหนังสือจากคุณ
เลียบมาฝากบ้างหรือไม่ หรือมีข่าว
อะไรบ้าง.

ฉันทน์

มีข่าวร้ายเสียแล้วละ เดียวนี้ท่าน
เจ้าคุณอะไร คนหนึ่งมาขอ คุณเลียบให้
แก่ลูกท่าน.

เพ็ญ

เจ้าคุณอะไร?

ฉันทน์

ท่านชื่อเจ้าคุณสัก ๆ อะไรก็ไม่ได
กนัต.

เพ็ญ

เจ้าคุณสักกรินทร์ใช่ไหม?

ฉันทน์

เออนั้นแหละ.

เพ็ญ

ขอคุณเลียบให้นายร้อยเอกจอนลูก
ลูกชายท่านหรือ ?

ฉันทน์

อย่างนั้นนะซี ฉันทน์แอบฟังได้ยินมา
กนัตเทียว.

เพ็ญ

(หัวเราะ.) ฮะ ๆ! ขาวเก่งมาก
ฉันทน์ต้องรีบไปบอกนายฉันทน์.

ฉันทน์

นั่นไม่เชื่อฉันทน์หรือจึงได้หัวเราะ บอก
ความจริงให้ก็ไม่เชื่อ. (ตั้งท่าจะเดินไป.)

เพ็ญ

(ทำหน้าเฉยอย่างเดิม.) พุทไร
ทำไมฉันทน์จะไม่เชื่อ หล่อนมีข่าวอะไร
ฉันทน์ต้องเชื่อทงนั้น.

ขึ้น

แล้วก็บอกคุณประดิษฐ์ว่า อย่าให้
เสียใจกันนะ.

เพ็ญ

คุณประดิษฐ์คงแทบจะตรอมใจตาย
เป็นแน่แท้ว. (กลืนหัวเราะ.)

ขึ้น

อย่างนั้นฉันลาทีละ. (ออกไป.)

(นายร้อยเอกจอห์นเข้ามา.)

เพ็ญ

คุณครับ— อีๆ อีๆ— กระผมมีข่าว
สำคัญ— อีๆ อีๆ (หัวเราะ.)

จอห์น

อ้ายนั่นเป็นบ้าหรืออย่างไรนะ มี
ข่าวอะไรก็บอกมา.

เพ็ญ

เจ้าคุณสักรินทร์ครับท่านไปขอคุณ
เลียบให้นายร้อยเอกจอห์น.

จอห์น

ฮะ! อะไรนะ?

เพ็ญ

เจ้าคุณสักรินทร์ครับ—อีๆ.

จอห์น

เออๆ แล้วทำไมล่ะ.

เพ็ญ

ไปขอคุณเลียบครับ—อีๆ.

จอห์น

เออনা ว่าไปจิ.

เพ็ญ

ขอให้นายร้อยเอกจอห์นครับ—เฮอะๆ
เฮอะๆ.

จอห์น

จริงอย่างนั้นหรือวะ?

เพ็ญ

จริงครับ แม่ฉันบอกผมอย่างนั้น
ครับ ฮะๆ ฮะๆ.

จอห์น

ฮะๆ ฮะๆ มันก็น่าขันจริงของเอ็ง
นี่ก็ตกลงแปลว่าเจ้าคุณพ่อจะมานั่งกับ
ให้ข้าแต่งงานกับผู้หญิงที่ข้ากำลังคิดจะ
พาไปนั่นเอง.

เพ็ญ

นั่นน่าสิครับมันถึงน่าขันนัก.

จอห์น

แต่ไม่ได้ จะบอกความจริงเห็นจะไม่เหมาะ จะต้องทำเป็นรู้สึกผิด แล้วขอมตามท่านปรารถนา ที่จริงกลับใจเร็วอยู่สักหน่อย แต่อย่างไร ๆ การที่ข้าขอมครั้งนี้ ขอมโดยความเต็มใจแท้เทียว—เออแน่ เจ้าคุณพ่ออายุจะขึ้นพอพูดถึงก็มาเทียว ไม่ได้ ต้องแอบไปตีหน้าให้สนิทเสียก่อน. (หลบเข้าไป.)

(พระยาจักรีกรินทร์เดินเข้ามา มีเด็กตามหลังมาคนหนึ่ง มองไปมองมาแล้วนั่งลงที่เก้าอี้ริมถนน.)

จักรีกรินทร์

อ้ายแซ หิบบุหรีให้ข้าตัว—ไม่ได้ ไม่ได้ จะยกโทษ มันไม่ได้ เป็น อัน ชาติตายเสียดีกว่า.

(เด็กแอบบุหรีมาส่ง พระยาจักรีกรินทร์ไม่เห็น พุดต่อไป.) ตายหรือ ตายหรือ (เด็กตกตลิ่ง.) ไม่ได้ตายมันก็ตั้งใจไปเท่านั้นเอง มันอยากให้ตายเสียอีก จะได้ไม่ต้องมากวนมันอยู่เสมอ.

เด็กแซ

ผมเปล่าเลยครับ.

จักรีกรินทร์

(เหลียวมาเห็นเด็ก.) อ้วนนั้นอะไรละ.

เด็กแซ

ผมไม่ได้แข่งได้เท่านี้ครับ.

จักรีกรินทร์

อะอัยนั่นบ้าหรืออย่างไร นั่นเอง ก้ออะไรอยู่ในมือ?

เด็กแซ

บุ ๆ บุ ๆ บุหรีครับ. (แบออกมาให้ดู.)

จักรีกรินทร์

เออพ่อคุณนั่นเอ็งนี่กว่าจึงหรีดหรืออย่างไรจะก้อเสียจนแตก ก็หิบบมาให้ข้าใหม่อีกมานซิ.

เด็กแซ

(หิบบบุหรีส่ง.) รับ ๆ ประทาน ผมเปล่าเลยจริง ๆ ครับ.

จักรีกรินทร์

เออน่า เอ็งไปนั่งเสียหนึ่ง ๆ อย่ามากวนข้าหน่อยเลย—อ้อ ๆ (จุดบุหรี.) เมื่อไปพุดอยู่กับอ้ายจนมันพุดต่อลื้อต่อเถียงเอาจนเราเกือบโกรธนะ อ้าย

พระราชนิพนธ์ ร. ๖

มกร

การจน้อยของมันไม่ได้มาจากไหนก็
ไม่รู้ เอาเถอะๆ ไม่อยากพบไม่อยาก
เห็นมันอีกต่อไปเทียว.

สักรินทร์

เออ ก็แล้วอย่างไรละวะ อ้ายชาติ

หมา.

จอห์น

(เดินออกมา.) ใต้เท้าขอรับ กระ
ผมไหว.

สักรินทร์

ไปให้พ้น ข้าไม่อยากคบค้าสมาคม
กับคนระยำอย่างเอ็ง.

จอห์น

กระผมตั้งใจว่าจะมารับผิด.

สักรินทร์

อะไรนะ ?

จอห์น

กระผมได้มาตริตรองอยู่ในใจ ถึง
ความเมตตากรุณาของใต้เท้า. ที่ใต้เท้า
ได้แสดงแก่ตัวกระผมมาแต่ก่อน.

สักรินทร์

ฮือ!

จอห์น

กระผม มาถูก ถึง ข้อ ที่ใต้เท้าได้ พอใจ.

อธิบายเรื่องความกตัญญูทวนที่ และ
ความจำเป็นของบุตรที่จะต้องอยู่ในถ้อย
คำบิดา.

จอห์น

แล้วกระผมก็มาตกลงในใจว่า การ
ที่กระผมทำให้เป็นที่ขุ่นเคืองใจใต้เท้า
นั้น เป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง เป็น
ความผิดใหญ่ ต้องตกลงหักใจตัดความ
ประสงค์ของกระผมเองเสียในสิ่งทั้งปวง
แล้วตามประสงค์ของใต้เท้า ทุกประการ
ขอรับ การจะควรประการใดก็แล้ว
แต่จะไปรด.

สักรินทร์

เออนี้แหละ พูดอย่างนี้ มันถึงจะนำ
ฟัง ข้ายังไม่เคยได้ยินใครพูดนำฟังเท่า
นี้มานานแล้ว ที่เอ็งพูดมานี้ถูกต้อง
ทุกประการ ไม่มีที่ติเลย.

จอห์น

กระผม มีความยินดีที่ได้เห็นมีความ

สักรินทร์

ถ้าอย่างนั้นพ่อก็จะบอกให้ตามความ
จริง พ่อได้ไปขอใครไว้ให้เป็นเมียเจ้า

พ. ศ. ๒๔๗๑

ซึงนาง

ถ้าเจ้าไม่ทำกรรตังตังก็จะได้บอกละย ไม่ว่าดอกขอรับ ขอแต่ให้เป็นทีพอใจ
แต่ก่อนนแล้ว อ้ายจอนเอ๋ยเอ็งเตรียม ใต้เท้าละก็เป็นที่แล้วกัน กระผมไม่ต้อง
ด่าจอนนะ เดียวพอได้ไปขอแม่เลียบไว้ การอะไรยังไปกว่านั้น.
ให้เอ็ง ๆ จะว่าอย่างไร.

สักรินทร์

จอน

เลียบ! เลียบไหนขอรับ.

แฮมอ้ายจอนเอ๋ย แม่เลียบนี่งาม
พร้อมทั้งตัวแทบไม่มีที่ติเทียว.

สักรินทร์

จอน

เลียบหลานแม่ล่ายอย่างไรละ เจ้า
จำไม่ได้หรือ พ่อเขาตายแล้ว เขาก็ไป
อยู่กะแม่ล่ายที่ราชบุรี ข้าง ๆ บ้านเรา
นั่นเอง ลงไปเมื่อก่อนเข้ารับสัญญาบัตร
เป็นนายร้อยหน้อยหนึ่งอย่างไรละ อะไร
ความจำช่างสั้นจริง ๆ นะ.

ก็แล้วได้เท้าจะโปรดให้กระผมแต่ง
กะม้าหรือกะหลานละขอรับ.

สักรินทร์

อะ! อ้ายนั่นหรืออย่างไร อะ ๆ
อะ ๆ นี่เรียกตัวเจ้าว่าลูกผู้ชายหรือ?
นี่แนะข้าจะบอกอะไรให้ เมื่อข้าไป
พาแม่เจ้ามานะถึงใครจะยกแผ่นดินให้
ข้าก็ไม่ปรารถนาแต่ต้องผู้หญิงแก่.

จอน

จอน

ประเดี๋ยวก่อนขอรับ กระผมดู
เหมือนจำได้คล้ายคล้ายคล้าคลา ตาเหล่
ด้วยไม่ใช่หรือขอรับ แล้วก็ดูเหมือน
ผมหยิกด้วย.

ก็ถ้าเจ้าคุณปู่ประสงค์ละขอรับ.

สักรินทร์

สักรินทร์

ตาเหล่! ผมหยิก! เอาที่ไหนมาพูด.

ถ้าพ่อข้าประสงค์นะหรือ ก็ประสงค์
ไปละซิ ข้าจะต้องไปวิตก— เออ ๆ ก็

จอน

ชอบกลอยู่ ถ้าคุณพ่อท่านมีความประ
สงค์ให้ข้าแต่งงานกับคนแก่ ข้าก็—นั่น

ถ้าย่างนั้นผมก็เห็นจะจำไม่ได้แน
ละขอรับ แต่จะเป็นอย่างไร ๆ ผมก็ แผลและการมันก็ล่วงเลยมาแล้ว แต่เอ็ง

พระราชพนัธิ์ ร. ๖

มกร

น่าจะจะไม่เสียใจในการที่จะได้เมียทั้ง
สาวทั้งสรวลละขีนะ.

จอห์น

กระผมก็ได้ทราบเรียนแล้ว ว่าถ้า
เป็นที่พอใจได้เท่าแล้ว ในส่วนตัว
กระผมก็เป็นพอใจเหมือนกัน การ
ที่ผู้หญิงมีรูปร่างสรวลนั้น ผมก็ไม่
เห็นเป็นข้อที่ควรรังเกียจ แต่กระผมดู
เหมือนจำได้ว่า ได้เท่ากล่าวถึงว่าจะให้
หลังกึ่งหลังโกง และ ไน่ตาเดียวกลอก
ไปมา กับอะไรๆ อีกสองสามประการ
นั้นแหละขอรับ กระผมก็ไม่ใช่ว่าคนพิถี
พิถันอะไรนัก แต่กระผมเห็นว่าเมียที่
ร่าง กาย สมประกอบ ดูเหมือน จะ ค่อย
เจริญตาสักหน่อย แต่ก็แล้วแต่ได้เท่า
จะโปรดทั้งสน.

สัทรินทร์

ชะ ๆ อ้ายจอห์น เอ็งนั่นหรืออย่างไร
ดูปล่อยแล้วแต่จะเป็นไปอยู่นี้ ข้ามา
นึก ๆ ต่อก ออกอยากจะแย่ง แม่เลี้ยงเอา
เสียแล้วละ.

จอห์น

ก็แล้วแต่ได้เท่าจะไปดชิขอรับ ถ้า
ได้เท่าจะต้องประสงค์แม่เลี้ยง ก็เห็น

จะโปรดให้ กระผม แต่ง กับ คุณ บ้า เขา
กระมัง หรือถ้าได้เท่าจะกลับใจต้อง
ประสงค์คุณบ้า กระผมแต่งกับหลาน
ก็ได้ขอรับ.

สัทรินทร์

อ้ายจอห์น เอ็งนั่นทำทางจะเป็นคน
สอพลอเสียกระมัง หรือ—ฮือ—ฮือ—ฮือ—
ไม่เชื่อเลยว่า เอ็งจะปล่อยใจตามบุญตาม
กรรมได้ในเรื่องอย่างนี้ ทำจะโกหกข้า
ละกระมัง ทา!—อย่าทำหน้าเจ้มเจ้ม
เป็นพระฉวนสวดคงตึกหน้อยเลย รับ
เสียดีกว่า เอ็งโกหก หาอย่างไร?

จอห์น

กระผมจะไปพูดปดได้เท่าผู้เป็นบิดา
อย่างไรได้ขอรับ.

สัทรินทร์

เอาเถอะ เอ็งมาไปด้วยกันกับข้า
เถอะ ข้าจะเขียนหนังสือให้เอ็งถือไป
แล้วเอ็งก็จะได้ไปหาแม่ลำไยแล้วดูตัว
แม่เลี้ยง ถ้าเมื่อเอ็งได้ไปพบแม่เลี้ยง
แล้วเอ็งไม่คลั่งไคล้ไหลหลงมาละก็ฮือ?
ข้า จะ ขอ แม่เลี้ยง เป็น ของข้า เสียเอง
เทียวตรกรกิ. (พากันเดินหัวเราะออก

จบองก ที่ ๒

[๑๒๓๘]

องกิ ที่ ๓

ฉากที่ ๑—ห้องรับแขก บ้านแม่ลำไย (แม่ลำไยถือหนังสืออยู่ฉบับหนึ่ง
นายร้อยเอกจอนยืนอยู่ตรงหน้า.)

ลำไย

ฉันมีความยินดีปรีชา เป็นเหลือเกิน
อนทการ ในการที่เจ้าคุณสักรินทร์ให้
เธอมาหาฉันได้เร็วอย่างนี้ และฉันก็
เป็นคนแก่แล้วนายจอนอย่าถือฉันเลย
นะจ๊ะ ถ้าฉันพูดตามตรงว่า พอฉันแ
เห็นหน้านายจอน ฉันก็รู้สึกถูกอาชานัย
แล้ว, และเห็นเป็นที่ไว้วางใจในความ
ทุจริตได้ทีเดียว.

จอน

ผมขอบอกกับคุณตามตรงว่า ใน
เวลานี้ผมก็ยังไม่ได้พบแม่เลย แต่
ถึงกระนั้นผมก็มีความปลื้มพอแล้ว ใน
การที่รู้สึกว่าจะได้มาเกี่ยวข้องกับผู้ที่
มีบุญคุณมาก ที่มารยาตร่าง และที่มี
อัจฉริยภาพปราศจากความโอ้อวดเช่นตัว
คุณลำไยนี้.

ลำไย

ฮัย! นายจอนก็มาพูดสมณาปรารภ

ฉันมันเหลือล้นนักละ เชิญนั่งเสีย
(นั่งทั้งสองคน.) ผู้ชายทุกวันนี่ไม่มีใคร
จะยินดีในการที่ผู้หญิงจะมีปัญญาสาไถ
ไม่มีใครจะนึกเลยว่าผู้หญิงที่มีความรู้
น้อยทำให้หน้าวิลาซาชน มัวแต่ไปหลง
ศรูปพรรณวรรรณกรรมเสียเท่านั้น.

จอน

จริงอย่างคุณว่าที่เดียว แต่ผมเห็น
ว่าผู้หญิงเองก็ควรรับความดีเทียบเหมือน
กัน เพราะมัวไปนึกกันเสียว่า ผู้ชาย
พอใจดูแต่รูปร่างให้งาม เลยไม่ชวน
ชายในทางหาวิชา เพราะฉะนั้นผู้หญิง
ในสมัยนี้จึงเปรียบประหนึ่งไม้ผลในสวน
กว่าจะมีผลก็ดอกกร่วงเสียแล้ว โดยมาก
ที่จะหาเหมือนต้นส้ม หรือคุณลำไย
ซึ่งมีผลบริบูรณ์ทั้งดอกทั้งผลพร้อมกัน
นั้นแสนยาก.

ลำไย

นายจอนเธอช่างใจโลเลเหลือเกินนัก

พระราชนิพนธ์ ร. ๖

มกร

จนฉันไม่รู้จะตอบอย่างไร เออ นายจอน คงจะทราบอยู่แล้วก็กระมังว่า หลานสาวฉันนะพะเอินไปข้ามมรดกรักผู้ชายอยู่คนหนึ่ง ที่ยังไม่ได้มีใครเคยพบเคยเห็นเลย แต่ได้ความแต่ว่าเป็นนายร้อยตรี อยู่ในกรมทหารปืนใหญ่ จะเบนบุตรา อาวุธใครก็ไม่ทราบ ช่างน่าวิพากษ์จริงๆ.

จอน

เรื่อง^๕ผมก็ได้ทราบจากเจ้าคุณพ่อแล้ว แต่ถึงอย่างนั้น ผมก็ไม่มีมารังเกียจอะไรในตัวแม่เลี้ยงเลย.

ลำไย

เธอช่างใจดีจริงมันซนโรคกลืน. ขอ^๕ให้เธอเชื่อเถอะว่าฉันนะได้จึงกรมที่จะแก้ไขเจ้อจุนให้^๕เรื่อง^๕เป็นอันทพาลสูญหายไป, และฉันได้วิวิสนาห้ามแม่เลี้ยง^๕เป็น ถ้าขาดไม่ให้^๕ลำพา ถึง เจ้า คน นั้น, และให้ ตัด ความ บริภาสใน คนเลว เช่น นั้นเสียขาด. ฉันก็ได้ให้ทราบแล้วว่าเจ้าคุณศักดิ์นทร์ ท่านได้มาขอแม่เลี้ยงให้^๕แก่เธอ แต่ทำทางแม่เลี้ยงดูจะตั้งใจค้นทุราจาร ไม่ตกลงทำด้วย.

จอน

ก็ลำบากอยู่ขอรับ.

ลำไย

เดิมฉันก็^๕จะตกลงเป็นอันเลิกไม่ได้มีหนังสือไปมาถึงกันอีกแล้ว, แต่^๕นี้^๕ก็หา เป็นการ จริง อย่างที่ ฉันทำเลไม่^๕วัน^๕นั้นเองฉันจับหนังสือของนายประดิษฐ์ได้อีกฉบับหนึ่ง.

จอน

(พูดบ้อง.) ตายจริง นางชนทำเสียแล้ว.

ลำไย

บางทีนายจอน จะได้เคยเห็นลายมือ^๕มั่งกระมัง. (ส่งหนังสือให้.)

จอน

ดูเหมือน ผมจะได้เคย เห็นลายมือ^๕แล้ว.

ลำไย

อ่านดูเอาเองเถอะ.

จอน

(อ่าน.) “ถึงแม่เลี้ยงคู่ชีวิตของพี่” —ช่างพูดจริง!

ลำไย

จริงซิ นกโยทกาสูไม่ได้เที่ยว.

(อ่าน.) “ฉันได้ทราบข่าวแล้วก็มี
ความวิตกมาก เพราะผู้ที่มาขอหล่อน
นั้น เป็นผู้ที่คนนับถือกันว่าเป็นผู้มี
ตระกูล และมีกิริยาอัธยาศัยดีทุก
ประการ”—เออ ก็พูดดีดก ไม่ขัดคำผม.

ลำไย

การที่เขียนมออย่างนั้นะ ก็เป็น
อบายมุขอะไรอันหนึ่งเป็นแน่.

จอห์น

แน่ละขอรับ ผมรับประกันได้เทียบ
ว่ามีอบายอะไรอย่างหนึ่ง.

ลำไย

อ่านต่อไปเถอะ คงได้ความ.

จอห์น

(อ่าน.) “ส่วนอียายักษ์จีนีคร่ำคร่า
ที่เป็นผู้คุมหล่อนนั้น”—เอ๊ะ? นี่หมายถึง
เอาใคร?

ลำไย

ฉัน! ฉันเองคืออียักษ์จีนีคร่ำคร่า.

จอห์น

(กลืนหัวเราะ.) อะไรพูดอย่างนั้น
ได้.

ลำไย

ยังมีอีก อ่านต่อไปอีกเถอะ.

จอห์น

ข้างขว้างจริง ๆ (อ่าน.) “จะทำลำบาก
อยู่ แต่พี่จะคิดล่อลวงให้สำเร็จจนได้
พี่ได้ทราบข่าวว่า แก เป็น บ้า ขบ เหลือ
เกิน” ชะ ๆ ข้างพูดเช่นนั้นได้นะ—
“เพราะฉะนั้นพี่คิดทำทางไว้ว่า จะไปหา
หล่อนโดย ความ ยิน ขอม พร้อมใจ ของ
ยายบ้านนั้นเองให้จงได้”— แม่เจ้าไว้อย
ข้างเชื่อตัวจริงนะ.

ลำไย

แต่เกิดมายังไม่เคยพบเคยเห็นใคร
พูดอย่างนี้เลยเทียบ. แหม คิดว่าตัวนี้
มีปัญญาอย่างเล่าก็หรืออย่างไร? จะ
ลอบลักเข้ามาในบ้านฉันโดยไม่ให้ฉันรู้
กระแทะกระแทบ. ชะ ๆ! คอยดูเอา
เถอะว่าพิกลของใครจะดีกว่ากัน.

จอห์น

ถูกละขอรับ เขาคิดกลเรากี่ซ้อนกล
เสียมั่งก็แล้วกัน อดดีไม่เข้าเรื่อง ใน
ส่วนแม่เถิบนั้นขอรับ ดูหลงไหลอ้วย
นายประดินฐีนั่นก็ เพราะฉะนั้นถ้าจะ
ให้ดี คุณทำไม่รู้ไม่ชี้ในเรื่องมันหนังสือ
ไปมกกันนี้เสียก่อน ขอมให้คิดพากัน
ไปได้ยังดี พอถึงกำหนดเวลาที่จะพา

พระราชนิพนธ์ ร. ๖

มาร

กันไป ผมก็จะได้โดดบับเข้ามาจับเจ้า ฉันทน์! ก็ลองดูซิ สะๆ ที่จริงก็น่า
นายประดิษฐ์ แล้วพาแม่เลี้ยงไปเสีย หัวเราะ.

เอง.

จิณ

ลำไย

ความคิดนึกดีมาก.

จริงชอบข้างนำหัวเราะ. (หัวเราะ.)

ลำไย

จิณ

ก็นี่ผมจะพบแม่เลี้ยง สักประเดี๋ยว
จะได้ไหมขอรับ ผมอยากจะทำบ่เสีย
หน่อว่า อัครยาชัยหล่อนจะเป็น
อย่างไร.

ความคิดคนหนุ่มतरुणจะมาสู้ความ
คิดคนผู้ใหญ่อกสามวาเช่นฉันทน์ อย่างไร
สะๆ สะๆ. (ออกไป.)

จิณ

ลำไย

อย่างไรก็ยังไม่ทราบ ฉันทน์รับประกัน
ยาก เพราะเขายังไม่ได้เตรียมตัวเลย.

สำเร็จ! เรียบร้อยดีเทียว แต่ใน
ส่วนแม่เลี้ยงเองยังน่าสงสัยอยู่หน่อ
บางที่เมื่อรู้ความจริงจะไม่พอใจก็เป็นได้.
(เดินไปเที่ยวดูรูปตามผนัง.)

จิณ

(เลี้ยงเข้ามา.)

ไม่เป็นไรดอกขอรับ.

เลี้ยง

ลำไย

ถ้ายังฉันทน์จะเรียกเขามา (ลุกขึ้น
ชนจับเก้าอี้.)

พุทโธ! เรานข้างเคราะห์ร้ายอะไร
เลย ต้องคืบออกคืบใจเสียเหลือเกิน
จนชั้นจะมีลูกแก้วก็ต้องถูกบังคับ เออ
แน่ะ! ยืนอยู่นั่นเอง เป็นทหารเหมือน
กันแหละ แต่อย่างไร ก็สู้พี่ประดิษฐ์
ไม่ได้! ฮือ! ไม่ยกอินัง รูปเลยเสีย
อย่างนั้นเอง (กระแอม.)

จิณ

ได้โปรดหน่อเถอะขอรับ.

จิณ

ลำไย

ได้ซิ แต่ว่าอัยยประดิษฐ์นั้นนะมัน
ข้างอนงค์ตัวจริงนะ. จะคิดพิกลอบาชะ
มาหาแม่เลี้ยงโดยความยินยอมของ

(เหลือวมา.) โอ๊ย! รับประทานโทษ.

พ.ศ. ๒๔๗๑

ชิงนาง

เลียบ

จอห์น

อัยจะตายจริง พ่อประคินรู้—

แต่ ถึงอย่างไร ๆ เราไม่ควรจะเสียเวลา บางทีจะไม่มีโอกาสอีก ขอให้หล่อน กำหนดวันเวลาที่พี่จะได้มาช่วยหล่อนให้ พ้น จาก ความทุกข์ สัก หน่อยเถอะ.

จอห์น

จู้ๆ อย่างงี้ไป (เข้าไปหา.)

เลียบ

นี่อย่างไรกัน นี่ทำไมถึงเข้ามาถึงในนี้ได้ละ.

เลียบ

นี่นะพี่ประคินรู้จะยอมให้หมักดกนั้น สูญเสียทีเดียวหรือ?

จอห์น

จอห์น

พูดกันสั้นๆ ฉันทำกลอุบายหลอกคุณบ้างหล่อนสำเร็จ ฉันได้ทราบข่าวว่า นายจอห์นจะมาหาคุณบ้างหล่อน เดี๋ยวนี้ฉันก็เลยรีบมาเสียก่อน แล้วบอกคุณบ้างหล่อนว่าฉันนี่คือนายจอห์น.

พี่จะไปประสงค้อะไรกะเงินทอง หาเอาใหม่ได้ถมไป พี่ได้แต่ตัวหล่อนไปก็พอเกินพอแล้ว ทรัพย์สิ้นเงินทองนี่เป็นของหาง่าย แต่ความรักของผู้หญิงงามเช่นหล่อนนี่มีค่ายิ่งเสียกว่าสมบัติอื่นในโลก เป็นยอดแห่งความประสงค์ของพี่แล้ว.

เลียบ

ແມ່ແກ້ງຈິງ ແລ້ວນຸ່ມບາກີເຊອົດບໍ່ດີຫຼື?

เลียบ

จอห์น

ເຊອົດບໍ່ດີເທົ່າ.

(พูดบ้อง.) พี่ช่างจับใจจริง ถ้าได้ ผัว อย่างนี้ละก็จนให้แทบ ตาย ก็ไม่เสียใจ.

เลียบ

จอห์น

(หัวเราะ.) อะๆ มันช่างน่าขันจริง คุณบ้างเห็นตัวเกลียดนัก คราวนี้ละแพ้รู้เต็มประตูเทียว.

นี่คุณให้ดีเถอะนะแม่คุณของพี่ จะ

มาห่วยโยอะไรกะทรพัยสินเงินทอง ถ้า
เรามีความพอใจต่อกันอยู่แล้วก็จะมีความ
สุขเสียยิ่งกว่าเศรษฐีที่มีเงินทอง
สักสองสามโกฏิหลัก จะมานั่งทุกข์
อะไรในการที่พยาน้ำอาจจะโกรธชง ถึง
แม้กันทั้งโลกจะไม่แลดูหน้าพี่ ๆ ก็ไม่
ทุกข์ ขอแต่ให้หล่อนอยู่เคียงพี่ได้
ดูหน้าหล่อน อยู่เสมอแล้วก็จะมีความสุข
พอ เกินพอ (พูดบ้อง.) ถ้าเมื่อพูดอย่าง
นี้แล้วยังไม่ตกลงละก็เหลือกำลังละ.

เลียบ

(พูดบ้อง.) ที่จริงก็เต็มใจเต็มใจ
แต่ว่าจะถูกกดขี่ข่มเหงจนเกินที่จะทน
ก็ยังไม่ไหวแท้ ถ้าคุณบ๊าดบเอาสักหัว
เดียวแหละเป็นไปแน่เทียว.

ลำไย

(มาแอบประคองพูดบ้อง.) ไม่ได้ต้อง
แอบดูสักนิดว่า แม่เลียบ จะทำอย่างไร
กับนายจอนบ้าง.

จอน

อย่างไรแม่เลียบ คุณิ่งไม่ตอบฉัน
เลย หล่อนจะไม่ตกลงตามฉันขอ
เทียวฤ?

ลำไย

(พูดบ้อง.) นึกแล้วที่เดียว ก็คือ
ดันอัญชูล้ออกปานนั้น.

เลียบ

ขออย่าให้นึกเลยเทียวว่าฉันจะได้
ไยดีในถ้อยคำบังคับบัญชาของคุณบ๊าด.

ลำไย

(พูดบ้อง.) ฮือ!

เลียบ

ถึงคุณบ๊าดจะเลือกนายจอนให้ฉันก็
ตามใจ แต่ส่วนตัวฉันคงจะยังรักพี่
ประคองอยู่แน่นอน.

ลำไย

(พูดบ้อง.) แหม! พูดเอาจังจัง
อย่างนั้นเทียวนะ.

จอน

แม่เลียบได้กรุณาฉันหน่อยเถอะ.

ลำไย

(พูดบ้อง.) ตั้งแต่เกิดมายังไม่เคย
เห็นใครใจแข็งเหมือนอย่างนี้เลย เหลือ
ที่จะทนทานได้แล้ว (เดินมากลางห้อง.)
แม่เลียบฉันได้ระดับตลอดแล้ว.

พ.ศ. ๒๔๓๑

ซึ่งนาง

จอห์น

(พูดบ๊อง.) ตายละซิ.

ลำไย

นายจอห์นต้องประโพงโหมในการ
ที่หลานฉันพูดจาสมนา และแสดง
กะตึกาชั่วเหลือเกินเช่นนั้น.

จอห์น

(พูดบ๊อง.) รอดตัวไปทีหนึ่ง (พูด
ดัง.) แต่ผมยังไม่สิ้นหวังขอรับ.

ลำไย

เธออย่าหวังนักเลยว่หลานฉันนะ
จะกลับมะโนมัยได้ง่าย ๆ ออกต่อต้าน
เสียปานนั้น.

เลียบ

ก็น่ะดิฉันมีความผิดอะไร ถึงได้
มาขึ้นคำเขาๆ.

ลำไย

ก็ทำไมละ หล่อนบอกกับนายจอห์น
ตรงๆ อยู่เดี๋ยวนั้น ว่าหล่อนนะรักผู้ชาย
อีกคนหนึ่งมากกว่าตัวนายจอห์น จะไม่
ตก ลง ทำ การ สัมประส กับ นาย จอห์น ละ
อย่างไรละ?

เลียบ

ก็ความมันเป็นจริงอย่างนั้น จะให้
ดิฉันพูดปดหรือ ก็ดิฉันรักพี่ประติษฐ์
ดิฉันก็บอกเขาตาม—

ลำไย

ดูเอาซิ ข้างไม่มีกะตึกาเสียเลย.

จอห์น

ข้างเถอะครับ คุณอย่าห้ามเลย การ
ที่หล่อนจะพูดอย่างนั้นผมไม่เดือดร้อน
เลยจนนิดเดียว.

ลำไย

นายจอห์นเธอใจดีมันเกินนัก.

จอห์น

อย่างนั้นผมลาก่อนดีกว่า.

ลำไย

แล้วก็มาหาฉันอีกเร็ว ๆ นะจ๊ะ.

จอห์น

ครับ แม่เลียบฉันลาที.

เลียบ

ขอให้ พี่ ประติษฐ์ คิด การใด ๆ ได้
สำเร็จสมประสงค์ทั้งทุก—

พระราชนิพนธ์ ร. ๖

ฉ. ๖๖๗ มกร

ลำไย

เลียบ

ดูเอาซิ นะอะไรอยู่ดี ๆ พูตรวกับ
คนเสียดิตติพยากรณ์..

ขอให้เทพดาอารักษ์คุ้มเกรงรักษา
ที่ประดิษฐ์ทุกเวลา—

เลียบ

ลำไย

ขอให้ที่ประดิษฐ์—

บอกว่าไม่ให้พูจะขึ้นพูด! (ตรงเข้า

ลำไย

ไปเอามืออุดปากแม่เลียบ ๆ ทำท่าจะขึ้น

เล็ก ๆ.

พูดอีก และบัดมือแม่ลำไยให้พ้นจาก

จอ

ปาก นายจอเห็นท่าทางไม่ดีเลยรีบ

ช่างเถะขอรับอย่าห้ามเลย.

ออกไป.)

ปิดม่าน

ฉากที่ ๒—ห้องนั่งในบ้านนายชะแล่ม.

(นายชะแล่มกำลังลงเสื้อใหม่ อ้ายจุ่นมองดู.)

ชะแล่ม

ชะแล่ม

อย่างไรวะอ้ายจ.

เออ แล้ว เอ็ง อย่า ลืม ไป เอา หมวก

ปานามาที่ข้าส่งไว้ให้นะ.

เริ่มแล้วครับ.

ชะแล่ม

ครับ ไม่ลืม.

ไม่เริ่มอย่างไรได้ละ ตัดหางขน
แซมสันไม่เริ่มก็แล้วกันนะซี ตูมันชู
รูปขึ้นมากนะ.

ชะแล่ม

เออดีละ ไปหาความร้อนให้ซักกินด้วย
เดอะ.

ดูเอจอนแปลกเที่ยวครับ ถ้าคุณ
กลับไปบ้าน คุณหญิงแทบไม่รู้จักเที่ยว.

ครับ (ออกไป.)

ชะแล่ม

ชะแล่ม

คุณแม่นะท่านจอนๆ จะไม่รู้จักข้าอยู่
แล้ว เป็นธรรมดาเนออ้ายจ.

พุทโธนี่ก็ดูก็น่าอนาใจ เสียแรง
ตัดเสื้อแซมสัน ซื่อหมวกเบดแมน
ซื่อเก๋ออกโอเรียนเติลสระโตร์ ซื่อนาฬิกา

แต่ที่จริงดูคุณแปลกมากจริงนะครับ
ถ้าคุณกลับไป บ้าน ละก็ หมาที่บ้านเห่า
เกรียวเที่ยวครับ.

ทองกับสายที่ห้างสมิท หมายถึงจะแต่ง
ให้มันเก๋ๆ ไปหาแม่เลี้ยง ก็ถูกบอก
เล็กเสีย. (ถอนใจใหญ่.)

พระราชนิพนธ์ ร. ๖

มกร

(พระคานุนชนากรเข้ามา.)

คานุน

อย่างไรพ่อชะแล่ม สบายอยู่ดอก
หรือ?

ชะแล่ม

อ้อคุณพระ เชิญนั่งสิครับ—เฮ้ย!
อ้ายจุหนาร้อนน้ำขามาให้คุณพระท่าน
รับประทาน.

คานุน

ฉันพึ่งรู้ว่าพ่อชะแล่มเข้ามากรุงเทพ
ฉันได้ไปเที่ยวห้างแบดแมนเห็นเขาห่อ
หมวกป่านามาไว้ แล้วเขียนชื่อแก ฉัน
ถึงได้รู้ว่าแกเข้ามาแล้ว (อ้ายจุเอาน้ำ
เข้ามาตั้งแล้วออกไป.) พ่อชะแล่มเข้า
มาทำอะไรหรือ?

ชะแล่ม

คุณพระกับผมก็เป็นคนชอบพอกัน
เพราะฉะนั้นผมจะบอกความตามตรง ผม
รักผู้หญิงอยู่คนหนึ่ง เขาเข้ามาผมก็
เลยเล่นตามมาด้วย แต่มาโดนเคราะห์
เข้าจิ้งหน่าเที่ยวครับ ผมไม่อยากจะ
ออกเสี่ยงใครดอกกะ แต่ผมต้อง
ขอบอกว่า ผมนี้มีผู้ทำเสียเงินนัก.

คานุน

เอาเถอะฉันไม่ถามชื่อถามเสี่ยงใคร
ดอกแต่บอกให้ทราบหน่อยเถอะว่าเรื่อง
ราวมันเป็นอย่างไร.

ชะแล่ม

ผมก็ได้บอกคุณพระแล้ว ว่าผมจะ
เล่นตามผู้หญิงที่ผมรักมา แต่เดิมผม
ก็เข้าใจว่า ฝ่ายผู้ใหญ่ผู้ปกครองผู้หญิง
นั้นจะ จะเป็นที่ยินยอมยกให้ผม แต่
ครั้น ผม มาถึง กรุงเทพ ฯ แล้ว ผม มี
หนังสือไปบอกว่าจะขอไปเยี่ยม ได้รับ
ตอบมาว่า การที่ผมคิดไว้แต่เดิมนั้น อย่า
คิดอีกต่อไปเลย เพราะผู้หญิงคนนั้น
นั้นมี คนอื่น มาขอไว้แล้ว และ ฝ่าย
ผู้ใหญ่ก็ได้พูดจากัน เป็นอันตกลงกัน
แล้ว นี่แหละครับ ผมจึงว่าผมถูกทำ
เสียเงินนัก.

คานุน

จริง! จริง! ก็แกพอจะเอาได้บ้าง
ไหมว่า ดันสาปปลาทูเหตุเป็นอย่างไร.

ชะแล่ม

ผมได้ทราบ อยู่ว่า เขารัก อยู่กับนาย
ทหารคนหนึ่งชื่อนายประดิษฐ์ ผมเชื่อว่า
นายประดิษฐ์นี้เองเป็นผู้ทำเหตุ.

พ.ศ. ๒๔๗๑

ชิงนาง

คำนวน
บ
แกเชื่อว่านายประดิษฐ์นี้ให้กลอุบาย
อย่างไรหรือ ?

ชะแล่ม
แน่ทีเดียว ไม่ต้องสงสัยเลย ขอให้
คุณพระตรองดูเถอะ ถ้านายประดิษฐ์นี้
ไม่ให้กลอุบายล่อลวงอย่างใดอย่างหนึ่งละ
ก็จะมาได้เปรียบผมอย่างไร ผมนี่เป็น
ถึงลูกพระยาอภิรักษ์ราชไพรวัง ก็นาย
ประดิษฐ์นั้นมันจะมาเป็นคนประเสริฐไป
กว่าผมอย่างไร.

คำนวน
บ
ถ้าอย่างนั้นฉันก็เห็นอยู่ทางเดียว.

ชะแล่ม
ทางไหน ?

คำนวน
บ
พุทไรเอ๊ย เราก็เป็นลูกผู้ชายนี่ละ
ต้องทำให้มันรู้สำนึกตัวเสียบ้างจึงจะได้.

ชะแล่ม
ทำอย่างไร ?

คำนวน
บ
อย่างไรละ ก็อย่างนั้นซิ ! (เอา
กำหมัดขึ้นเข้าไปที่ปากนายชะแล่ม.)

ชะแล่ม
(ยกมือขึ้นบ๊ิด.) อ๊ะ !

คำนวน
บ
ต้องอย่างนั้นเท่านั้นจะได้.

ชะแล่ม
จะให้ผมต่อยปากเสียอย่างนั้นหรือ ?

คำนวน
บ
ก็อย่างนั้นนะซิ.

ชะแล่ม
ก็เขายังไม่มาทำอะไร ให้กระผมเลย
นี่นา.

คำนวน
บ
อะไรยังไม่ได้ทำ คนเรานะจะทำ
อะไรให้เพื่อนมนุษย์ด้วยกันเจ็บแค้นมาก
เท่าเสืออก มารักผู้หญิง ร่วมกันมีบ้างหรือ
จะขี้จะกัน เรื่อง อื่น ๆ สัก ร้อยเรื่องก็
พอจะอดโทษให้ได้ แต่ในส่วนเรื่อง
ผู้หญิงนี่ไม่ได้แท้ ๆ เทียว จะทำกับ
ผู้ที่ เป็นมิตรกันเช่นนั้นที่ไหนจะใช้ได้.

ชะแล่ม
จริงจริง แต่จะว่าผมเป็นมิตรเขา
นะไม่ได้ดอก ผมไม่รู้จัก ไม่เคยเห็น
เขาสักทีเดียว.

คำนำ

ถ้าอย่างนั้นก็ยังร้ายหนักไปอีก ถ้าจะ
เป็นมิตรยังมีทางแก้ตัวได้ว่าถ้าวิสาสะ
นี้ไม่รู้จักกันเลยยังกล้ามาทำเราได้.

ชะแล่ม

จริงครับ จริง แหม! ผมออกโกรธ
ขึ้นมามากแล้ว ผมเห็นจริงตามคุณพระ
ว่า ควรจะต้อง— (ทำท่าต้อย.)

คำนำ

อย่างนั้นจึงจะเป็นลูกผู้ชาย.

ชะแล่ม

ก็แต่ว่าผมยังเห็นข้อขัดข้องอยู่อย่าง
หนึ่ง.

คำนำ

อ้าว ๆ ขัดข้องแล้ว นี่เกิดผ้อเสีย
แล้วกระมัง.

ชะแล่ม

ผ้อไหนครับ ผมกำลังรู้สึกกล้า
ขึ้นทุกนาทีเทียว.

คำนำ

ก็อย่างนั้นมันมีข้อขัดข้องอะไรละ.

ชะแล่ม

ก็ผมน่าจะยังไม่รู้จักนายประคินฐีนี้เลย. ผม ๆ จะยินดีทำตาม.

คำนำ

เอาอีกละ ก็มันจะเป็นไรไป ถึง
จะรู้จักหรือไม่รู้จักก็ต้อยหรือต้อเก็บได้
เท่ากันไม่ใช่หรือ ?

ชะแล่ม

คุณพระไม่รอให้ ผมพูดให้ตลอดนี้
ครับ ผมตั้งใจจะว่า ว่าผมน่าจะยังไม่รู้
จักนายประคินฐี อย่างนี้ผมยังไม่แ
เห็นทางที่จะได้พบปะเขาได้เลย ถ้าผม
ไม่พบเขาผมจะไปต้อยเขาอย่างไร ผม
ก็ยังไม่แเห็น.

คำนำ

พ่อ ชะแล่ม สิ่งไรในโลก นี้ จะ หา
สำคัญเท่าใจเราเองไม่มี ถ้าใจเราขัดมัน
ก็คงทำไปไม่ตลอด ถ้าใจเราไม่ขัดละก็
มันต้องทำไปได้ตลอดวันยังค่ำ.

ชะแล่ม

คุณพระ พูดอะไร ผม ก็ เข้าใจไม่ สู้
แจ่มแจ้งนักตอก แต่ผมเข้าใจเนื้อความ
ว่าคุณพระเห็นว่าใจผมขัดข้องเพราะผม
พลาด ขออย่าให้คุณพระคิดไปเช่นนั้น
เลย ถ้าคุณพระมีอุบายอย่างไรที่จะให้
ผมพบกับนายประคินฐีได้ ขอให้บอก
ผม ๆ จะยินดีทำตาม.

คำณน^๑

ถ้าอย่างนั้นก็ต้องเขียน หนังสือถึง
นายประดิษฐ์.

ชะแล่ม

เขียนหนังสือไปทำเอาเทียวอย่างนั้น
หรือครับ? อ๊ะ! ได้การ ได้การ ผม
เห็นด้วย เราทำให้เขามาบ้านเรา ถ้า
เขาไม่มาเราก็คอดตัว—โอ๊ย! ไม่ใช่—เขา
ก็เป็นคนขลาด เอาละครับผมจะ
เขียนด้วยตัวเอง (หยิบเครื่องเขียน
หนังสือ.)

คำณน^๑

ข้าก่อน จะทำให้เขามาบ้านนี้ดูไม่เข้าที่
เขาจะเห็นเป็นเรลือเขามาดีเสีย.

ชะแล่ม

ก็เราก็คงใจอย่างนั้นไม่ใช่หรือครับ?

คำณน^๑

ที่ไหนได้ ถ้าเช่นนั้นมันก็ไม่เป็น
นักเลงซิ.

ชะแล่ม

ก็จะทำอะไรละครับ.

คำณน^๑

เอาเถอะนำ เขียนตามคำฉันบอก
เถอะ.

ชะแล่ม

ดีเทียวครับ (เตรียมจะเขียน.) ให้อ
หมึกแดงจะดีกระมังครับ ดูสีสันมัน
ค่อยเป็นเลือนดหน่อย.

คำณน^๑

เอาหมึกดำแหละนำ.

ชะแล่ม

ผมจะเริ่มต้นอย่างไรดี (นึกครุ่นหนึ่ง.)
“ถึงเจ้าคนพาลสันดานหยาบผู้เป็นสัตว์
ของเรา” เอาหรือยังครับ.

คำณน^๑

ไม่เอาไม่เอา อยู่ดีที่จะไปแสดงความ
โกรธลงไปหนังสือเช่นนั้นอย่างไรดี.

ชะแล่ม

โอ้ คุณพระให้ ผมโกรธ หน่อยเถอะ
ครับ ถ้าไม่โกรธอยู่ใจมันก็จะอ่อนลง
เสียนะครับ.

คำณน^๑

เธออย่าพูดมาก ให้เสีย เวลา นักเลง
เขียนตามฉันบอกดีกว่า.

ชะแล่ม

เอ้าบอกไปซิครับ (เขียนตามพระ
คำณนบอก.)

คำนวน
บ

“แจ้งความมายังนายร้อยศรีประดิษฐ์
ทราบ ข้าพเจ้าขอบอกมาให้ท่านทราบ
ว่า ถ้าวันนั้นข้าพเจ้าจะได้ไปรับผู้หญิง
ที่ข้าพเจ้ารักนั้นไปจากบ้านของเขา”

ชะแล่ม

เอ๊ะ ก็ผมไม่ได้ไปรับ—

คำนวน
บ

ก็เป็นอย่างนั้น เราชุดอย่างนั้น
เพื่อจะล่อให้มาเจอหน้ากับเราต่างหาก—
“ข้าพเจ้าได้ทราบว่า ท่านก็รัก ผู้หญิงนั้น
อยู่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึง
บอกมาให้ท่านทราบ ถ้าท่านจะไปทีนั้น
ด้วยจะยินดี” —

ชะแล่ม

อะไรพูดรวกกับจะเชิญเขาไปดินเนอ
โฮเทล.

คำนวน
บ

ก็เรา เป็นถึง ลูกพระยาอภิรักษ์ ราช
ไพโรจน์ วาจาเราก็ต้องไพเราะซิ เขาจึง
จะเห็นได้ว่าเราน่ะมันแปดแตรกแท้.

ชะแล่ม

อย่างนั้นก็เอาซิ.

คำนวน
บ

เขียนต่อไปนะ— “ถ้าท่านไม่ไปใน
ทีนั้น ข้าพเจ้า ก็จะ พึง เข้าใจได้ว่า—
เพราะ ท่าน รัก ศรีระ ยิง กว่า รัก ผู้หญิง
นั้น” —

ชะแล่ม

ดีครับ ตรงนงข้าที.

คำนวน
บ

“เพราะฉะนั้นผู้หญิง คนนั้น ก็ไม่ควร
ตกไปเป็นของท่าน ผู้ที่ยอมให้ความ
กลัวเข้าครอบงำลืมความรักกันนี้”

ชะแล่ม

คุณพระช่างแต่งหนังสือจริง.

คำนวน
บ

ยังไม่จบ เขียนไปอีก— “แต่ถ้า
แม้ว่า ท่านจะไปได้ตามที่ข้าพเจ้าหวัง
แล้ว ก็จะได้ เป็นโอกาส ที่จะ แสดงให้
ปรากฏแก่ตา แม่รูปงามว่าใครแน่เป็นผู้
ที่สมควร จะ เป็น ผู้ปกครอง หล่อ น ต่อ
ไป” — เอาละเขียนข้อเถอะ.

ชะแล่ม

ดีเทียวครับ เป็นเก่งละ แล้วคุณ
พระจะไปกับผมด้วยได้ไหมละครับ.

คำณ^๑

ฉันก็อยากไป ฉันอยากดูแกบ้อม
เจ้านายประดิษฐ์นั้นนอนลงไปนง แต่ฉัน
มีความเสียใจที่ไปไม่ได้

ชะแล่ม

เปล่าครับ เปล่า ! คุณพระอย่าเอา
กัหมัดมาไว้ใกล้ ๆ ปากผมนักซิ ผม
ยังปวดฟันอยู่แล้ว.

ชะแล่ม

แล้วกันคุณพระ ผมเสียใจ ผมรู้
สึกว่า ถ้าอยู่ใกล้คุณพระละก็ทำให้ใจ
ผมกลั้วดีจริง ๆ คุณพระไปกับผมหน่อย
เถอะครับ.

คำณ^๑

เช่นนั้นฉันลาทีนะ แล้วก็นั่น
ถ้าพรั่งฉันมาเยี่ยมแก มาได้ข่าวว่า
แกนั้นยังไม่ได้รับงานนายประดิษฐ์ละก็
ฉันก็เป็นสันนิษฐานถือเถอะ ฉันจะต้องเอา
ไปเที่ยวบ่าวร้องเที่ยว ว่านายชะแล่ม
บุตรพระยาอภิรักษ์ราชไพรวันนั้นเป็นคน
ไม่ควรนับถือ คือคล้ายคำที่เขาว่า “ การ
กินการอยู่ใครไม่สู้พ่อ มวยกันขันต่อพ่อ
ไม่สู้ใคร ” สะ ๆ สะ ๆ.

คำณ^๑

ฉันเสียใจจริง ๆ ที่จะไปกับแกไม่ได้
แต่พะเอินฉันมีธุระสำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่ง
ฉันจะรอไว้ไม่ได้ นี่แน่ฉันจะบอกความ
ตามตรง ฉันได้รับจดหมายจากผู้หญิง
ที่ฉันรักอยู่ ว่าจะให้ไปรับหล่อนเวลา
กลางคืนวันนั้น.

ชะแล่ม

ก็ถ้าเผื่อคุณพระมาพรั่งฉันได้ข่าวว่า
ผมนั้น ถูกนายประดิษฐ์ บ้อมมาแล้วคุณ
พระจะว่าอย่างไร ?

ชะแล่ม

อะไรคุณพระ—

คำณ^๑

(ทำเสียงแข็ง) ทำไมนี่แกเห็นว่า
ฉันนั้นแกเกินที่ผู้หญิง จะรักได้อย่างนั้น
หรือ ?

ก็ยังดีกว่าไม่ได้ต่อสู้กันเลย ธรรมดา
การสงครามย่อม ต้องมีแพ้ข้างหนึ่ง ชนะ
ข้างหนึ่ง ถ้าเราแพ้ก็เป็นเวลาเคราะห์
ของเรา อย่างไร ๆ อย่าให้เขาได้ตัว
นั่นละก็แล้วกันเถอะ.

พระราชนิพนธ์ ร. ๖

มกร

ชะแล่ม

ข้าว่า แกยังไม่ทำ ตามที่ว่าไว้ละก็ - ฮี !
(ออกไป.)

ถ้าเสียท่งที่หนิไม่ได้หรือครับ เพื่อ
ไม่หนิมันเอาผมตายทำอะไรละ ?

ชะแล่ม

คำหน
บ

“ ถึงจะตายก็ให้ขายเขาต่อช่อ ” แต่
ว่าไม่ต้องทุกข์ เขาก็คงต้อง ดิดคูก
เหมือนกัน.

ชะแล่ม

ผมนะ สักก็ให้เขาตายเราดิดคูกละ.

คำหน
บ

อะไรนายชะแล่มบุตรพระยาภิรักษ์
ราชไพรวรรณ จะยอมไปดิดคูกทูปหิน
อยู่ด้วยกัน กะอ้ายก๊วย กลางถนน ทิ้งราว
หมวกเทียวหรือ ?

ชะแล่ม

มันก็เสียเกียรติยศ มากจริงอยู่ ครับ
แต่อย่างไร ๆ ผมยังเห็นว่ายังชั่วกว่า
ตายอยู่นั่นเอง อ้ายดิดคูกมันยังมีเวลา
ออก อ้ายตายนี้มันยังไม่มีเวลากลับพัน
คืนมาได้อีกเลย.

คำหน
บ

เฮ้ยฉันจะขึ้นพูดกับแกต่อไป ก็เสีย
เวลา จำไว้เถอะ ถ้าพรุ่งนี้ฉันมาได้

จิ

คุณครับ ขอประทานเสียทีเถอะ
นึกถึงคุณหญิงบ้างเถอะครับ ท่านก็มี
ลูกอยู่ คนเดียว แต่คุณเท่านั้น แหและนะ
ครับ.

ชะแล่ม

อะไรวะ อ้ายจ.

จิ

ตามที่คุณพระแนะนำครับ ผม
แอบฟังได้ยินตลอดครับ ผมขอ
ประทานให้ดังเสียเถอะครับ ถ้าคุณ
อยากค่อยมวยเส้น หรืออยากดื่กัระบิ
กระบองก็ได้ครับ ผมจะรับไปหาครุ
เก่ง ๆ มาต่อมามาตีกับคุณ.

พ. ศ. ๒๔๗๑

จึงนาง

ชะแล่ม

ที่ไหนได้อ้ายจุ ข้าได้ลั่นวาจาไว้แล้ว
ต้องทำตามนั้น ถ้าข้าไม่ทำข้าก็เสียชื่อ
นะซี.

?

พุทโธ ขอให้คุณตรองดูให้ถี่เถอะ
ครับ อ้ายช่อนะ ถ้าเสียแล้ว เปลี่ยน
เสียใหม่ก็ยังไม่พอได้ ส่วนตัวคุณนะ
ถ้าเสียไปแล้วจะหาเปลี่ยนได้ยากนัก.

ชะแล่ม

เอ็งพูดเหลวไหล เอ็งไม่รู้หรือ
โบราณท่านว่า “เสียสินสงวนศักดิ์ไว้
วงศ์หนึ่ง” ข้าจะมายอมเสียศักดิ์เสีย
ง่าย ๆ ยังนั้นจะใช้ได้หรือ? ถ้าเอ็งแอบ
ฟังอยู่ ก็คงจะได้ยิน คำที่ คุณพระ ท่านว่า
“ถึงจะตายก็ให้ขายเขาเถอะ.”

?

นั่นแหละครับ ผมเห็นว่าถ้าเราขาย
ไปเสียแล้วละก็ ถึงเขาจะล่อลวงหรือ
เขาจะไม่ล่อเราก็ดูไม่ได้ นะครับ สู้อยู่
ฟังข่าวเขาเถอะไม่ได้ นะขอรับ.

ชะแล่ม

ทำไม เอ็งเห็นว่า อาจเกิดอันตรายได้
หรือ ?

?

พุทโธ ทำไมจะไม่ไม่ได้ละครับ นาย
ประดิษฐ์เขาเป็นทหาร การรบพุ่งจึงไชย
มันเป็นมือขวาของเขานี่ครับ แล้วขอให้
คุณตรอง ดูเถอะ ชรรถดาทหารเขาไป
ไหน เขาไปตัวเปล่าเมื่อไร อย่างน้อย
ก็พกกระบี่ติดตัวไปด้วย บางทีจะคาด
เบรานิงไปด้วย สักสอง สามกระบะบอกก็รู้
ไม่ได้ ถ้าคุณไปพลาดทำพลาดทางลง
เขาฟัน เสียด้วยเบรานิง หรือยิง เสียด้วย
กระบี่ ก็ตายเปล่า นะครับ.

ชะแล่ม

อ้ายจุ เอ็งอย่า มาพูดให้ข้าหนาว
หน่อยเลย เสียแรงคุณพระได้มาปลุก
ความกล้าขึ้นไว้ในใจข้าแล้ว เอ็งอย่า
มาโยกให้คลอนเสียหน่อยเลย เอ้า!
เอ็งเอาหนังสือนี้ไปส่งให้พี่เถอะ.

?

หนังสือถึงประดิษฐ์หรือครับ ผม
ขอประทานโทษเสียที ผมไม่อยากจะให้
คนที่ทางบ้านกล่าวได้ว่า ผมอดทน
ในการมานาย.

พระราชนิพนธ์ ร. ๑

มกร

ชะแล่ม

อุย ! เอ็งละมันกล้าสู้แต่จิ้งหรีดก็
ไม่ได้ เอ็งอย่ามานั่งพูดกวนข้าวอยู่หน่อย
เลย ประเดี๋ยวความซุซซาตของเอ็งก็
จะกระโดดมาติดเอาเข้า.

จิ

ถ้าอย่างนั้นผมก็ต้องขอลา ผมขอ
กราบให้ถึงฝ่าเท้าสักทีเถอะ. (เข้าไป
กอดเท้านายชะแล่ม.) พุทโธ่ ๆ เสีย
แรงผมได้รับใช้คุณมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย
จะไม่ได้เห็นหน้ากันเสียอีกแล้ว. (ร้อง
ไห้.)

ชะแล่ม

อ้ายจุ. อย่าทำใจข้าเสียনা.

จิอน

(เสียงพูดข้างนอก.) คุณชะแล่ม
อยู่หรือ ?

ชะแล่ม

นั่นดูเหมือนเสียงคุณจอน อ้ายจุ
เอ็งหลักไปเสียทีเกิดนา.

จิ

(พูดแกมสอน.) ผมลาคุณทีละ
ครับ.

ชะแล่ม

ไปเถอะ (จุเดินออกไป สิ้น
เพลง.) อ้ายนี้ราวกับมารประจญเทียว
นะ.

(นายร้อยเอกจอนเข้ามา.)

จิอน

อย่างไรนายชะแล่ม มีหนังสือไป
เรียกกันมาทำไม.

ชะแล่ม

เออแกลมาแล้วก็ดีละ กันนี้กว่าจะ
ปลุกมาเรื่องอะไรกับแกสักเรื่องหนึ่ง.

จิอน

ก็แล้วอย่างไรล่ะ.

ชะแล่ม

แต่เดี๋ยวนี้ กันได้ พบคุณ พระคำนู
แล้ว ได้ปรึกษากันตกลงแล้วว่า จะควร
ทำอะไร เอ้าแน. (ส่งจดหมาย
ถึงนายประดิษฐ์ให้นายจอน.)

จิอน

(อ่าน.) “แจ้งความมายังนายร้อยตรี
ประดิษฐ์ทราบ” — อ้อ ! อะไรงัน.

ชะแล่ม

อ่านเอาเองซิ (นายจอนอ่านหนังสือ
นั้นต่อไป.)

จอน

นี่แกจะเอาจริงหรือ ?

ชะแล่ม

จริงซิ คุณพระคำพูดนั้นหนักก็ตกลง
ในใจว่าจะต้องขานบเจ้านายประดิษฐ์ให้
ได้เทียว.

จอน

ก็จะให้กันทำไมล่ะ ?

ชะแล่ม

แก่ก็เป็นทหาร เพราะฉนั้นแก
คงจะรู้จักนายประดิษฐ์อยู่บ้าง ถ้าแกช่วย
เป็นธุระเอาหนังสือนี้ไปให้เขาได้ก็จะ
ขอบใจมากเทียว.

จอน

เอา เถอะ ถ้าให้ กัน เอาไป ละ ก็
กัน รับรองว่า จะให้นาย ประดิษฐ์ได้รับ
หนังสืออย่างเร็วที่สุด.

ชะแล่ม

ขอบใจ ขอบใจมาก แต่เห็นจะไม่
เป็นการลำบากกับแกเหลือเกินนะ.

จอน

ไม่ลำบากเลย.

ชะแล่ม

เออนี้แน่ะ แกล้มกับกันคืนวัน
สักหน่อยได้หรือไม่.

จอน

นั่นแหละ กันไม่ยากจัดเพื่อนรัก
เช่นแกดอก แต่ว่ากันเป็นคนราชการ
ต้องระวังตัวหน่อย เข้าใจหรือไม่.

ชะแล่ม

เข้าใจ เข้าใจ ถ้าเช่นนั้นก็ช่างเถอะ.

จอน

ถ้าเช่นนั้น กันจะต้อง รับเอาหนังสือ
นี้ไปละนะ. (ลุกขึ้นจะไป.)

ชะแล่ม

เดี๋ยวก่อน ถ้านายประดิษฐ์ถามว่า
กันเป็นคนอย่างไรละก็ แกช่วยหนุน
กันหน่อยนะ บอกเถอะว่ากันนี่เป็น
คนเก่งเหลือเกินเทียวนะ.

จอน

ได้ซิ กันจะว่าแกนะเป็นคนกล้าไม่
มีตัวจับเทียว.

ชะแล่ม

จอมน

อย่างนั้นซิ เพื่อเขาตกใจกลัวเขาจะ เปล่า ไม่อยาก เทียว ตกกรกช.
ได้ไม่ไปกีดขวาง บอกด้วยว่ากันนะเป็น (หัวเราะ.)
ขุ ขุ ขุ ขนขอลอชาเทียวตามแถบบ้านกัน.

ชะแล่ม

จอมน

อย่างนั้นซิ เป็นนักเลงโตเกือบ เออนั่นนะ แล้วแก้วด้วยนะว่า
เท่า อ้ายดอกรัก หรืออ้ายทองแดง เทียว เมื่อ แก พบ กันนะ กันโกรธ เหลือ เกิน
นะ ตามแถบบ้านแกละเขาเรียกแก โกรธบัง ๆ เทียวนะ.
ว่าชะแล่มราชสีห์เทียวเอาไหม.

จอมน

ชะแล่ม

(หัวเราะ.) ได้ซิ อย่างตกเลย กัน

ดีเทียวๆ ให้กลัวไว้ดีกว่าจะได้เลี้ยง จะพูดให้ดีเทียว. (เดินไปทางประตู.)
เสีย กันไม่อยากจะเอาเลือดเอาเนื้อเจ้า
ประคิษฐ์นั้นดอกนะ เข้าใจไหม ?

ชะแล่ม

จอมน

อย่าลืมนะ ชะแล่มราชสีห์นั้นะ.

เข้าใจซิ แกละใจดีเหลือเกินนัก.

จอมน

ชะแล่ม

เออน่ากันไม่ลืมดอก นักเลงโต

อ้าว ทำไมแกอยากให้ฉัน เอาชีวิต ทำนองอ้ายดอกรักเทียว สะ ๆ สะ ๆ.
นายประคิษฐ์เทียวหรือ ?)เดินหัวเราะออกไป.)

จบองก์ ที่ ๓

องก ที่ ๔

ฉาก — ในสวนบ้านแม่ลำไย.

(แม่ลำไยกับแม่เลียบ นั่งอยู่ด้วยกันในสวน แต่นั่งคนละเก้าอี้.)

ลำไย

เลียบ

ฉินขอถามหน่อยเถอะ ว่าทำไมนะ (พูดบึ้ง) จริงซี นายจอนที่แก
หล่อน ถึงได้ตั้ง หน้า แต่จะ ขัดติโยไม่ ได้พบแล้วนะ.

ตกลงอยู่ที่เดียว. ทำไมรูปเขาไม่งาม
หรือ ? เขาไม่เป็นผู้ดีมีสกุลหรือ ?
กติกาก็เขาไม่เรียบร้อยหรือ ?

ลำไย

เห็นได้ชัดเลยว่านายจอนนะ เขา
เป็นผู้ดี และเป็นคน กะดิก เรียบร้อย,
ทั้งพูดจาหรือก็ไพเราะน่าฟัง รูปร่าง
หรือดูสง่าราศี หาดิไม่ได้ อย่างนั้น
ละจะไม่พอใจอีกหรือ ?

เลียบ

(พูดบึ้งแลหัวเราะพลาง.) ฮือ ๆ
หมพี่ประดิษฐ์เสียจน เลิศลอยฟ้า เทียว
นะ แล้วก็ไม่รู้สีกตัว (พูดต้ง) ก็
พี่ประดิษฐ์ก็เป็นคนเช่นคุณบ่าวเหมือน
กัน ไม่ผิดกันเลย.

เลียบ

ถ้านายจอนนะ เป็นคนที่คุณบ่าวจะ
ก็ทำไม่ดิฉันจะไม่พอใจ.

ลำไย

(บ่าวคนหนึ่งลงมาจากเรือน.)

อย่า เอา คน ไพร่ กุม ภิ เช่น นั้น มา
เปรียบเทียบกับ ผู้ดีอากุลมูลเหตุอันสูง
อย่างนายจอนน้อยเลย นายจอนนะ
เขาออกดีสารพัดจำปาตะ.

บ่าว

เจ้าคุณสักรินทร์กับนายร้อยเอกจอน
มาหาคุณนายเจ้าค่ะ.

ลำไย

ไปเชิญออกมาที่นี้เถอะ เย็นสบายดี
(บ่าวกลับไปบนเรือน.)

เลียบ

(พูดบ๊อง.) เอาละ ได้คู่สนุกกัน
ละ ประเดี๋ยวพบนายจอจริง ๆ เข้า
คุณบ๊ายจะทำหน้าอย่างไรบ้าง คงพิลึก.
(หัวเราะ.)

ลำไย

นี่แน่ แม่เลียบ ขอให้ หล่อน
ประพฤติ มารยา ให้ เหมือน ผู้หญิงสาว
อื่น ๆ เขาบ้างเถอะ อย่าให้ฉันต้อง
ทรยศอดสูเขาหน่อยเลย.

เลียบ

ดิฉันได้บอกคุณบ๊ายแล้วว่า ดิฉันนะ
ได้ตั้งใจไว้แน่นอนแล้ว เพราะฉนั้น
ขอให้คุณบ๊ายเข้าใจเถิดว่า ดิฉันจะไม่ยอม
พูดกับนายจอจนคำเดียวเทียว. (ยก
เกาอี้ขึ้นให้หล่อนหันไปทางประตูที่ลงจาก
เรือน.)

(พระยา สักกรินทร์ กับ นายร้อยเอก
จอกลงมาจากเรือน.)

สักกรินทร์

แหมแม่ลำไย อ้ายลูกชายฉันมัน

เป็นอย่างไรพิลึกจริง ๆ มันจะไม่มากับ
ฉันเสียให้ได้เทียว ฉันเกือบจะต้อง
ลุดมานั่นแน่ะ แล้วก็เมื่อมาตามกลาง
ทางฉันก็ต้องจับมือไว้ มันตั้งทำอะไร
ทำเดี๋ยว.

ลำไย

(พูดกับแม่เลียบ.) นั่นอย่างไร
ไม่ว่าเจ้าคุณท่านเสียละ ? จะมาทำ
มือแข็งเป็นพ่อลาวแก่นแก้วอยู่เช่นนั้น
จะใช้ได้หรือ?

เลียบ

ดิฉันบอกหรือว่า ดิฉันอยากเป็น
พ่อลาวแก่นแก้วแก่นขวัญ ไคมลอย
อะไรไม่รู้.

ลำไย

ก็มันแต่อ่านหนังสือชะโลมโลกอยู่นี่
จะรู้จักเรื่องอาชาริราชอย่างไรได้ ?

สักกรินทร์

ฮะแสม ๆ อย่างไม่แม่ลำไย ตกกล
หรือไม่ตกกล ฉันหวังใจว่าแม่เลียบ
จะได้ตรึตรองดูตลอดแล้ว และคง
จะแลเห็นความจำเป็นในการที่จะตามใจ
แม่ลำไยผู้เป็นบ๊าย (พูดกับนายจอ.)
อย่างไรละอ้ายจอ พูดไปบ้างซิ.

จอห์น

(พูดบ้อง.) นี่จะทำอะไรดีก็ไม่รู้
(พูดกับพระยาจักรี.) ก็ดูเถอะ
ขอรับ ถ้าได้เท่าเงินยังอยู่ใกล้ๆ ละก็
หล่อนไม่แลดูกระผมเทียว กระผม
นึกแล้วว่าจะเป็นเช่นนี้ กระผมเรียน
ได้เท่าแล้วที่เดียว เชื้อกระผมเถอะ
ขอรับ ถ้าได้เท่าโปรดหลักไปเสียละก็
บางที่หล่อน จะ สิ้น ขวดยเงิน ไป บ้าง นะ
ขอรับ. (พูดกันเบา ๆ ต่อไป.)

เลียบ

(พูดบ้อง.) พลิกจริง ทำไมคุณบ้ำ
ยังไม่เห็นแปลกอีกนะ หรือจะยังไม่
ได้ดูนายจอห์นก็ไม่รู้ บางที่แต่งทหาร
จะดูคล้าย ๆ กันไปกระมัง คุณบ้ำตา
แกก็ออกจะชมชานเต็มที่อยู่แล้วด้วย.

ลำไย

ดิฉัน เสียใจ ที่ ดิฉัน มี พินิจ ว่ากล่าว
หลานสาวดิฉันน้อยเต็มทีนะเจ้าคะ. (พูด
กับแม่เลียบ.) จะหันหน้ามาทางนี้หน่อย
ก็ไม่ได้.

ลักขณ

ถ้าอย่างไร แม่เลียบจะชี้แจงให้ฉัน (หันกลับมาทางพ่อ.) กระผมข้างรู้สึก
ทราบสักหน่อยไม่ได้หรือ ว่าทำไมหล่อน ประหม่าเสียจริง ๆ ขอรับ กระผม

ถึงได้ซังลูกชายฉันนัก (พูดกับนาย
จอห์น.) อย่างไรละอ้ายจอห์นเอาเสียงไป
เก็บไว้เสียที่ไหนถึงพูดไม่ออก.

ลำไย

ดิฉันไม่แลเห็นเลยว่า แม่เลียบจะ
ชี้แจงอย่างไรได้ (พูดกับแม่เลียบ.)
อย่างไรไม่พูดไปบ้างละ.

ลักขณ

(พูดกับนายจอห์น.) ก็ทำไมเอ็งจะ
พูดไม่ได้เทียวหรือ พลิกจริง ๆ.

เลียบ

(พูดบ้อง.) เออข้างฝ่ายผู้ชายก็ดู
คล้าย ๆ เรา ความคิดดูจะตรงกับเรา
แต่ชอบกลจริง ๆ ทำไมคุณบ้ำยังไม่เห็น
แปลกเลย อะไรนายจอห์นหน้าตาจะ
เหมือนพี่ประคินจ้ะเห็นเหลือเกินอย่างนั้น
เทียวหรือ ?

ลักขณ

อย่างไรล่ะวะ อ้ายจอห์น ?

จอห์น

สะแอม ! เอ้อ — อ่า — หล่อนจ้ะ

ทราบอยู่แล้วว่าจะเป็นเช่นนั้น กระผม
ทราบ อยู่ในใจ แล้ว ตั้งแต่ ก่อน จะ มา
ความรักนั้นชอบทำให้ใจผมบ่่วนบ่้นไป
หมด.

สัทินทร

ก็อัยความรักนั้นมันไปเกี่ยวอะไรกะ
เสียงเอ็งล่ะ อะไรเอ็งรักจนเป็นใบ
เกี่ยวหรืออัยบ๊า ไป ! เข้าไปพูดกะเขา
อีกซิ.

ลำไย

เจ้าคุณกะ ถ้าอย่างไรเจ้าคุณกับ
ดิฉัน พา กันไป เสีย ให้ ทาง หน้อย จะ ดี
กระมัง, เขาจะได้ไม่ช่วยเงินพะเนินใจ.

สัทินทร

อย่าเพ่อ เลยยะ (พูด กับ นาย
จน.) อย่างไรล่ะอัยจน ข้า เดือน
จนจะขี้เกียจพูดแล้ว เอ็งขากรรไกรแข็ง
เสียแล้วหรือ ?

จอห์น

(พูดบ๊อง.) เจ้าประคุณ ขออย่า
ให้ แม่เลียบเหลียวมาหน้อยเลย ต้อง
แปลงเสียงเสียหน้อย (เข้าไปพูด
กับแม่เลียบ แกล้งทำเสียงแผ่ว ๆ.)
หล่อนจ๋า หล่อนได้โปรดฟังคำวิงวอน
ของดิฉันหน้อยเถอะ.

สัทินทร

นั่นเอ็งเป็นอะไร จะพูดออกมา
ดัง ๆ ไม่ได้หรือ มัวแต่พูดอ้อแอ้ ๆ
ราว กับ อัยกระบอกเสียง ที่ ตานจวนจะ
ขาด.

จอห์น

กระผม—กระผม—ประหม่อมันเหลือ
เกินนักขอรับ แล้วก็ออกกะกระดาก
เหลือเกินเทียวครับ.

สัทินทร

นั่นอัยจน ถ้าเอ็งไม่พูดออกมา
โดยทันทีให้ คล่องปอดไปเดี๋ยวนี้ละก็
ข้าเป็นต้องเคืองกันแน่ละ แม่ลำไยจะ
ทำอย่างไร ถึงจะ คิด อ่าน จัดการให้ แม่
เลียบหันหน้ามาทางนี้ได้ ดูข้าง ๆ ถึงม
ดจริง แต่ดิฉันเชื่อว่าข้างหน้าคงจะม
กว่ามากเป็นแน่— อย่างไรละอัยจน
(บ๊วยปาก.)

จอห์น

(พูดบ๊อง.) เราเห็น จะจอด กัน
คราวเอง— (เดินเข้าไปที่แม่เลียบ
แลพูดเบา ๆ.) แม่ขอดรักของพี่
อย่าตกใจไปเลย ทำเฉย ๆ เสียเถอะ
แม่คุณ.

เลียบ

(พูดบึ้ง.) เอ๊ะ! เสียงพี่ประติษฐ์
อะไรจะหลอกเอาดีมี จนเจ้าคุณ
สักรินทร์เชื่อว่าเป็นลูกท่านได้เที่ยวหรือ-
(ค่อย ๆ เหลียว มา จน แล เห็น หน้า
นายจนก็ลูกละหล่น.) พุทโธ! น
พี่ประติษฐ์นี่เองแหละหรือน้อย่างไร
กันคะพี่ประติษฐ์.

จน

(พูดบึ้ง.) เสรีเที่ยวเรา จอด
ไม่ต้องแฉะ!

สักรินทร์

พี่ประติษฐ์! พี่ประติษฐ์! อะไรกัน
นี่ ก็นี้นายร้อยเอกจนลูกฉันต่างหาก.

จำเริญ

ดูเอาซิแม่เลียบ, ข้างไม่สะอาด
บ้างเลย. คำที่ล้าเลิกถึงเจ้าประติษฐ์
นี่อยู่เสมอ จนเห็นใคร ๆ เป็น นาย
ประติษฐ์ไปหมด ขอ ประไพไพโทษ
นายจนเขาเสียเดี๋ยวนี้แหละ.

เลียบ

นายจนที่โหดฉันไม่เห็น ห็น กันแหละขอรับ
แต่พี่ประติษฐ์ของฉันเท่านั้นเอง. คู่ก่อน.

สักรินทร์

ตายจริง! แม่คนบ้า เสีย แล้ว
กระมัง.

จำเริญ

จริงเจ้าคะ พูดเหมือน เสีย สถิติพยา
กรณ์— แม่เลียบ! นั่นมาพูดถึงนาย
ประติษฐ์ประตอยอะไรที่นั่น? หล่อน
ก็ได้เคย พบ นายจน แล้ว ที่เดียว นี่นะ
หล่อน จะต้องแต่ง กับท่าน ผู้นี้แหละรู้
หรือไม่.

เลียบ

ดิฉันเต็มใจ เที่ยวในการ ที่จะให้ฉัน
ทำการสปรสกับพี่ประติษฐ์.

สักรินทร์

บ้า! บ้าแน่เสียแล้ว โรคถึงคลอ
งสารได้ หรือ อ้ายเจ้านั้น จะเล่นระยำ
อะไร อย่างไรบ้างแล้วก็ไม่รู้ เฮ้ย!
นี่เอ็งนี่ใครแน่ เอ็งบอกข้าหน่อยเถอะ.

จน

กระผมก็ออกจะไม่ใคร่แน่ใจเหมือน
กันแหละขอรับ กระผมจะต้องนึก
คู่ก่อน.

พระราชนิพนธ์ ร. ๖

มกร

ลักขณ

กั้นะเอ็งไม่ให้ลูกข้าดอกหรือ ถึง
เอ็งจะไม่รัก ข้อตัวของตัว ก็รักษาข้อแม่
เอ็งหน่อยเถอะ.

ลำไย

เออจริง แก่นะใครแน? ฉันทออก
จะอะสงฆ์ขี้นมาแล้ว.

จอ

ได้เท่าขอรับ กระผมจะเป็นลูก
ของเมียได้เท่านั้นเป็นแน่ ละครับ ใน
ส่วนได้เท่านั้นกระผมก็หวังใจว่า ความ
ประพฤติ ของกระผม คงจะ เป็น พยาน
พออยู่แล้ว — คุณลำไยครับกระผมมี
ความนับถือคุณ เหมือนหนึ่ง คุณเป็นบ้า
กระผมจริง ๆ เทียวนะครับ — แม่เลียบ
ฉันไม่จำเป็นที่จะต้องบอกว่าฉัน กับนาย
ประติฐฐะเป็นคนหนึ่งคนเดียวกัน ก็
การที่ฉันได้ปลอมแปลงตัวมาเช่นนั้น ก็
หวังจะล่อใจ หลอมนำใจ หลอมนำใจ
จริงหรือไม่ ถ้าดีจริงแล้วถึงแม่ฉันจะ
เป็นผู้ไม่มีตระกูล และเป็นคนจน อย่าง
ไร ก็คงจะมีความเมตตาต่อฉัน นี่ก็
เป็นจริงตามความคาดหมายแล้ว จึงทำ
ให้ฉันมีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง และ

หวังใจว่า ตามที่หล่อนได้เมตตาต่อนาย
ประติฐฐะเพียงไร คงจะมีความเมตตา
ต่อนายร้อยเอกจอเช่นเดียวกัน.

เลียบ

(เสียงโกรธ.) แล้วกัน เลียบไม่ได้
ลักได้พากันซี.

ลักขณ

อะ ๆ อะ ๆ อ้ายจอ เอ็งนี่เก่ง
พอใช้ตกรกรกช (หัวเราะใหญ่.) แต่
ที่จริงข้าก็ไม่เสียใจดอก ในการที่เอ็ง
ไม่ให้คนใจร้อยเอ็ดเหมือนที่เอ็งแกล้ง
ทำ เอ็งหลอกพ่อ เล่นสนุกใจเทียว
นะวะ เอ็ง กลับใจยังเอ็ง แหะนะ
ข้าหนักแล้วเทียวว่า คุณกลับพลิกเร็ว
เหลือเกินนัก อะ ๆ อะ ๆ ทำหน้าเชื่อ
ดีจริง “แม่เลียบ เลียบไหน” อะ ๆ —
“ถ้าเป็นที่พอใจของได้เท่าแล้ว ผมก็
พอใจ” — อ้ายระยำ! แต่ข้าก็อดหัวเราะ
ไม่ได้ (ชี้แม่เลียบ.) ตาเหล่ด้วยไม่
ใช่หรือ แล้วก็ดูเหมือนผมหยิกด้วย
หา! อย่างไร นี่เอ็งยังเขินหน้าได้ออย่าง
ไรวะ อ้ายหน้าด้าน พอดูอยู่ อะ ๆ
อะ ๆ อ้ายจอเอ็งนี่เล่นระยำมาก แต่
มันก็ขี้นอยู่ ข้าอดหัวเราะไม่ได้.

จอห์น

พุทโธ! ผมรู้สึกอายอยู่ครับ.

ลำไย

อู๊ย! ตายจริงเจ้าคุณคะ ดิฉันก็ฟังจะเข้าใจความตลอด— เออนาจออน เช่นนั้นก็เธอ นะ เองแหละ หรือที่เขียนหนังสือถึง แม่เลียบ เขียนชื่อว่า นายประดิษฐ์ เธอหรือที่เรียกกันว่ายายยักษ์นี่ครับคร้า.

จอห์น

(พูดกับพระยาจักรินทร์.) ใต้เท้าครับได้โปรดเมตตากระผมหน่อยเถอะครับ นี่กว่าเอาผมไว้ใช้เถอะ.

จักรินทร์

แม่ลำไย แม่ลำไย อ้ายการมันก็แล้วไปแล้วนะหล่อน มันเด็กเช่นนั้นจะถือโทษอะไรมันนักเล่า.

ลำไย

ถ้าเจ้าคุณพอใจดิฉันจะขัดติโยได้ฤๅเจ้าคะ.

จักรินทร์

ที่จริงถ้าเขารักกันอยู่แล้วอย่างนั้นะ มันจะกลับเป็นกำไรเสียอีกนะแม่ลำไย.

(พูดเบาลงหน่อย.) ฉันทันกว่าเราหลีกเลี่ยงเสียสักครู่หนึ่งเห็นจะดีกว่า เพราะเขาจะได้พูดจาดีกันเสีย เธออยู่นะ กัด ๆ ขวาง ๆ เขา.

(พระยาจักรินทร์ กับ แม่ลำไยพากันเดินออกไป ทางสวน ตรงกันข้ามกับเรือน แม่เลียบนั่งเก้าอี้หลังมาทางนายจอห์น.)

จอห์น

(พูดบ้อง.) ฮือ! ทำทางแม่เลียบดูตรองมากอย่างนี้ไม่เข้าที่ (พูดดัง.) แม่เลียบจ๋า.

เลียบ

(พูดเสียงกระซก ๆ.) เจ้าขา.

จอห์น

(พูดบ้อง.) นั่นเป็นไรละ เจ้าขาเอาแล้ว (พูดดัง.) อะไรหล่อนยังจะไม่พอใจอะไรอีกเล่า อะไร ๆ ก็ตลอดปอดโปรงทุกประการแล้ว คุณบ๊าของหล่อนหรือก็ได้ตกลงยินยอมพร้อมใจแล้ว.

เลียบ

ฮือ ๆ ยินยอมพร้อมใจ ฮือ ๆ!

จอห์น

ก็การที่ตกลงกันได้โดยเรียบร้อย
อย่างนั้นะมันน่ายินดีเบาหรือ เราทั้งสอง
ก็จะได้อยู่กินด้วยกัน โดยความผาสุก
ส่วนเรื่องมฤตก —

เลียบ

มฤตกพกสถานอะไร ฉันไม่ได้
อยากได้เลยจนคิดเดียว.

จอห์น

เอาอย่างนั้นไม่ต้องพูดถึงก็ได้ ว่า
แต่จะกำหนดวันกันคราวเดือนไหนดี การ
แต่งงานของเราต้องทำให้หรูหราหน่อย.

เลียบ

ไม่เห็นจำเป็นจะทำให้หรูหราเลยจน
คิดเดียว.

จอห์น

โอแม่เลียบอย่างไรพูดเช่นนั้น นี่
เนาะหล่อนฟังฉันวิงวอนหน่อยเถอะ.

เลียบ

การวิงวอนจะมีประโยชน์อะไร เลียบ
เวลาเปล่า ๆ คุณทราบอยู่แล้วว่าถึงจะวิง
วอนหรือไม่วิงวอนก็เท่ากัน ฉันคงต้อง
เป็นเมียคุณอยู่นั่นเอง อย่างไร ๆ ก็ไม่
พ้นเงื้อมมือคุณไปได้.

จอห์น

หล่อนอย่าเข้าใจผิด ถ้าหล่อนไม่
พอใจแล้วฉันไม่สนใจหล่อนเป็นอันขาด
ถ้าเมื่อหล่อนสิ้นรักฉันแล้ว ฉันก็มี
ทางอยู่ทางเดียว แต่จะต้อง หลีกไปเสีย
ให้พ้นเท่านั้น (พูดบ้อง.) ต้องลองทำ
จนใจสบาย.

เลียบ

ก็ความผิดของใครล่ะ คุณอยาก
มาหลอกหลวง ฉันเล่น รวกับเด็กกับเล็ก
แล้วกันมันกั้นอยู่ในใจหรือ ว่าช่าง
หลอกเชื่อง่ายจริง ๆ.

จอห์น

พูดไรแม่เลียบ ฉันไม่ได้คิดเช่นนั้น
เลย.

เลียบ

ฉันนะนี่ก็เชื่อแน่ว่าใจ ว่าหลอก
คุณบ้าได้อย่างไร นี่ก็จะเป็นช่องที่
จะได้เปรียบคุณบ้า มาเดี๋ยวนี้ฉันกลายเป็น
เป็นคุณบ้าได้เปรียบเต็มประตูเทียว เดิม
ฉันคิดว่าจะได้มีโอกาสมีตัวที่ตรงกันข้าม
กับความประสงค์ของคุณบ้า นี่คุณบ้า
กลับได้มีโอกาสยินยอมพร้อมใจ ตกกลง

พ.ศ. ๒๔๗๑

ชิงนาง

เป็นตัวฉันเอง เป็นคนถูกลงมากกว่า
คนอื่น อ่อนแอ (ซื่ออกเกิด.) ใน
นั้นจะมีรูปนายประดิม ด้้นข้างเป็นบ้า
คลั่งไคล้ไหลหลง เอามาผูกคอไว้ทั้ง
กลางคืนกลางวัน ข้างไม่ได้นึกได้ฝันเลย
ตัวนั้นถูกเขาหลอกทำเล่นเสีย เหมือน
กับทารกนั้นแอ (โยนด็อกเกิด.) ฉัน
ไม่อยากแะแต่ต้องอีกต่อไปแล้ว และ
ขอให้เชื่อเถะอย่าว่าแต่รูปเลย ถึงตัว
คนเจ้าของ รูปนั้นฉันก็จะทิ้งเสียได้เช่น
เดียวกัน.

จอห์น

ก็ตามใจหล่อน กระธูปอันเดียว
จะไปทะเลาะกันไปทำไมไม่เห็นเป็นเรื่อง
หล่อนจะโยนทิ้งเสียก็ได้ ถึงส่วนตัวฉัน
ก็เหมือนกัน ถ้าหล่อนจะทิ้งเสียก็ได้
อย่านึกเลยว่าฉันจะตรอมใจตาย แต่
มันก็มีข้อน่าขันอยู่บ้างนะหล่อน. (หัว
เราะ.)

เลียบ

ฉันยังไม่แลเห็นเลยว่าฉันอย่างไร.

จอห์น

มันจะขันอยู่ที่ที่ที่คนเขา พูดกันไป
ต่าง ๆ นะซี บางคนก็จะว่าแม่เลียบ

นะยังเด็กนัก ยังไม่รู้รักใจตัวเอง ถึงได้
กลับใจได้ง่าย ๆ แต่ก็ไม่สู้กระไรดอก
ยังจะมีคนอื่นอีกจำพวกหนึ่ง ที่พูดว่า นาย
จอห์นนะ เมื่อแรกนั้นเขาหลงรักแม่เลียบ
เพราะเป็นคนหน้าตาจิ้มลิ้ม และยังสาว
รุ่น แต่ครั้งเขาได้คุ้นเคยกับแม่เลียบ
เข้าจริง เขาก็เบื่อเท่านั้นเอง ถึงได้
ต้องเลิกกันไป แต่ถึงแม้เขาพูดเช่นนั้น
หล่อนก็ไม่วิตกไม่ใช่หรือ ?

เลียบ

พุทโธ่ มารังแกเอาเหลือทนเหลือ
ทนแล้ว. (ร้องไห้.)

จอห์น

(พูดบ้อง.) จะเอาหน้าตามาข่มขู่เรา
เท่านั้นเอง ไม่ได้ต้องแกล้งทำเฉยเสีย
ให้เซ็ด.

(พระยาสักกรินทร์ กับแม่คำโยกลับ
เข้ามา.)

สักกรินทร์

อ้าวอย่างไรกัน นึกว่าเขาเถวกัน
อย่างไรเหลือที่จะเข้าใจได้ อย่างไรละ
อ้ายจอห์น.

จอห์น

ถามแม่เลียบเขาคุชกรับ.

ลำไย

ตายจริง ! นี่เกิดตุลียุคอะไรกันขึ้น
ก็ไม่รู้ ! อบาทิเหตุมัน เป็น อย่างไร
แม่เลียบ ?

เลียบ

ถามคุณจอนเขาตุลียุค.

ลักรินทร

ตกรนกรชิ ประเดี๋ยวได้เกิดเคื่อง
กัน อย่างไรอัยจอน นี่เื่องกลายเป็น
นายประดิษฐ์ ประคอบ อะไรไป อีกแล้ว
หรืออย่างไร.

ลำไย

จริงนะเจ้าคะ, นี่นายจอนจะคิด
พิกล อบาย ขยายบรรด อะไร อีก ก็ ไม่รู้.
นายจอนละก็แปลงเพศได้ต่าง ๆ ราว
กับนายหาน้ำเทียว.

จอน

ผมขอตัวทีเถอะครับ ผมเชื่อว่า
หลานสาวคุณเองจะเล่าเรื่องได้ดีกว่าผม
มาก.

ลำไย

อย่างไรแม่เลียบ ? จะเลื่องการันต์ เทียว อะ ๆ อะ ๆ อัยจอนมันใจร้อน
ไปข้างไม่ได้ฤฯ.

เลียบ

คุณบ๊วยได้เคย ส่ง ดิฉัน หลายครั้ง มา
แล้วทำให้เลิกกับนายประดิษฐ์ ไม่ให้
พูดถึงหรือเกี่ยวข้องกับ อย่างหนึ่งอย่าง
ใดเลย เดียวคุณบ๊วยก็ได้เห็นนายดิษฐ์
แล้ว ส่วนดิฉันก็เห็นใจเขาแล้ว เพราะ
ดิฉัน ดิฉัน มีความ เต็มใจ ที่จะ ทำ ตาม
คุณบ๊วยส่ง ดิฉันไม่ขอพบไม่ขอเห็น
ไม่ขอเกี่ยวข้องกับท่านผู้นั้นอีกต่อไปละ
เจ้าคะ. (ลูกขึ้นเดินเข้าไปในเรือน.)

ลำไย

เออ ๆ นาวีปลาจริง ๆ. นี่นายจอน
ไปทำอะไรให้หลานสาวฉันขัดใจละ.

ลักรินทร

(หัวเราะ.) อะ ๆ อะ ๆ ฉันเข้าใจ
แล้ว อะ ๆ อะ ๆ.

จอน

เปล่าเลยขอรับ ผมไม่ได้—

ลักรินทร

อ้าย ! ไม่ต้องโกหก ข้าเข้าใจดี

เทียว อะ ๆ อะ ๆ อัยจอนมันใจร้อน
เกินไป.

ลำไย

อะไรเจ้าคุณก็! สะๆ สะๆ อะไร
นายจอนก็ช่างกระไร.

จอน

พุทโธผมได้-

สักรินทร์

อย่าแก้ตัวเลย อ้ายจอน เอ็งมัน
เป็นลูกพ่อนะ สะๆ สะๆ แม่ลำไย
อ้ายจอนมันเหมือนพ่อมัน ใจมันเร็ว
นัก สะๆ สะๆ นี่เอ็งก็ไปทำอะอะ
เอาจนแม่เลียบตกใจเท่านั้นเอง.

จอน

ผมสาบาลได้เที่ยวครับ ผมไม่ได้-

สักรินทร์

อย่าแก้ตัวให้เสียเวลาเลย เอาเถอะ
แม่ลำไยคงจะ จัดการให้เป็นทีเรียบร้อย
ปรองดองกันได้ดอก แม่ลำไยหล่อน
ต้อง ช่วยหน่อย บอก แม่เลียบ เอาว่า
อ้ายจอนมันใจเร็วย่างนั้นเอง พวกฉัน
มันเป็นอย่างนั้นทั้งพวก ฉันก็เหมือน
กันอย่าให้แม่เลียบถือเลย มันไม่ได้
ตั้งใจร้ายอะไรดอก สะๆ สะๆ.

ลำไย

เอาเถอะเจ้าค่ะ, ดิฉันจะลองไป
ไต่เข็ญดู ขอเจ้าคุณอย่าได้วิตกอาช
มากไปเลย. แต่เชิญเจ้าคุณเข้าไปใน
เรือนก่อนเถอะเจ้าค่ะ จะพูดจาให้
ตกลงกัน ในเรื่องที่จะจัดการสาวห
มงคลกันต่อไป. (แม่ลำไยพาพระยา
สักรินทร์ กับ นายจอน เข้า ไปใน เรือน.)
(แม่เลียบกับนางชั้นลงมาจากเรือน.)

เลียบ

อ้อ เช่น นั้น เอ็งก็รู้ เหมือนกัน หรือ
ว่านายประคินรู้เ็นใคร.

ชั้น

เจ้าค่ะ ดิฉันก็ได้ทราบก่อนคุณนาย
หน้อยหน่ง.

เลียบ

เช่นนั้นตกลง เป็นข้าโง่งมบังคับขบัต
โหมกว่าคนอื่นหมด เอาเถอะแล้วไป
เถอะ ไม่ขอพบขอเห็นอีกต่อไปเทียว.

ชั้น

อะไร คุณนายจะโกรธ เอา มาก มาย
อย่างนั้นเทียวหรือ ?

เลียบ

จะไม่ให้ข้าไกรธอย่างไร อยู่ดีดี
เอาตัวข้าไปขายเล่น รวากับ หมู กับหมา
แล้วก็เสียแรงได้คิดการที่จะหนีไว้ตลอด
แล้ว เสียแรง หา กระดาง กระไดไว้
เหมาะเหม่งสำหรับพาดหน้าต่าง เสีย
แรงได้เตรียมจะหัวเราะเยาะคุณบ้ำ นี่
คุณบ้ำกลับหัวเราะเยาะข้าได้ เหลือทน
จริง ๆ.

ขึ้น

ก็จะทำอะไรละเจ้าคะ ไหน ๆ
การมันก็แล้วไปแล้ว.

เลียบ

ข้ายังไม่ยอมให้แล้ว ไหน ๆ ได้
เตรียมไว้แล้วว่าจะตามผู้ขายไป ข้าจะ
ต้องหนีตามผู้ขายไปให้ได้ ไปตาม
นายชะแล่มมา.

ขึ้น

คุณนายคิดดูเสียให้ดีกว่าก่อนเถอะคะ.

เลียบ

ข้าก็คิดตลอดแล้ว ไปตามนายชะแล่ม
มาเดี๋ยวนี้แหละ ได้ยินไหม ?

ขึ้น

คุณนายจะเอาอย่างนั้นจริง ๆ หรือคะ? ได้ดูดีกันละ.

เลียบ

จริงนะซิ.

ขึ้น

ได้คิดหน้าคิดหลังตลอดแล้วหรือคะ?

เลียบ

เอ็งอย่ามา สอน ข้า ไป ตาม นาย
ชะแล่มมา.

ขึ้น

แน่นะคะ.

เลียบ

ยัง จะ มา ต่อ ล้อ ต่อ เกียง อะไร อีก
(กระแทบดิน.) ไป! ไปเดี๋ยวนี้แหละ.

ขึ้น

ถ้าเช่นนั้นก็ต้องไปไหนไกลดอก

คะ.

เลียบ

ทำไม ?

ขึ้น

นายชะแล่ม มาขึ้นดูหลังคาเรือนอยู่
ที่กลางถนนนี่เสมอแหละคะ.

เลียบ

เช่นนั้นก็ไปเรียกเขาเข้ามาในนี้. (นาง
ขึ้นออกไปทางในสวน.) อะ ๆ อะ ๆ

พ.ศ. ๒๔๗๑

ชิงนาง

(นางชั้นพานายชะแล่มเข้ามา แล้ว
นางชั้นเลยหลักเข้าไปในเรือน.)

ชะแล่ม

หล่อนเรียกฉันเข้ามาทำไม ?

เลียบ

นี่ นายชะแล่ม นะ ยังรักฉัน อยู่
เหมือนอย่างเดิมหรือ ?

ชะแล่ม

(พูดบึ้ง.) เอ๊ะนี่อะไรกัน ?

เลียบ

อย่างไรไม่ตอบล่ะ ?

ชะแล่ม

ก็ ๆ ก็ ๆ—

เลียบ

อะไรมันแต่ก็ ๆ อยู่นั่นแหละ.

ชะแล่ม

ก็ ๆ ฉันก็ไม่เปลี่ยนแปลงความเห็น
อะไรเลย.

เลียบ

ถ้าเช่นนั้นที่ดีล่ะ ฉันจะหนีตาม
นายชะแล่มไปละ.

ชะแล่ม

อ๊ะ ! จะไปไหน.

เลียบ

ก็จะพาฉันไปไหนก็ตามใจ.

ชะแล่ม

เมื่อ ๆ—เมื่อไร.

เลียบ

คืนวันนี้แหละ . รอพอให้มืดเสีย
หน่อยก็ไปกันได้ ฉันจะต้องเข้าไป
จัดแจงเข้าของเสียสักหน่อย คอยอยู่นี้
นะ (จะไป.)

ชะแล่ม

ประเดี๋ยวก่อน ฉัน—

เลียบ

(พูดซ้อนคำ.) ไม่ได้ดอก ฉันรอ
อยู่พูดกันไปก็จะเข้าไป แล้วก็ถ้าเขา
เกิดรู้กันขึ้นว่า เธอมา คอยอยู่ในนี้ล่ะก็
ฉันรับผิดชอบไม่ได้เทียว บ่าวในบ้าน
มันมือไวนัก แล้วพลองไม่คอยห่างมือ
เลย. (เข้าไปในเรือน.)

ชะแล่ม

เฮอ ๆ ! สนุกจริง นี่เราจะลักพา
แม่เลียบหรือแม่เลียบจะลักพาเรา หือ
ชอบกลจริง บ่าวใน บ้านมือไวนัก
ด้วย—ฮือ ! หรือเบ็ดไปเสียก่อนจะดี
กระมัง ไม่ได้การ ถ้าไปเสียแม่เลียบ

ก็จะว่าได้ว่าเสียสตัย ลูกผู้ใดอย่างเราะ
เสียสตัยที่ไหนได้ ถ้าโคลงภาสิตท่าน
ก็ได้ว่าไว้ว่า

“เสียสตัยดำรง ความสตัยไว้วัน”

“เสียสตัยอย่าเสียสตัย ชั้พม้วยมรณา”

ถ้าท่านว่าวันก็ติดดอก แต่ท่าน
ผู้แต่งท่านยังไม่เคยตาย ท่านถึงได้พูด
เช่นนั้นได้ อ้ายตายนี้อการอยู่ข้างจะ
หนัก อย่าว่าแต่ตายเลย แต่หัวแตก
ก็เจ็บอยู่แล้ว ยังมีหน้าข้าจะโดนเข้า
อุบอับตามเนื้อตามตัวฟกแฉะเขียว ถ้า
เช่นนั้นก็ได้ คุณพระคำณุน มา อยู่ข้าง
ตัวละก็จะดีเทียว (เดินไปเดินมา.)
คุณพระ แก่ ข้างพูดให้ความกล้า เกิดดี
จริง ๆ คิดถึงแท้ ๆ (ควักนาฬิกาออก
ดู.) แม่ไว้อย่าคำครั่งแล้ว พระอาทิตย์
ตกแล้ว เดียวก็จะมืด เผลอไปหน่อย
เดียว มันจะถึงเวลาเสียแล้ว ทำอย่าง
ไรถึงจะขึ้นไปยั้ตรถ พระอาทิตย์ได้ สัก
ครู่หนึ่งนะ ออกจะต้องการเวลาตรึก
ตรองนานกว่านสัณนิทหน้าหน่อย— เอ๊ะ!
นั่นใคร ถือพลอง เดินมา นั่นแล้ว อ๊ะ
เปล่าดอก เห็นไม้กวาดเป็นพลองไป
ได้ (ในระหว่างนั้นแสงแดดน้อยลงไป มาทำไม่ละ.

ทุกที่.) คำเร็วจริง ๆ นะ (เดินไป
เดินมา ทำทางทวนทวยหา ควักนุหรือออก
มาจะสู้แต่จุดไม่ติด.) อะไรใจคอมัน
ข้างพิกุลจริง ราวจะเขาจะเอาไปฆ่า
สี ๆ ! หรือมันจะเป็นกลาง—อ๊ะ! ไม่
ได้ พูดเช่นนั้นมันจะเป็นกลางไปจริง ๆ—
เออเฮอตายจริง ๆ มีตกลงไปทุกที่แล้ว
เห็นจะจวนเวลาตะกอมัง— เออ! นึกขน
มาออกอีกอย่างหนึ่ง เราเขียนหนังสือ
ไป ทำทวย นายประดิษฐ์ไว้ ให้เขามา ที่นี้
ด้วย ถ้าเขามาเอาจริงเราก็แยกกัน จะ
โดนทั้งหน้าทั้งหลัง โหนนายประดิษฐ์
จะประทะหน้า โหนคนโน้นจะประทะ
หลัง ตาย! ตายเปล่าวันนี่ แม่เลียบ
ฉันทาที่ละบ๊ะ.

(นายชะแล่มจะรีบเดินไป พอ
เหมาะโดนพระคำณุนซึ่งกำลังเข้ามา.)

คำณุน

ฉันทอโทษเถอะพ่อ มันมีตนัก—

อ้าว! พ่อชะแล่มนะเอง.

ชะแล่ม

คุณพระนี่เองดอกหรือ นี่คุณพระ

คำณ

ฉันก็มีฐานะของฉันนะซิ ตามที่ฉัน
บอก แก แล้ว เมื่อ เขา ใช้อย่างไร ถ้า พ่อ
ชะแล่ม.

ชะแล่ม

ผมก็มีฐานะของผมเหมือนกัน แต่
ผมคิดว่าจะไม่รออยู่อีกละ ผมลาที่.
(จะไป.)

คำณ

เดี๋ยวก่อน (จับแขนไว้.) เล่าให้
กันฟังก่อนซิ.

ชะแล่ม

ก็ตามที่คุณพระแนะนำฉัน ผมก็
ทำตามคือผมมาขึ้น อยู่ที่บ้านน้อย
จะให้ให้นายประดิษฐ์มา.

คำณ

อ้อ ๆ แล้วแกตั้งใจจะต่อปากเสีย
จริงเที่ยวหรือ ?

ชะแล่ม

นั่นแหละครับก็แล้วแต่การ ขอ
ผมเล่าต่อไปตามเรื่องของผมเถอะครับ.

คำณ

เล่าไปซิ.

ชะแล่ม

ผมมาขึ้นอยู่ที่บ้านน้อยมานาน ก็
มีคนมาตามให้เข้ามาในนี้ แล้วก็รวบรวม
ใจความก็แปลว่าแม่รูปงาม หล่อน
ตกลงจะไปกับผมเท่านั้นแหละขอรับ.

คำณ

ชอบกล ๆ แต่ฉันหวังใจว่า แกกับ
ฉันไม่ได้จะกันนะ.

ชะแล่ม

เห็นจะไม่ใช่แน่ละครับ ผมไม่ได้
ยินเขากล่าวถึงคุณพระเลยเทียว.

คำณ

ถ้าเช่นนั้นก็ดีแล้ว เป็นเคราะห์ดีที่
พระเอินเรามา ตอนครั้งเดียวกัน ก็เลยอยู่
เป็นเพื่อนกันเสียทีเดียว ฉันก็อยาก
ดู แก กับ มือ กับ นาย ประดิษฐ์ เหมือน
กัน ทำทางจะสนุกดี.

ชะแล่ม

ก็ผู้หญิงเขาดอกกับผมแล้ว ยัง
จะต้องรับมือกันอีกทำไมอีกจะขอรับ.

คำณ

ก็แกทำเขาไว้แล้ว แกจะมาถอน
คำเสียได้หรือ ต้องรับมือกับเขาซิ แล้ว
เจ้านั่นมันจะได้หายจ้อหงอยเสียบ้าง.

ชะแล่ม

ผมก็วิตกอยู่ แต่ข้อที่เขาอาจจะทำ
เอาผมให้หมดทองหงไปได้เหมือนกัน.

คำหน^บ

ก็แล้วแต่การช.

ชะแล่ม

เขาวาพลองบ้านนี้ ไวนะขอรับ.

คำหน^บ

ก็ข้างประไร เรามันใจนักเลงจะ
ต้องวิตกอะไร.

ชะแล่ม

จริงขอรับ จริง แหมผมอยู่ใกล้ ๆ
คุณพระละก็ใจผมช่างกล้าจริง ๆ.

คำหน^บ

ก็ดอ่านไปตรวจทางหนที่ไล่ในบ้านนี้
เสียสักทีก็ดี มันยังมืด ๆ อยู่.

ชะแล่ม

ดีขอรับ ผมเห็นด้วย ทางหนนี้
มันสำคัญกว่าที่ไล่เสียอีก. (พากันเดิน
ตรวจในสวน.)

(นายร้อยเอกจอนลงมาจากเรือน.)

จอน

อ้อ! เรานี้มันเคราะห์ร้าย จริงอ้อ! ละ เดียวเขาก็จะเหลียวมาเท่านั้นเอง.

อยากเป็นคนเจ้าบุญไปซิ จะเลยไม่
ได้เมีย เวลานี้ละก็แทบเชือดคอตัว
เองได้ทีเดียว ทำอย่างไร ๆ แม่เลียบ
ก็ไม่ยอม ฮือ ๆ! ก็ตามที่ มันเป็น
กรรมของเรา.

(พระคำหนกับนายชะแล่มกลับมา
แลเห็นนายจอนข้างหลัง.)

คำหน^บ

พ่อชะแล่ม! คุณนั่นนะ.

ชะแล่ม

แต่งทหารด้วยครับ.

คำหน^บ

ก็เขาเป็นทหาร จะให้เขาแต่งอะไร
ละ.

ชะแล่ม

จริงครับ จริง เห็นจะแน่ละนะครับ
นายประคินรู้แน่ละขอรับ เบ็ดหรือยัง
ละขอรับ.

คำหน^บ

เบ็ดอะไร.

ชะแล่ม

ก็เบ็ดนี้ชะขอรับ จะมารั้งรออะไรอีก
เดี๋ยวเขาก็จะเหลียวมาเท่านั้นเอง.

คำนพ
๖

ก็แกจะต๋อยปากเขาไม่ใช่หรือ ?

ថ្ងៃស្អែក

ผมนกส่งสารขึ้นมาเสียแล้วละครับ.

คำนน

อะไร สงสาร นัก ขอลาด ขน มา
กระมัง.

ខ្មែរស្រី

เปล่า ๆ ไม่ขาดเลยเทียว คอยดู
ซิ ผมจะกระแอมให้ดังเทียว พอเขา
เหลียวมา ก็คอยฟังผลปากผมโต้ตอบ กับ
เขาซิ.

คำนวณ

ฉันไม่อยากฟังพี่ปากเลยทีเดียวนะ ฉัน
อยากคิดเองต่างหาก.

အလံ

เอาเถอะครับ (กระแอม) สะแอ้ม!
สะแอ้ม! (นายจอนเหลียวหน้ามา.)
อ้าวนนแกเองแหละหรือ?

จอห์น

อ้อชะแล่มมาทำไม.

คำนำ

อ้วนไม่เท่ากันละหรือ ?

ថ្មីៗ

ผมจะไปเห็นแท่นทำไม นี่นาจอ
ต่างหาก คุณพระมีตาไวเสียเปล่า ๆ
ไม่คิดคนบ้างครับ.

คำนวน

อ้อ ! อย่างนั้นกันผิดไป ขอโทษ.

ថង់ស្រែង

(อดดี.) อย่างไรจอน พบนาย
ประดิษฐ์หรือไม่ ท่าจะกลัวกรรมถึง
ไม่มา สะๆ สะๆ ออกมาให้นายประดิษฐ์
โผล่มาเวลานี้จะได้เห็นผมนอกัน.

จอห์น

แกยังเข้าใจความไม่ตลอดอยู่หน่อย
 เพราะฉัน ฉันต้อง ขอบอกให้ แกทราบ
 ว่า นายประดิษฐ์ นะไม่มีตัวดอก ฉันใช้
 ชื่อนี้ เป็นชื่อปลอมของฉัน เท่านั้นเอง
 เพราะ ฉัน นึก ฉันเอง เป็น นาย
 ประดิษฐ์.

คำนน
๒

ข้าวกัดแล้ว จะหาโอกาสดีกว่านี้
ไม่ได้แน่ละ อย่างไรล่ะพ่อชะแล่ม.

๒๖

อะไรคุณพระ จะมาให้ผมวิวาทกะ
นายจอนที่เป็นผู้ค้นเคยสนิทสนมกับผม

พระราชนิพนธ์ ร. ๖

มกร

มาแต่เด็กแต่เล็กอย่างไรได้ครับ เป็น
ของพินีสัยที่ผมนำมาได้ มันไม่เป็น
ของสมควรอย่างยิ่ง แล้วอีกประการ
หนึ่งผมก็ได้บอกแก่คุณพระแล้วว่า บัด
นี้ผมก็ได้เปรียบอยู่พอแล้ว คือแม่
เลี้ยงก็ได้ตักลงจะไปกับผมแล้ว.

หนังสือจาก แม่เลี้ยง นัดให้ฉัน มา หา
หล่อนในสวนนี้ ฉันก็ต้องเข้าใจได้ว่า
หล่อนพอใจตัวฉันมากกว่าผู้อื่น.

จอห์น

คุณพระเห็นจะเข้าใจผิดไปแน่แล้ว.

คำฉันท์

จอห์น
อะอย่างนั้นหรือ ?

อ้อผมเข้าใจผิดอย่างนั้นหรือ คุณ
หรือจะมาเป็นผู้มาสอนผมให้เข้าใจถูก.

ชะแล่ม

อย่างนั้นซิ.

จอห์น

ผมก็ไม่ได้อะไรจะสอนคุณพระ ผม
จะคิดสอน คนแก่ เช่น คุณพระ เช่นนั้น
อย่างไรได้.

คำฉันท์

(เสียงแข็ง.) จอห์นอย่างนั้นหรือ ?

ชะแล่ม

จริงซิ.

คำฉันท์

อ้อ ๆ ผมนะ แก่แล้ว อย่าง นั้นหรือ
ทำไมคนที่อายุมาก ๆ จะเป็น คนมีกำลัง
ไม่ได้เที่ยวหรือ หรือคุณถือตัวคุณ
เป็นทหาร.

คำฉันท์

แก่นี่พูดปดขี้ ๆ หน้า ฉันจับได้
เที่ยว.

ชะแล่ม

ผมพูด ตามความจริง จะมาว่าผมปด
อย่างไร.

จอห์น

ผมไม่ได้ขอหากทะเลาะ กับ คุณ เลย
เที่ยว.

คำฉันท์

แกพูดปด ฉันจะบอกให้ฟัง ว่า
ทำไมฉันถึงรู้ เมื่อเช้าวันนั้นเอง ฉันได้รับ

คำฉันท์

(พูดเสียงดัง.) คุณ ถือตัวว่า เป็น
ทหารหรือ ?

พ.ศ. ๒๔๗๑

ชิงนาง

จิอน
พุทโธ! คุณพระนี่ก็ รับประทานโทษ
เถอะ สิริระหงอกแล้ว ยัง ประพฤติ
เป็นเด็กไปได้.

คำณน^๒
ถึงหัวผมหงอก แรงผมก็ยังไม่ถอย
ดอกนะ (ตรงเข้าไปจะต่อยนายจอ.

จิอน
ผมขอบอกกล่าวว่า ถ้าไม่ระวังตัวจะ
เจ็บนะ.

ชะแล่ม
ขอทีเถอะ พ่อจอ.

จิอน
ไปขอคุณพระซิ ฉันไม่ได้เป็นคน
ก่อเหตุ.

ชะแล่ม
คุณพระ ขอรับ ขอ เสียที เถอะ
ขอรับ.

คำณน^๒
แกอย่ามากัดหน้อยเลย ขี้ชาต
แล้วละก็อย่ามากัดคนที่เขาไม่เหมือนตัว
หน้อยเลย. (ผลักนายชะแล่ม.)

(อ้ายจุเข้ามาทางหลัง พอเหมาะ
กับเวลาพระคำณนผลักนายชะแล่ม.)

จิ^๑
(ร้องตะโกน.) ช่วยด้วย! คนจะ
ฆ่ากัน ตายแล้ว เจ้าข้า! ช่วย ด้วย!
ช่วยด้วย!

(พระคำณน ดันจะไป ทาง นายจอ
นายชะแล่มขวางไว้ อ้ายจุร้องตะโกน
แจ้ว ๆ เร็วไป.)

คำณน^๒
ปล่อย! ปล่อย!

จิอน
ปล่อยมาเถอะชะแล่ม ฉันต้อง
รับงานเสียให้รู้สำนักตัวบ้าง.

จิ^๑
ช่วยด้วย! ช่วยด้วย!—พุทโธ! คุณ
พระจะมาตายเสียในครั้งนั้นแล้ว!

(พอพระคำณนกับนายจอเข้าถึงตัว
กัน กอดกันจะปล้ำ คนที่วิ่งออกมาจาก
ในเรือน คือแม่เลียบนำหน้า นางชั้น
ถือตะเกียงสาน และ บ่าว ผู้ ชาย ถือไม้
พลอง บ่าวผู้ชายยกพลองจะตี พระยา
สักรินทร์กับแม่ลำไย พาคน ออกมาภายหลัง
ยืนตลิ่งอยู่ทั้งสองคน.)

เลียบ

โอ๊ย ตายแล้ว อย่ดีพ่จอนของฉันท
(พระคำนูนกับนายจอนเลิกปล้ำ.) พ่
จอนเจ็บหรือเปล่าคะ? (วิ่งตรงเข้า
ไปหา.)

จอน

เปล่ายังไม่ทันเจ็บดอก.

ลักขิณทร

อ้ายจอน น่ะไรกัน.

จอน

พระ คำนูน มา ท้า ทาย กระผม ก่อน
ขอรับ กระผมอดกลั้นไว้ได้ พระคำนูน
ตรงเข้ามาจะต่อຍกระผม กระผมก็ต้อง
กอดเขาไว้เพื่อป้องกันตัว.

ลักขิณทร

ก็จะต่อยกันทำไมล่ะ.

คำนูน

ก็จะมาต่อกันตัวเดียวกันนะซิขอรับ.

ลักขิณทร

ฮือ ๆ อ้ายเรื่องเช่นนั้นจะสู้รบคบมือ
กันไปก็ไม่ได้เห็นเป็นประโยชน์ มันต้อง
ให้ผู้หญิงเขาตัดสินเองถึงจะถูก.

คำนูน

เอาเถอะกระผมยอม.

ลักขิณทร

ถ้าเช่นนั้น คุณก็แพ้ความ เสีย แล้ว
ดูซิ. (ขึ้นแม่เลียบซึ่งยืนพูดกับนายจอน.)

คำนูน

อ๊ะ! ทำอย่างนั้น จะใช้ได้หรือ?
แม่เลียบนัดกระผมให้มาหาที่เดี๋ยวนี้.

เลียบ

ดิฉันไปนัดและคุณพระเมื่อไร.

คำนูน

อะไร หล่อน จะปฏิเสธ ง่ายๆ ๆ
เช่นนั้นใช้ได้หรือ? หนังสือของหล่อน
ที่มัวไปนัดฉันๆ ก็ยังเอาติดกระเป๋ามาด้วย
นี่แน (ควักจดหมายออกมาดู.)

เลียบ

ดิฉันไม่ได้เขียนหนังสือฉบับนั้น.

คำนูน

ก็อย่างนั้นใครเขียนล่ะ.

ลำไย

(พูดตัดจิต.) ดิฉันเองและค่ะ.

คำนูน

คุณหรือเป็นผู้เขียน.

ลำไย

ดิฉันค่ะ. (หัวเราะตัดจิต.)

พ.ศ. ๒๔๗๑

ชิงนาง

คำนำ
บ

เฮอ ! (คอตก.)

ลักขิณทร์

อ้ายจอน ขอโทษคุณพระท่านเสีย.

จอน

ผมขอรับประทานโทษ ใน การที่ ผม
ล่วงเกิน.

คำนำ
บ

ไม่เป็นไร ๆ เออไหน ๆ คุณก็ได้
แม่เลียบจริงไปแล้ว ผมขอยกแม่เลียบ
เก็ให้อีกคนหนึ่ง. (แม่ลำโยออกเคื่อง
เมินหน้า.)

จอน

คนเคียวพอใจผมแล้วขอรับ ยก
ให้พ่อชะแล่มราชสีห์แนขอรับ.

ชะแล่ม

ขอบพระเดชพระคุณละขอรับ แต่
ถ้าผมจะแย่งคุณพระเช่นนั้น ก็ดูเป็นที่
น่าดีเดียนเต็มที.

ลักขิณทร์

แม่ลำโยไม่ต้องทุกขร้อนอะไร ใน
การที่หนุ่ม ๆ เขาสัพพอกกันเล่น เขา
พูดไปโดยความคณองอย่างนั้นเอง.

ลำโย

ดิฉันไม่บรรทุกดอกคะ ดิฉันหมาย
จะสัพพะลี้คุณพระเล่นต่างหาก.

ลักขิณทร์

ก็แม่เลียบ ละ จะเลิก กับ นาย
ประคิษฐ์ไม่ขอพบ ขอเห็น อีกต่อไปละ
ไม่ไหหรือ ?

เลียบ

จริงเจ้าคะ ตั้งแต่บัดนี้ต่อไปดิฉัน
จะเลิกไม่นึกถึง นายประคิษฐ์อีก ต่อไป
เพราะดิฉัน พอใจในตัวพี่จอน เสียแล้ว.
(หันไปยิ้มกับนายจอน.)

จอน

พ่อ ชะแล่มราชสีห์ ละ จะว่า
อย่างไร ?

ชะแล่ม

จะว่าอย่างไรได้นอกจากตกลง.

?

ผมขอเสียทีนะครับ อย่าทำการ
สงครามกันอีกเลยเทียวครับ นึกว่าเห็น
กับข้าเก่าแต่เลียงเถอะครับ.

ชะแล่ม

เออน่า ข้านอกหรือว่าข้าอยากทำ
สงครามกับใคร.

พระราชนิพนธ์ ร. ๖

มกร

สักรินทร์

คำนำ
๒

แม่ลำไย เราควรจะพากันยินดี ใน ก็เมื่อตัวกระผมเอง จำเป็นที่จะต้อง
การที่ตกลงกันได้เรียบร้อยสมตามความ ไร้ความสุขแล้ว กระผมก็อยากจะช่วย
ประสงค์เรา. ยินดีในความสุขของผู้อื่น ด้วยตะขอรับ.

ลำไย

สักรินทร์

ดิฉันถูกกรรมเหมือนกัน.

อ้าวถ้าเช่นนั้น ก็แปลว่าทุก ๆ คนมี

สักรินทร์

ความพอใจแล้ว มันก็จบเรื่องกันเท่า

คุณพระละ.

นี้เอง.

จบเรื่องชิงนาง

